

XXI. ÉVFOLYAM.
1. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.
JANUÁR 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

HADUDOMANYI
KÖNYVTÁR

FŐSZERKESZTŐ: **PINCZÉS ZOLTÁN** SZAZADOS
SEGÉDSZERKESZTŐ: **MAHÁCS LAJOS** SZAZADOS
MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÓSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Böszörményi-út 21 TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Évfordulón.

Mai számunkkal huszonegyedik évfolyamába lépett a Csendőrségi Lapok. Tizenhárom évfolyam a háború előtt jelent meg, hét évfolyama pedig — pár évi közbeeső kényszerű szünetelése miatt — a háború után való években.

Az az idő, amelyet csak a háború után is bajtársainkkal szellemi közösségben ellőttöttünk, úgy hiszünk, elégséges volt ahhoz, hogy egymást tökéletesen megismerjünk. Nincs tehát szükségünk arra, hogy ezúttal, csupán az évforduló kedvéért beszámolóval vagy programmal álljunk elő, de ezt, ha akarnók, sem tehetnők meg, mert a mi programunk minden következő évben mindig és változatlanul ugyanaz marad, ami az előzőben volt.

Két évvel ezelőtt megkérdeztük olvasóink véleményét a Csendőrségi Lapokra vonatkozóan s javaslatokat kértünk a lap szellemi részének tökéletesítésére. A rendkívül szép számmal beérkezett válaszok olvasóink nagy érdeklődéséről tettek tanúságot, a mi számunkra pedig megkönnyítették, hogy a szerkesztés tekintetében teljesen olvasóink igényeihez alkalmazkodjunk.

Nagyon természetes, hogy olvasóink véleménye iránt való érdeklődésünket e körkérdezőnkkel nem tekintettük végleg lezártnak s nemcsak most, hanem ezután is, bármikor szívesen fogadjuk olvasóink tárgyilagos bírálatait, óhajait s javaslatait. Minden javaslatot, amely szakszerű és amely nem kimondottan egyéni véleményekhez vagy ízléshez alkalmazkodásunkat kívánja, készséggel magunkévá tesszük és a lehetőség szerint teljesítünk. Ne féljen senki, hogy a jóakarátú, de őszinte bírálatért megneheztelünk, mert ellenkezően: hálásak vagyunk érte.

A hozzánk beérkező levelek százaiból azt látjuk, hogy szerkesztőségi munkánkon nincsen lényegesebb módosítani való, azért nagyobb változtatást az új évfolyamban nem fogunk az eddigiekkel szemben eszközölni. hacsak a „Külföldi csendőrségek” és „Lapszemle” rovataink beszüntetését nem tekintjük ilyennek.

Amikor — évekkkel ezelőtt — a külföldi csendőrségeknek szabályzatait tárgyaló állandó rovatunkat megindítottuk, eleve tisztában voltunk azzal, hogy ez a rovatunk olvasóink túlnyomó részének nem fogja állandó olvasmányát képezni, miután teljes és többnyire terjedelmes szabályzatokat folytatásokban nem lehet elég figyelemmel tanulmányozni és mert a szöveg az állandó megszakítások folytán elveszti a folyamatosságot, amelyre minden komoly tanulmányozás-

nál szükség van. E rovatnál nem volt más célunk, mint, hogy minden számunkban némi helyet szorítva, idővel az összes külföldi csendőrségek szabályzatainak teljes és szószerint való magyar fordításaihoz jussunk, amelyek még évek múlva is mindenkinek rendelkezésére álljanak és amilyen fordítássorozattal ma Európa egyik csendőrsége sem rendelkezik. E rovatnál tehát nem annyira az olvasók, mint inkább a buvárkodni szeretők számára dolgoztunk s úgy éreztük, hogy a cél, amelyet általa elérni akartunk, megérte a számonként néhány hasábnyi áldozatot.

„Lapszemle” rovatunkat, amely az európai csendőrségi szaklapokban szintén egyedülálló volt, már inkább csak az olvasó számára írtuk. Bajtársaink látókörét óhajtottuk általa az ország határain túlra is kiterjeszteni és módot adni arra, hogy a külföldi csendőrségek belső, mindennapi életének állandó figyelemmel kísérése révén összehasonlításokat tehessenek önmagunk és az idegen rokonszülöttek között. Egyáltalában nem féltünk attól, hogy az összehasonlítás kárunkra válhatik, ellenkezően: bizonyosra vettük, hogy előnyére fog válni mind a magyar csendőrség önbizalmának, mind pedig a testületi szellemének.

A mai számunktól kezdve ezt a mindkét rovatunkat beszüntetjük. Kénytelenek vagyunk több helyet szorítani a tulajdonképpeni szakközleményeink számára. Bajtársaink immár annyi jó közleménnyel keresnek fel bennünket, hogy a számonként eddig az állandó rovatainkon kívül rendelkezésünkre állott hely mellett némelyik közleménynek hónapokig is várnia kellett, míg sorra kerülhetett. A külföldi rovatok feláldozása árán remélhetően sikerülni fog a közlésre váró közlemények számát a jövőben lényegesen lecsökkentenünk.

Külföldi rovatunkat azonban természetesen nem adjuk fel véglegesen s igyekezni fogunk megtalálni a módját, hogy a külföldi csendőrségek körében előforduló lényegesebb eseményekről és változásokról olvasóinkat ezután is rendszeresen tájékoztassuk. Miután azonban a szükséges összeköttetések megszerzése húzamosabb időt vesz igénybe, ilyen természetű közleményeinket előreláthatóan csak később fogjuk tudni megkezdeni.

Egyébként úgy gondoljuk, felesleges hangsúlyoznunk, hogy bajtársaink közleményeit minden más közleménnyel szemben a jövőben is előnyben részesítjük. Mind a tisztikart, mind pedig legénységi bajtársainkat kérjük, keressenek fel minél gyakrabban közleményeikkel, mert minél nagyobb lesz a mindenkori anyag, amelyben válogathatunk, annál jobb, tartalmasabb és magasabb színvonalú lesz a lapunk is, amelynek mi csak íródeákjai vagyunk, de amely nem a mienk, hanem valamennyiünké s a testület szellemi életének mindenkori fokmérője.

A bántalmazás.

Az új katonai büntetőtörvény álláspontjának ismertetése.

Írta: GERŐ GYULA ny. tábornok-főhadbíró.

Az új katonai büntetőtörvényről szóló 1930. évi II. törvenycikk: 1931. évi február hó 1-én lép életbe. Ezt rendeli az életbeléptetéséről szóló 1930. évi III. törvenycikk 1. §-a.

Ettől a naptól kezdve az új törvény szerint a honvéd bíróságok is általában a polgári büntetőtörvényt fogják alkalmazni és eltérésnek csak annyiban van helye, amennyiben a törvény eltérést állapít meg. Ilyen eltérés azonban igen sok van a katonai büntetőtörvényben. Így például az új katonai büntetőtörvény ötvennégy §-on át kiegészíti, módosítja vagy törli a polgári Bt. általános rendelkezéseit s többek közt felveszi különleges katonai büntetés gyanánt a: *lefokozást*, különben szabályozza a katonai bíraskodás számára a *küüntetések és rendjelek elvesztését*, elejti a *fokozatos sajtójogi felelősség* elvét stb. Egy további nagy eltérése a katonai büntetőtörvénynek az is, hogy bizonyos cselekményeket *katonai büntett* vagy *katonai vétség* (függelimsértés, szökés stb.) gyanánt büntet és gondoskodva van arról, hogy az ily *katonai* büncselekmény *bűnrészesét* akkor is a katonai büntetőtörvény szigorával kell büntetni, ha *polgári* egyének.* Ezenfelül az életbeléptető törvényben sok *közönséges* büncselekmény új szabályozást nyert és soknak a büntetése főleg

* Katonai büntetőtörvény („Kbtbk”) 35. és 36. §-ai és az életbeléptető törvény 95. §-a.

arra az esetre fel van emelve, ha a bűnös a katonai bíraskodás alá tartozik.

Bizonyos bántalmazási cselekmények is másként vannak osztályozva a katonai büntetőtörvényben, mint a polgáriban. Így az *előljáró* vagy *följebbvaló* bántalmazása: függelimsértésnek,* az *alárendelt* bántalmazása pedig szolgálati vétségnek, illetőleg büntettnek** van nyilvánítva, míg a *tisztek* közt előforduló tetteleges becsületsértéseket az életbeléptető törvény szerint mindig hivatalból üldözendő „büntett” gyanánt kell büntetni.*** Ettől eltekintve nincs azonban eltérés megállapítva a polgári büntetőtörvénynek azoktól a rendelkezéseitől, amelyek az úgynevezett csendőrségi bántalmazásokra, vagyis arra az esetre vonatkoztathatók, amidőn a csendőr, szolgálatának gyakorlásában a feleket vagy a tanut, szakértőt stb. bántalmazza vagy bántalmaztatja. E tekintetben tehát a csendőrrel szemben is általában a polgári büntetőtörvényt kell majd alkalmazni.

Mielőtt azonban a polgári Btk. idevonatkozó rendelkezéseinek fejtegetésére áttérnénk, röviden s a különbség szemléltetővé tévése céljából ismertetnem kell a régi katonai büntetőtörvény által teremtett s ma még fennálló jogállapotot.

Mikor a magyar csendőrséget felállították és honvéd büntetőbíráskodás alá helyezték, a honvéd bíróságok felfogása nem volt egységes abban, hogy a kérdéses bántalmazást a (rég) katonai büntetőtörvénynek

* Katonai btk. I. fejezet.

** Katonai btk. VIII. fejezet.

*** Életh. törv. 89. §.

A fekete vonat.

Örök viharban, zúgó fergelegben
Robogva száguld egy fekete vonat...
Mögötte gyász van, előtte kétség,
Irtózat, bánat, hulló sötétség
Hordozza egyre az utasokat
Céltalan úton, zúgó fergelegben,
Örökös éjben a fekete vonat,
A fekete vonat.

Utaznak benne bénák és jajongók.
Hitetlenek meg hívő rajongók.
Van egy fiúkéje, sötét és komor,
Ott ül a bánat és ott a nyomor,
Haldokló leányok, csenevész legények,
Betegek, árvák és kolduló szegények
Csúsznak egyre a sötét halálba,
S röpíti őket, bús alakokat,
Végtelen, messzi síneken át!
A fekete vonat.

Magyarok vannak ezen a vonaton,
Állnak a lépcsőn, ülnek a fapadon,

S zúgva előre puszta vidéken,
Kőhidon át és hegymeredéken,
Völgyek ölében, száz alagúton,
Zaklat egyre céltalan úton,
Járja a régi, bús romokat
Örökös gyászunk bús keresője,
A fekete vonat.

Halálronat. Kövér, nagy füstje
Úgy száll az éjben, mint az áldozat.
Rohan előre forrongó üstje,
Tüzeben ég az örök kárhozat,
Halált kiált és életet gyászol,
Akit csak elér, halálra gázol:
Nincs aki fékezze ezt a rohamot...
Úristen, Úristen, szentséges Úristen!
Állítsd meg ezt a fekete vonatot!

LISZT NÁNDOR.

A rácvárosi farkas.

(Néhai Zsigmond Ernő gyűjteményéből.)

Írta: PÉCHY-HORVÁTH REZSŐ.

Még jóval a nagy háború előtti években történt, hogy a közös armádiának a Mecsekalkján állomásozó csapattestei részére szükségessé vált egy nagyobb, harcászati lőtér létesítése.

Hosszas tárgyalások után a Rácvárostól nyugatra, a Patacs község tulsó végén elterülő értéktelen területre esett a választás. Haszontalan, hitvány, terméketlen terület ez, amely kisebb-nagyobb dombokból áll és köztük hirtelen szakadékok, mély vízmosások, szűrő vadrózsa- és

melyik rendelkezése szerint büntessék és mivel a (rég) katonai büntetőtörvény 589. §-a minden közelebbi meghatározás nélkül „közhivatal vagy szolgálat kötelességei elleni vétség”-nek nyilvánítja s *egy hónapig* terjedhető egyszerű vagy szigorú fogsággal bünteti azt a csendőrt, aki „szolgálati eljárásában tetteges bántalmat... követ el”: sokszor csakis ezt a §-t alkalmazták, még akkor is, ha az illető csendőrt nem csupán bántalmazási szándék vezette, hanem az a cél, hogy ekként a bántalmazottat megfelelő vallomásra kényszerítse. Ez a gyakorlat persze túlságos enyheségre és arra vezetett, hogy még az utóbb említett célból elkövetett bántalmazások is fegyelmi úton intéztettek el, ami viszont a bántalmazások elharapódzását idézte elő.

Később azonban általánossá vált és ma is uralkodó az a felfogás, hogy az a csendőr, aki az ő hivatalos hatáskörénél fogva kikérdezett egyént egyenesen abból a célból bántalmazza, hogy tőle vallomást, illetőleg beismerést csikarjon ki: a hivatalos hatalmával már oly súlyosan visszaél, hogy őt a (rég) katonai büntetőtörvénynek a hivatalos vagy szolgálati hatalommal való visszaélés *büntettéről* szóló 380. §-a alapján kell büntetni. E § szerint ugyanis általában „Minden állami vagy községi hivatalnok, ... aki abban a hivatalban vagy szolgálatban, amelyre kötelezve van, a rábízott hatalommal vagy szolgálati állással bármikép visszaél oly célból, hogy valakinek ... kárt okozzon, az ily visszaélés által *büntettet* követ el”. És ezt a *büntettet* a 382. §. egy évtől öt évig terjedhető *súlyos börtönnel* rendeli büntetni, amely büntetés a körülményekhez képest tíz évre is felemlélhető.

galagonyabokrokból álló sűrű csalitosok teszik környékessé a járás-kelest és próbára a bakák türelmét s káromkodási képességeit.

A kiszemelt arizonai vadságú terület lőtérre való átalakítására Eszékről a k. u. k. utászzászlóalj felét rendelték Rácvárosra, ahol a Bácskából és Szlavóniából sorozott pionírok nagy örömmel helyezkedtek el. Nem kellett kaszárnyában lakniok.

A rácvárosi pionírok egyik cüggjában szolgált önkéntesi, sőt frájteri rangban V—ch Lajos, aki a mérnöki pályán jeleskedett.

A pécsi leányok, asszonyok már abban az időben is országszerte híresek voltak szépségükről, kedvességükről, jókedvükről s a tűzes hegyi borok mellett ők voltak egyik irigyelt nevezetessége Pécs városának.

V—ch Lajos pionírfrajter, úgyis mint földkóstoló-mérnök, az eszéki donnák után hamarosan vigasztalódott a pécsi szépek közül eggyel, esodálatos ösztönnel rátalálván mindjárt a töméntelen sok szép között is a legszöbbre.

A szép leányzó egy szigeti külvárosi hölgy vala, aki annál inkább is szívesen fogadta az utászönkéntes udvarlását, mert V—ch Lajos barátunkra a biztató jövőjű pályán kívül jó párszáz hold zsíros, fekete bácskai televény várt a kupuszinai határban, jóképű kis kastéllyal és minden egyéb jóval. Ezenfelül — last not least — a pionírfrajter szép szál fiú volt, tűzes rác szemekkel, édes kis fekete bajusszal és meleg, kellemes hanggal, ami mind arra való, hogy a leányszívet szédületbe ejtse.

A lőtér lassú, ráérő készítése közben aztán az önkéntes esténként gyakran megtisztelte Pécs városát becses látogatásával.

Ezeknek a rendelkezéseknek az alkalmazása meg néha túlszigorra vezetett, mert a régi katonai büntetőtörvénynek is van ugyan egy §-a, t. i. a 125. §., amely megengedi, hogy a bíróság az öt évnél nem hosszabb tartamú *súlyos* börtönt rendkívüli enyhítő körülmények közt *elsőfokú* börtönre változtathassa és a tartamát hat hónapnál is rövidebbre szabhassa, de azt már nem engedi meg, hogy a bíróság az így leszállított elsőfokú börtönnel egybekötött *lefokozást* is mellőzze. Manapság tehát a bíróság azt a csendőrt, akit vallo más kicsikarása céljából szolgálat teljesítése alatt elkövetett bántalmazás miatt ítél el, *köteles* lefokozni, illetőleg a csendőrségből elbocsátani. Ezen, bármily méltányos is az eset, jog útján segíteni nem lehet, sőt az 1912. évi katonai bünvádi perrendtartás óta kegyelem útján már a parancsnok sem segíthet, mert e katonai bünvádi perrendtartás szerint az illetékes parancsnokot béke idején a kegyelmezőjog nem illeti meg.*

Amint látjuk, e visszasságnak oka az, hogy a régi katonai büntetőtörvény nem számol kellőképpen a csendőrségi viszonyokkal, minél fogva a katonai büntetőreform feladata volt az is, hogy az efféle visszasságokat orvosolja. Az orvoslás úgy történt, hogy az új katonai büntetőtörvény előbb kiterjesztette a honvédbíróságokra a polgári büntetőtörvénynek a rendkívüli enyhítés jogáról szóló §-ait s megfelelően szabályozta

* A katonai bünvádi perrendtartás megadta ugyanis béke idejére az elítéltnak a fellebbezés, illetőleg semmiségi panasz jogát, ezzel pedig a parancsnoki kegyelmezőjog nem egyeztethető össze.

Eleinte csak hetenként egyszer rándult ki, természetesen gyalogosan, ami — alig félórásjárásnyi útról lévén szó — nem igen eshetett nehezére egy ilyen fiatal embernek. Különösen azért nem, mert tudta, hogy az út végén, egy barátságos kis fehér házban egy kékszemű, bájosan kacagó, aranyhajú leányka várja, akinek 17 éves üdesége alaposan belopta magát frájteri szívébe.

Tél lett, a hó leesett már, vastag fehér lepedő terült a földekre, dombokra, hegyekre. A villogó fehérségből komoran magasodott fel a Makárhegy szélesen ellapuló, ormóttan nagy háta. Felette, a hegyek felől ólomszürke, nehéz fellegek úsztak alacsonyán és súrolták a hegy csúcsát.

Ebéd után V—ch Lajos megint útnak készült s amikor az őrmestere engedélyezte az újabb kirándulást, az önkéntes felkötötte az ékes sonkavágót és nekivágott az útnak.

— Önkéntes úr — óvta őt káplár úr Mraesina, egy derék sokác vincellér —, jó lesz vigyázni, mert éppen ma mesélték itt Rácvároson, hogy a mecseki erdőből lejöttek az éhes farkasok...

A mérnök-önkéntes nagyot nevetett. Fitymálva legyintett egyet:

— Ugyan-ugyan! Csak nem gondolja, hogy elhiszem, hogy ezekben az erdőkben farkasok vannak?! Különben is ne féljen, engem nem esznek meg, igen sovány falat lennék nekik!

A pionírok nevettek az önkéntes úr találékonyságán, azzal jól betették a gőzfürdővé befűtött szoba ajtaját, mert máris sok meleg iramodott ki a szabadba.

V—ch Lajos pedig nekivágott az útnak, amely Iduskához vezetett.

a „lefokozás“ kérdését, azután érintetlenül átvette a magyar polgári büntetőtörvénynek az efféle bántalmazásokra vonatkozó rendelkezéseit, — mert, mint a törvény indokolása mondja: nincsen semmi ok arra, hogy miért ne részesüljön a polgári közhivatalnokkal (rendőrrel stb.) egyenlő elbánásban az a csendőr, aki vallomás kicsikarása végett törvényellenes kényszerrel alkalmaz, stb.

Lássuk most már részletesebben az ide vonatkozólag 1931. évi február 1-étől a katonaságnál is alkalmazásra kerülő törvényes rendelkezéseket.

A polgári büntetőtörvény, igen helyesen, nem vonja egy kalap alá az efféle cselekményeket a hivatalos hatalommal való visszaélés többi esetével, hanem külön büntetés mellett külön szabályozza azokat és a szabályozással csak vétségi büntetést szab arra a csendőrré, aki pusztán durvaságból, vagyis egyszerű bántalmazási szándékból cselekedett, ellenben börtönnel bünteti, ha célja a vallomás kicsikarása volt.

Vegyük fontolóra előbb az enyhébb esetet.

I.

A polgári Btk. 473. §-a így hangzik:

„Azon közhivatalnok, aki hivatala gyakorlásában valakit tettleg bántalmaz, vagy bántalmaztat, amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, a hivatali hatalommal való visszaélés vétségét követi el és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.“

A polgári Btk. 484. §-a értelmében pedig az ily

A keményrefagyott, havas országúton egy lélek se járt. A sötétedő téli délután hangtalanul, mereven, barátságatlanul terült el körülötte s a behavazott mezőkön messzi-messzi apró fekete pontok mozogtak: éhes, élelmet kutató varjak. Pellérd felől sűrű köd gomolygott a laposabb részek felett és elmosódó, gyenge kutyaugatás hallatszott.

A Makárhegy komoran, sötéten emelkedett balkéz felől.

Az önkéntes kissé szaporábbra fogta a lépéseket, hogy hamarabb lakott helyre érhessen.

Mindjárt a rácvárosi faluvégen, ahol az ürögi dülőút kifordul az országútra, fülelni kezdett.

Egyforma, ütemes, csörgő nesz csapódott a füleibe. A különös zaj hátulról hallatszott.

Az önkéntes mehökkent és erősen elsápadt.

Sietősebbre fogta a lépéseit.

Erdészfiú léteire voltak már némi tapasztalatai a farkascsörtetés körül és most, hogy az egyenletes, ütemes zajt hallotta a háta mögött, nyomban ráeszmélt arra, hogy az csak kószáló farkastól eredhet. A farkas hosszú szőrére ugyanis ráfagy a kilehelt pára, amely a hosszú, csimbókos farokra is rárakodik s ez jellegzetes csapkodó hanggal verdesi az állat lábszárait kullogás közben. Olyan zaj ez, amelyet csak farkas okoz és amelynek hallatára minden erdei ember nyomban tudja, hogy farkas jár a közelben.

V—ch Lajos tehát sietni kezdett. De a világért sem nézett volna maga mögé. Tudta, hogy a farkas csak előlről, szemtől-szembe támad, a feléje háttal levőre azonban nem ugrik rá.

Minden eshetőségre készen kihúzta a pionirkardot és erősen a markába szorította.

vétség miatt megállapított „büntetésen felül . . . a visselt hivatal vagy állás elvesztése is kimondandó“.*

Ha e rendelkezéseket az e kérdésben szóba jövő egyéb törvényes rendelkezésekkel egybevetve vizsgáljuk, a következő eredményre jutunk:

1. A törvény szerint ezt a vétséget csak „közhivatalnok“ követheti el. Hogy ki tekintendő „közhivatalnok“-nak, azt a polgári Btk. 461. §-a megmondja. Habár a „közhivatalnok“ fogalma ennek dacára is sok esetben vitás, mindamellett kétségtelen, hogy a csendőr: közhivatalnok. Ennek tekintik őt a polgári bíróságok is, a katonai büntetőtörvény javaslatának indokolása pedig minden katonát úgy említ, mint akinek közhivatalnoki minősége van.**

2. E vétség fennforgásának egyik feltétele, hogy a csendőr a bántalmazást „hivatala (szolgálat) gyakorlásában“ követte el. Ez azt jelenti, hogy a csendőr, mint közhatalosági teendő végzésére jogosult és kötelezett egyén, e hivatalos teendőit bántalmazás alkalmazásával teljesítette. Nem ez a vétség forog fenn tehát akkor, ha a csendőr a bántalmazás idején nem állt szolgálatban, illetőleg nem végzett szolgálati lényekedést a bántalmazottal szemben.

3. A törvény szavai szerint elég, ha a csendőr „valakit“ bántalmaz, vagy bántalmaztat. Mindamellett a „valaki“ alatt nem lehet „bárkit“ érteni, mert a törvény azt a feltételt is kiköti, hogy a bántalmazást a

* A rend- és díszjelek elvesztése e büntetéssel nincs összekötve (Btk. 55. §., Új Ktbt. 15. §.).

** Indokolás 75. lap, végbekezdés.

Am ekkor a farkas is sietősebben loholt utána s a vérét fagyasztó ütemes csörtetés mind gyorsabban hangzott mögötte a csontkeményre fagyott úton.

Izzadni kezdett s a szíve bolondul, kalapálva vert.

A vad csörtetés szünet nélkül hangzott mögötte.

Sűrű fűzfás, bokros helyhez ért s itt megkockáztattott egy óvatos oldalpillantást.

Nem látta a farkast...

— Aha! — villant át az agyán. Kis örömet is érzett. — Jó lesz ügyelni! Biztosan a bokrok közé ugrott...

Még jobban megmarkolta a fényes káposztametélőt és még nagyobb igyekezettel talpalt tovább. Még szörnyű messzinek tetszett a város. Mintha összébb és arrébb húzódtott volna. A farkas miatti félelmében...

A titokzatos nesz azonban változatlanul hangzott a háta mögött.

— Megint az útra tért a dög! — sóhajtott egy nagyot az önkéntes. És még jobban sietett, már szinte szaladt.

De szaladt a farkas is.

Összefogott szájszélekkel, hangosan lüktető szívvel, a halálfélelemtől izzadtan loholt az önkéntes a fagyos országúton. Nyomában a makacsul üldöző, láthatatlan rémmel...

Így érte el a város legszélső házait.

Ott megállott és végre vissza mert nézni. Szorosan markolta az öles panganétot.

Hát a farkas megint csak nem volt sehol. És a csörtetés lármája is egyszerre megszűnt.

— Megmenekültem! — sóhajtott fel a meghajszolt ember.

lettes „*hivatala gyakorlásában*“ kövesse el, már pedig a hivatalos hatalommal való visszaélésről és a hivatal *gyakorlásában* elkövetett bántalmazásról csak akkor lehet beszélni, ha a hivatalosan eljáró egyén azt bántalmazza, akivel mint hivatalos személy érintkezésbe. E vétség forog fenn tehát, ha a rend fenntartására kirendelt csendőr az utcán járókelőket bántalmazás kíséretében utasítja rendre, ellenben nem lehet szó erről a vétségről, ha a bármely szolgálatban lévő csendőr, a szolgálattal való minden összefüggés nélkül (pl. magánbosszúból egy ház ablakán belőve) valakit bántalmaz. Eszerint — mint Isaák* megjegyzi — a bántalmazott a tettesnek (polgári) fellebbvalója vagy (polgári) alárendeltje is lehet, habár van kúriai ítélet, amely szerint ezt a vétséget (polgári) alárendelten nem lehet elkövetni. Minket inkább az az eset érdekel, ha a szolgálatilag eljáró csendőr a saját *katonai* előjáróját vagy fellebbvalóját, illetőleg a *katonai* alárendeltjét bántalmazza, amiről még alább szólunk.

4. De nem lehet a „bántalmaztat“ szót sem *bárr*ire vonatkoztatni, hanem csak arra, aki „*hivatala gyakorlásában*“ bántalmaztat s ezzel hivatalos hatalmával visszaél. Az ilyen egyént azonban éppúgy kell büntetni, mint magát a bántalmazót, vagyis *önálló tettes* gyanánt. Így, ha gyanúsítottak kikérdezését fogadtató csendőr a kikérdezetteket *egymással* bántalmaztatja, éppúgy büntetendő, mintha ő maga bántalmazta volna őket. Ugyanez áll a járőrvezetőre, ha a kikérdezettet a járőr tagjával bántalmaztatja. Ellenben *felbujtás* forog fenn, ha a csendőrt egy olyan egyén bírja rá a bántalmazásra rábeszéléssel, ígérettel

* A büntettekről és vétségekről szóló büntetőtörvénykönyv, 325. l.

Egy darabig még állt egy helyben. A földekre, az országút árkába, az útra kémlelt. Farkasnak azonban híre-hamva sem volt.

A pionírszablyát visszalökte tehát széles börtökjába, aztán megint útnak indult. Kihúzta magát és katonásan kezdett járni.

Hát ebben a pillanatban újra felhangzott mögötte a vad csörtetés erős, ütemes zaja.

Rettenetesen megijedt. Megint izzadság öntötte el, a fülei pedig hevesen sustorogni kezdtek.

— Úgy látszik, képzelődöm — gondolkodott hangosan és megcsóválta a fejét.

Megállt. A zaj megszűnt. Hátrapislantott.

Farkas nem volt sehol sem.

Elindult. A csattogás újból felhangzott.

Megint megállt. Megint csend lett.

V—ch Lajos ekkor véletlenül lepislantott a földre. Nyomban éktelen káromkodásra fakadt. És pár percig úgy köpdöste a válogatott, cifra, tizenhárompróbás díszszavakat, hogy csak a kemény fagynak volt köszönhető, hogy a föld nem nyílt meg alatta legott...

Amikor aztán kiöntötte a dühét, a kanyargós áldás végén hahotára fakadt.

Az történt, hogy a rövid utászcsizmát ütemesen verdeste az úton az önkéntes saját nadrágszára, amely a csizmaszárból arasznyinál is hosszabban kifityegett és amelyre a laktanyaszobában rárakodott meleg pára jégkéregként fagyott rá az út kezdetén.

Ez okozta azt a zajt, amely az üldöző, csörtető toportyánférget juttatta az önkéntes eszébe és futtatta meg a rácvárosi országúton.

vagy fenyegetéssel stb., akinek az üggyhez semmi köze, vagyis akit ebben az ügyben hivatalos hatalom meg sem illet.

5. Ha a járőrvezető se nem bántalmaz, se nem bántalmaztat, de a bántalmazásnál jelen van, illetve azt tűrve, előmozdítja, akkor mint *bűnsegéd* büntetendő (Btk. 74. §.) s az enyhítő és súlyosbító körülményeknek külön-külön mérlegelése mellett megtörténhetik, hogy súlyosabb büntetést kap, mint bántalmazó járőrtársa.

6. Hogy mi tekintendő *tettleges bántalmazásnak*, e tekintetben eltérők a nézetek. Némelyek megkívánják, hogy a testet érő ily külső behatás *fájdalomokozó* legyen, míg mások szerint ez nem szükséges. Nézetem szerint a szónak („bántalmazás“) nyelvtani értelme azt mutatja, hogy bántalmazás csak az, ami kisebb-nagyobb mértékben *fáj*. Abban mindnyájan megegyeznek, hogy a test egyszerű érintése nem bántalmazás. Ha ennek az érintésnek célja a meggyalázás volt, akkor becsületsértés foroghat fenn. Kisebbség pedig, amelyek bántalmazásig nem fokozódnak, rendszerint fegyelmi kihágásokká minősülnek.

7. A „tettleges bántalmazás“-nak *szándékosnak* kell lennie (Btk. 75. §. 2. bek.), de a szándék nem terjedhet többre, mint egyszerű bántalmazásra (lásd alább a 9. pontot).

8. Feltűnhetik, hogy a törvény e vétség elkövetési módjával csak a tettleges bántalmazást jelöli meg, holott a testisértést a 302. §. bántalmazással is, meg egészségssértéssel is el lehet követni s e két elkövetési mód sokszor annyira egymásba folyik, hogy alig határolhatók el egymástól. Mindamellett az egészségssértés már nem tartozik a 473. §. fogalma alá, mert nem lehet a törvénybe olyat belemagyarázni, ami nincs benne, már pedig a törvény kizárólag a tettleges bántalmazást emeli ki a hivatalos hatalommal való visszaélés többi esetei közül. A hasonló körülmények közt elkövetett egészségssértés (pl. ráijesztés által előidézett nyavalyatörést) tehát a hivatalos hatalommal való visszaélés más esete (Btk. 471. §.) és a testisértés vagy más törvényes rendelkezés alá kell vonni.

9. Az ismertetett törvényszakasz szerint ez a vétség csak akkor forog fenn, „*ha a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik*“. Ezzel tehát a 473. §. úgynevezett kisegítő jelleget nyer, vagyis csak akkor alkalmazandó, ha erre a cselekményre nincs más §-ban súlyosabb büntetés megállapítva. Ennélfogva pl. nem a 473. §-t, hanem a 477. §-t kell alkalmazni, ha a tettet az a szándék vezette, hogy a gyanúsítottól, tanutól vagy szakértőtől nyilatkozatot csikarjon ki, mert — mint alább még rátérünk — az ily szándékkal elkövetett cselekményt a 477. §. már büntettnak nyilvánítja és öt évig terjedhető börtönnel bünteti.

De ha megvizsgáljuk ebből a szempontból az új katonai büntetőtörvényt, ebben is találunk a cselekményre súlyosabb büntetést

Így az új katonai büntetőtörvény 70. §-a az *előjáró* vagy *fellebbvaló* bántalmazását, akár szolgálaton kívül, akár egyoldalú vagy kölcsönös szolgálatban történt, a legenyhébb esetben is öt évig terjedhető börtönnel, a 126. §. pedig az *alárendelt* bántalmazását, akár szolgálatban, akár szolgálaton kívül történt, a legenyhébb esetben is *egy hónaptól* hat hónapig terjedhető fogsággal, végül a Kbtbk. életbeléptető törvényének 89. §-a a *tisztek között* előforduló *tettleges becsületsértést* két évig terjedhető börtönnel bünteti. Ha tehát a csendőr cselekménye ily „súlyosabb beszámítás alá

esik", úgy nem a polgári Btk. 473. §-át, hanem a most idézett törvényhelyeket kell alkalmazni.

10. Külön megbeszélést igényel az az eset, ha a bántalmazás *testisértést* okozott.

Általános a vélemény, hogy *súlyos* testisértés esetén *csakis* a súlyos testisértésre vonatkozó törvényhely, nem pedig a 473. §. alkalmazandó, mert a súlyos testisértés büntetése a 473. §-ban meghatározottnál súlyosabb. Igaz ugyan, hogy ha a tettest *csakis* a súlyos testisértésben mondjuk bűnösnek, úgy nem jut kifejezésre (csak mint súlyosbító körülmény méltatható) az a körülmény, hogy a tettes a bántalmazást *hivatalos hatalmával visszaélve* követte el, mindamellett a fenti felfogás ellen állást foglalni nem igen lehet, mert maga a törvény rendelkezik úgy, hogy a 473. §. csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik.

A legeltérőbb felfogásokkal találkozunk azonban abban a kérdésben, hogy mi történjék akkor, ha *könnyű* testisértés okoztatott.

Finkey* például az ő tankönyvében azt az álláspontot foglalja el, hogy testisértés okozása esetén *csakis* testisértés állapítandó meg, ha azonban a könnyű testisértés iránt a sértett indítványt nem tett, a 473. §-ban meghatározott vétség állapítandó meg. Ezzel szemben Angyal és vele Isaák abban a nézetben vannak, hogy az enyhébb beszámítású cselekmény (könnyű testi-, becsületsértés vétsége) beleolvad a 473. §-ba és így *csakis* a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségében kell a tettest bűnösnek mondani. Sajnos, a kir. Kúria ítélezése ebben a kérdésben éppen nem egységes, mert ítéleteiben néha eszmei, másszor anyagi halmazatot állapított meg a testisértéssel, ismét másszor vagy *csak* a könnyű testisértésről szóló §-okat, vagy csak a 473. §-t alkalmazta.

Nézetem szerint a könnyű testisértés vétsége *enyhébb* beszámítás alá esik, vagyis *kisebb* vétség, mint a 473. §-ban meghatározott hivatali vétség, mert a szabadságvesztést mind a két vétségre egyenlő tartamban állapítja meg ugyan a törvény, ha a hivatali vétségre ezenfelül még a viselt hivatal vagy állás elvesztését is rendeli. De különben sem fedik e két vétség tényálladáskai egymást teljesen, mert könnyű testisértés a hivatali vétséghez nem kívántatik. Nem érthetnek tehát egyet Finkeyvel, még pedig annál kevésbé, mert ha a kérdéses cselekményt *csak* könnyű testisértésnek minősítenők, úgy e minősítésben egyáltalán nem jutna kifejezésre a cselekménynek hivatali jellege. Viszont ha a cselekményt — Angyalék szerint — *csakis* a 473. §. szerint minősítenők, akkor meg nem értékelnők azt a tényálladási többletet, hogy a cselekménnyel egyszersmind könnyű testisértés is okoztatott, a törvény szempontjából pedig semmi akadály sincs annak, hogy az enyhébb beszámítású vétséggel halmazatot állapítsunk meg. Mindamellet a kérdés leegyszerűsítése és az eljárás egységessége érdekében hozzájárulnék a Kúriának — úgy látszik, legújabbán követelt — ahhoz a gyakorlathoz, amely szerint az enyhébb beszámítású cselekmények a hivatalos hatalommal való visszaélés kérdéses vétségébe beleolvadnak.

11. Ami a büntetést illeti, a bíróság mellőzheti a viselt hivatal vagy állás elvesztésének kimondását (Btk. 54. §. és az 1908. évi XXXVI. törvénycikkbe foglalt büntetőnovella 36. §.).

* A magyar büntetőjog tankönyve, 632. lap.

Ugyanez áll a lefokozásra* nézve, ha csak a tett vagy mellékkörülményei nem olyanok, hogy a tettes a szolgálat hátránya vagy az állástekintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem maradhat. (Új Ktbt. 22. §. 5. pontja és 23. §.)

Ila pedig sem a viselt hivatal vagy állás elvesztését, sem a lefokozást kimondani nem kell, úgy — feltéve, hogy a fegyelmi megtorlás is kielégítőnek mutatkozik — a szóbanlévő hivatali vétség fegyelmi úton is elintézhető. (Lásd a Ktbt. életbeléptetett törvényének 4. §-át, illetőleg a Kbp. 2. §-át.)

A kísérlet — amennyiben ez elképzelhető — nem büntethető. (Btk. 65. §.)

12. Vannak azonban esetek, amikor maga a bevezetett hivatali vétség sem büntethető. Ez az eset nemcsak akkor forog fenn, ha a bántalmazás „fegyverhasználat” útján követtetett el s a fegyverhasználat jogos volt,** hanem akkor is, ha a bántalmazást azért kell jogosnak tekinteni, mert az a csendőr által fogatatosítandó szolgálati ténykedés keresztülvitele céljából elkerülhetlenül szükséges volt. Így felmentette a Kúria azt a rendőrt, aki a bekísérendő, de a bekísérésnek passzíve ellenálló egyént lökdöste, vagy aki az ily egyént pálcával megütötte, vagy aki a fegyverét megfogó egyénnek kezére ütött.

De lehetséges az is, hogy a bántalmazás *nem* tekinthető jogosnak és a közvetlen tettest mégis fel kell menteni, még pedig azért, mert *parancs* folytán *jóhiszeműen* cselekedett.

Már a polgári Btk. 474. §-a is kijelenti ugyanis, hogy nem esik beszámítás alá az a közhivatalnok, aki a 473. §-ban foglalt hivatali vétség elkövetésével törvényes felsőbbségének jogos hatáskörében kiadott rendeletét teljesíti.

Az új Ktbt. pedig külön is honorálja a különleges katonai viszonyokat, amidőn a 38. §. 1. pontjában *minden* bűncselekményre vonatkozólag általában kimondja, hogy „nem számítható be a cselekmény annak, aki azt előljárójának vagy felettes hatóságának *szolgálati parancsa* folytán abban a *meggyőződésben* követi el, hogy arra kötelezve van”.

Amint ugyanis e rendelkezés indokolásában bővebben ki van fejtve, a katona az ő előljárójának feltétlen engedelmességgel tartozik s ennek szolgálati parancsát csak akkor jogosult, illetőleg köteles megtagadni, ha a parancs „világosan” és „nyilvánvalóan” az esküvel fogadott kötelességbe, az állam vagy szolgált érdekébe, vagy a *büntetőtörvénybe* ütközik. Sokszor azonban csak az előljáró tudja, hogy miért szükséges valamit szolgálati parancssal elrendelni s az alárendelt nem kérdezősködhetik mindig a parancs indokai felől; ha tehát a parancs törvényellenessége nem „világos” és nem „nyilvánvaló” s az alárendelt jóhiszeműleg (és a parancs keretei közt) teljesíti azt, úgy az alárendelt nem vonható felelősségre s a parancsadó előljáró egyedül felel, mint tettes.

Ezekután a rendelkezésekre álló térhez képest.

* Az új Ktbt. szerint ezentúl csak „lefokozás” lesz a rangvesztés neve s így a csendőrsége lesz külön kimondva a csendőrségből elbocsátás. (Lásd a törvény indokolását a 20. §-hoz.)

** Erre az esetre is vonatkozik az új Ktbt. 38. §-ának 2. pontja, mely szerint „Nem számítható be a cselekmény annak, aki azt hivatásának szabályszerű gyakorlása közben kötelességszerűen követte el.”

Tél.

röviden meg kell még emlékeznem a csendőrségi bántalmazás súlyosabb esetéről.

II.

A polgári Btk. 477. §-a így hangzik:

„Öt évig terjedhető börtönnel büntetendő azon közhivatalnok, aki azon célból, hogy a vádlottól, tanutól vagy szakértőtől vallomást vagy nyilatkozatot csikarjon ki, ezek valamelyike ellen bármily törvényellenes kényszereszközt alkalmaz, vagy alkalmaztat.”

A 484. §. szerint pedig *„a büntetésen járul a hivatalvesztés s a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondandó”.*

Idevonatkozólag, figyelembe tartva a 473. §-nál mondottakat, a következőket kell megjegyezni:

1. Ez a büntett abban különbözik a 473. §-ban meghatározott vétségtől, hogy ezt a büntettet nemcsak bántalmazással, hanem „bármily törvényellenes kényszereszközzel” (fenyegetéssel, undorító dolog etetésével vagy itatásával) is el lehet követni s a tettes szándéka nemcsak egyszerű bántalmazásra, hanem egyenesen arra irányul, hogy ekkép a kikérdezett vallomásra vagy nyilatkozatra kényszeríttessék.

2. E büntettet elsősorban az a közhivatalnok (csendőrk) követheti el, akinek a vádlott, tanu vagy szakértő kikérdezéséhez joga van, de elkövetheti az a közhivatalnok is, akinek ehhez nincs joga, de a törvényellenes kényszereszközt azért alkalmazza vagy alkalmaztatja, hogy az illető vádlott, tanu vagy szakértő más (illetékes) hatóság előtt tegyen vallomást vagy nyilatkozatot.

3. Az előbbi pontban említett „vádlott” alatt a terhelt és a gyanúsított is értendő.

4. Az, aki a törvényellenes kényszereszközöket „alkalmaztat”-ja, éppoly önálló tettes, mint aki azokat alkalmazza.

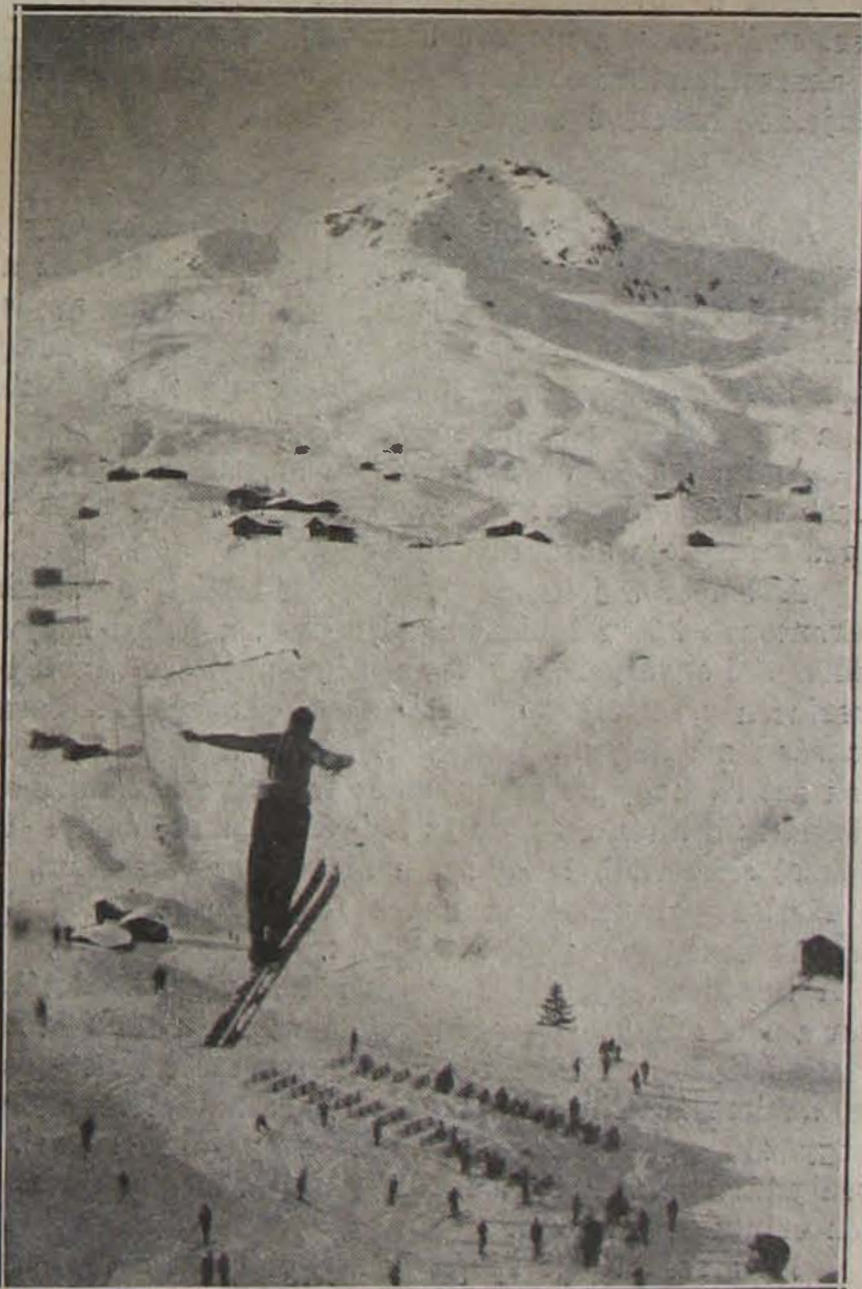
5. Ha testisértés is okoztatott, halmazat forog fenn.

6. Akkor is halmazat forog fenn, ha a tettes olyan vallomást vagy nyilatkozatot akart kicsikarni, amelyről tudta, hogy *valótlan* s ekként a hamis vád vagy a hamis tanuzás is terhére esik.

7. Ha a bíróság (a polgári büntetőtörvénynek ezentúl nálunk is alkalmazando 92. §-a alapján) rendkívüli enyhítő körülmények* miatt a „börtön”-t „fogház”-ra változtatja és hat hónapnál nem hosszabb tartamban szabja ki, a hivatalvesztés és a politikai jogok felfüggesztésének kimondását mellőzheti (Btk. 54. §.) s ez esetben a lefokozástól is eltekinthet, ha csak a cselekmény vagy mellékkörülményei nem olyanok, hogy a tettes a szolgálat hátránya, vagy az állástekintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem maradhat. (Új Ktbtk. 22. §. 1. és 5. pontja és 23. §.) A lefokozás mellőzése esetén, vagy egyébként rendkívüli méltánylást érdemlő esetben az ítéletben az is kimondható, hogy *a rend- és díszjelek elvesztése sem áll be.* (Új Ktbtk. 15. §.)

8. Miután a cselekmény „büntett”, a fegyelmi elintézésről szó nem lehet.

* Az új Ktbtk. az 51. §-ban az enyhítő körülményeket példaszerűen felsorolja.

Síugrás.

A gyalogság tűzharc.

írta: HAZAI IMRE százados.

Rövid két évtizeddel ezelőtt ez a szó: „tűzharc”, a gyalogság harceljárásának egy végtelenül egyszerű, mindenki által könnyen érthető és elsajátítható tényezőjét alkotta.

Hogy ez így volt, azt természetesnek is kell tekintenünk, mert a gyalogságnak tűzharcra alkalmas egyedüli fegyvere a puská volt.

Ma már e tekintetben a helyzet lényegesen más. Azokra az okokra, melyek fegyvertechnikai szempontból szerepet játszanak, már több cikkemben rámutattam. Ezekből kiviláglott, hogy a gyalogság könnyű és nehéz fegyvereinek gyarapodása teljesen megváltoztatta a gyalogság tűzharcának a képét.

Annak a sok gépnek a tűzét helyesen vezetni, azok értékét jól kihasználni, a rajparancsnoktól fölfelé minden parancsnoknak érteni kell. Csak így tudjuk elérni azt, hogy az a hatalmas erő, melyet a gépek tüze jelent, tényleg hozzá is járuljon a harc sikeres megvívásához.

Nem lesz érdektelen megismernünk, hogyan tartja kezében ezt a sok gépet a tűzvezető, aki a tűzharc értelmi és technikai irányítója. Látni fogjuk a kapcsolatot a tüzerő (a gépek) és a lököerő (a puskáskötelékek) között.

A tűznemek, tüzelési módok és löeljárások sokféle fajtája pedig megismerteti az olvasót a tűzharc ama részleteivel is, melyeknek ismerete és megértése harcban szinte nélkülözhetetlen.

Ismételten fel kell említenem azt a már oly sokszor hangoztatott követelményt, hogy a korszerű harcban már a rajparancsnoktól is nagyfokú leleményességet, helyes elhatározóképeséget és tudást kívánunk meg.

Ezek a követelmények korántsem jelentenek túlzást, mert ezek nélkül a modern harc rengeteg lenyűgöző ideg- és akarattompító behatása alatt a vezető képtelen alárendeltjeinek harctevékenységet irányítani.

Tűzvezetés.

A tűzharc részleteinek pontos megértéséhez egy korszerű megerősített zászlóaljra veszünk példának. Ez azért mutatkozik célszerűnek, mert a zászlóaljnál már az összes nehéz fegyvereket megtaláljuk, másrészt pedig a zászlóalj az a harcegység, ahol a tűzvezetés ereje és megbízhatósága szemléltetően domborodik ki.

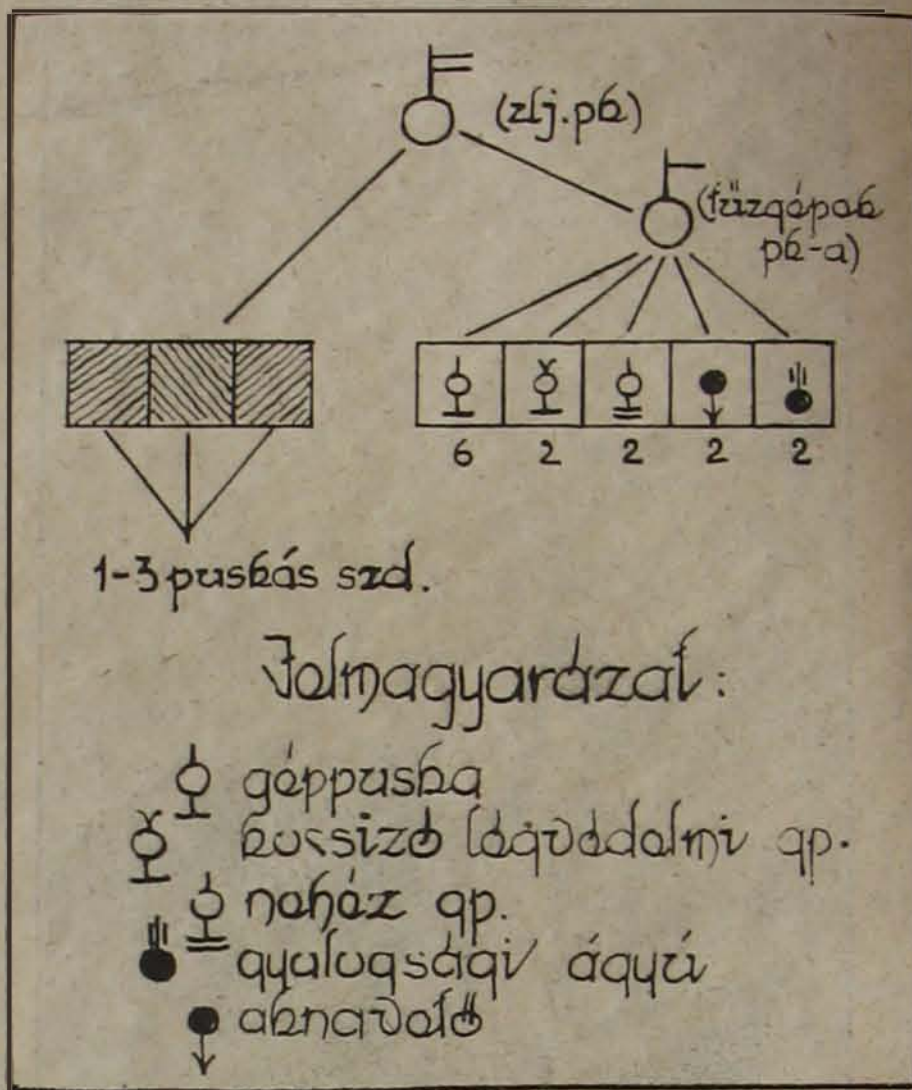
Amint az 1. ábrából látjuk, a zászlóaljparancsnok kezében két erő van: a tüzerő és a lököerő. Ezek tényleges számereje az ábrából kivehető.

A lököerőt jelentő puskásszázadokkal a zászlóaljparancsnok külön intézkedik. Ellenben a nehéz fegyverek különböző egységeit, a vezetés megkönnyítése végett rendszerint a zászlóalj géppuskásszázad-parancsnok parancsnoksága alá helyezi. Megteheti ugyan a zászlóaljparancsnok azt is, hogy az egyes nehéz fegyverekkel külön-külön közvetlenül intézkedik, de ez idő- és munkatöbbletet jelent. Sokkal célszerűbb tehát azt a megoldást választani, hogy a zászlóaljparancsnok a nehéz fegyverekkel azok közös parancsnokán keresztül intézkedik.

A tulajdonképpeni tűzvezetés akkor veszi kezdetét, mikor a nehéz fegyverek már tüzelő állásokban vannak. Ehhez az első lépés az összeköttetés megszervezése az esetenként legalkalmasabb híradó eszközök felhasználásával, olyképen, hogy aki parancsolni akar, az a parancsvevővel, aki pedig támogatni köteles, a támogatottal megbízhatóan tudjon érintkezést találni.

Az összeköttetés révén jutnak el tehát a parancsnok, jelentések és közlések az érdekelthez.

Ahhoz azonban, hogy parancsok stb. legyenek kiad-

1. ábra.

hatók, adatokra van szükség az ellenséget illetőleg. Ezeket az adatokat a felderítés szolgáltatja; és pedig az általános adatokat a harcfelderítés, a részletes adatokat pedig a célfelderítés.

A nehéz fegyverek szempontjából annyira fontos célfelderítés természetesen csak akkor tökéletes, ha hízag-mentes, vagyis ha a terepnek egy talpalatnyi része sem marad ki a megfigyelés alól.

Ezt azzal biztosítja a zászlóaljparancsnok, hogy az egyes nehéz fegyvereknek kiutalja a hatásterületet, melyen belül azután ezek gondoskodnak a célfelderítést végző figyelőszolgálat megszervezéséről.

Hogy ez a szolgálat mennyire fontos, mutatja az is, hogy a zászlóalrhoz beosztott nehéz fegyvereknél kb. 40 kezelőnek a tüzelőállásban, mondhatni, egyetlen feladata a figyelés. Körülbelül ennek a felére tehető azon közegek száma, kik a parancsnoki félrajokba és rajokba beosztva hasonlóképen a figyelőszolgálatot látják el.

A figyelőszolgálat kedvező látási viszonyok között ennyi ember felhasználásával tényleg képes is azután arra, hogy a terep minden talpalatnyi részét szemmel tartsa.

A figyelő az ellenség észlelését azonnal jelenti parancsnokának. Ez, ha a tűz megnyitása nincs eltiltva, a tüzet megkezdheti, illetve ha több cél tűnik fel, a fontosság sorrendjében veszi azokat tűz alá. Ha tehát az egyes nehéz fegyverek tűzharcukat rajonként vívják meg, a tűzvezetés egyszerű eljárás.

Tudjuk azonban, hogy a nehéz fegyverek főerőssége a tűzősszpontosításban rejlik. Ezért a szakaszparancsnokok a szakasz tüzeit rendszerint egységesen vezetik. Ehhez a tűzharcához adatokat a rajok és a parancsnoki félraj figyelői nyújtanak.

Ha több cél bukkan föl egyidejűleg, akkor a tűzvezető már nehezebb feladat előtt áll. A célokat sohasem veszi öletszerűen tűz alá, még kevésbé a könnyebb leküzdhetőség sorrendjében, hanem azok értéke szerint.

A cél értékelése annyit jelent, hogy a tűzvezető, ismerve a saját és az ellenséges helyzetet, ennek alapján dönti el, hogy a felbukkanó célok mily mértékben és mily sorrendben befolyásolják a saját csapat harcát.

Ebből a szempontból a célok nagysága nem játszik szerepet. Előfordul például az, hogy egy bizonyos esetben egy kellemetlen oldalozó golyószóró leküzdése sürgetőbb, mint egy ugyanakkor tüzelő gyalogsági ágyú tűz alá vétele. Az sem fog a ritkaságok közé tartozni, hogy például egy géppuskás szakasz a kedvező lőtávolságon zárt alakzatban véletlenül felbukkanó ellenséges századra a tüzet nem nyitja meg, mert a szakaszparancsnok fontosabbnak véli, hogy egy ugyanakkor ellenlökemet végrehajtó szakaszt vegyen tűz alá. Ebből az összehasonlításból kiviláglik, hogy a cél értékelése végtelenül fontos tényező, melynek ügyes alkalmazása bármely gép tűzhatását megsokszorozza.

A tűzharcban ideálisan juthat kifejezésre a puskás-századok és a nehéz fegyverek együttműködése.

A tüzerő és a lököerő sohasem vívhatja meg külön-külön a maga harcát, hanem egymás támogatásában, az együttműködésben keresi a siker alapját.

Szorosan összefügg ezzel a szabályzat két fogalma: a *tűzoltalom* és a *tűztámogatás*.

A puskásszázadok ugyanis rendszeresített fegyvereikkel az ellenséggel csak akkor vehetik fel a tűzharcot, ha azt a golyószóró hatótávolságára (800 m) megközelítették, tehát csak passzíve védekezhetnek az ellenség tüze ellen (terepkihasználás). A puskásszázadoknak ebben a nehéz helyzetben oltalomra van szükségük. Ezt az *oltalmat* a gyalogsági nehéz fegyverek nyújtják nagy hordtávolságuk segítségével. Vagyis tüzükkel az ellenség ama részei ellen fordulnak, melyek a puskások térnyerését akadályozzák.

Később a távolság csökkenésével, tehát 800 m-en belül is, úgyszólván mindig az a helyzet, hogy a puskásszázadok oly kemény ellentállásra bukkannak az ellenség részéről, hogy azt saját fegyvereikkel megtörni nem tudják. Ilyen helyzetben ismét a nehéz fegyverek feladata lesz *támogatólag* fellépni.

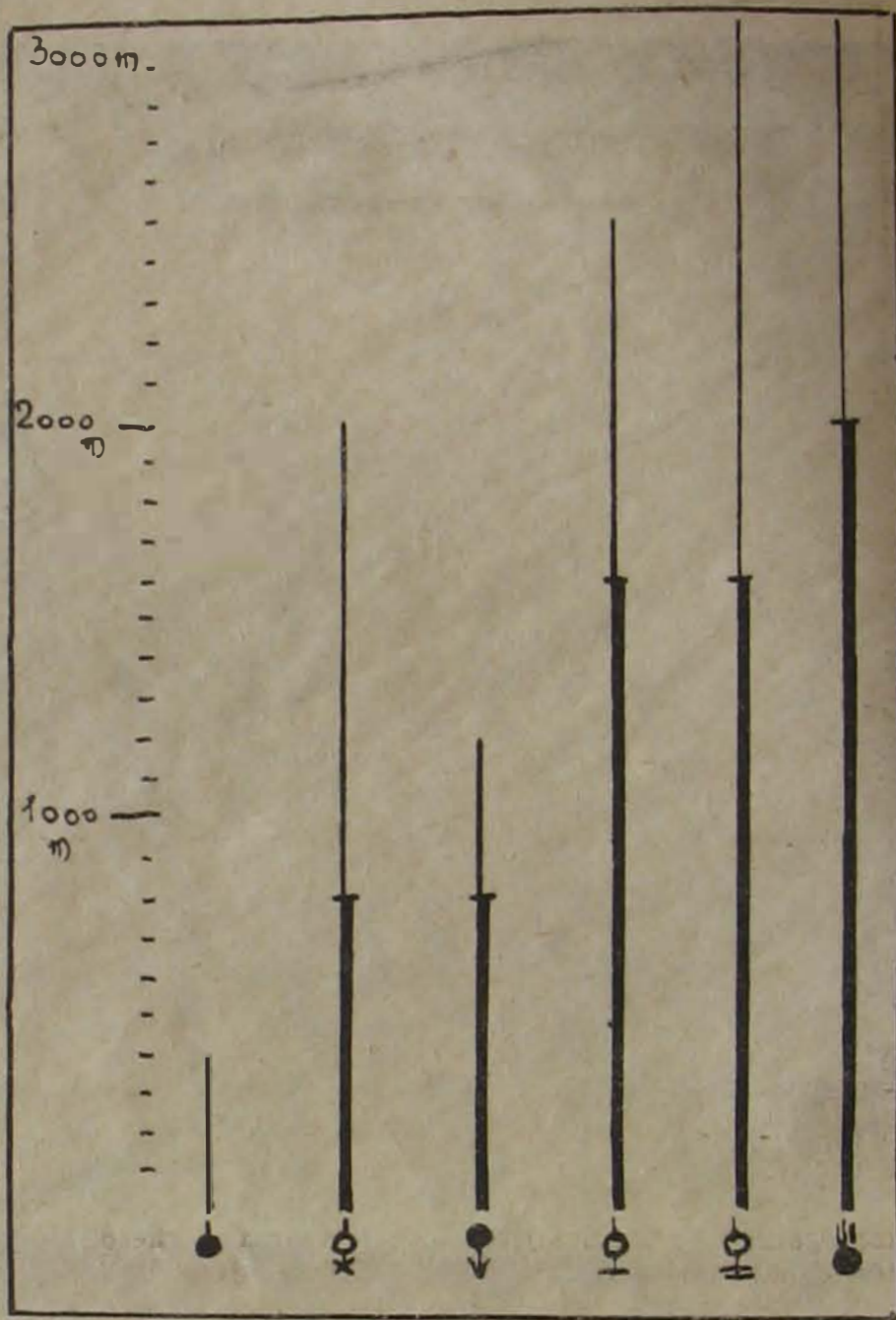
A 2. ábra a gyalogság különböző fegyvereinek hatótávolságát mutatja, feltüntetve az egyes gépeknél a legkedvezőbb lőtávolságot.

Magától értetődik, hogy az együttműködés eredményes csak akkor lesz, ha az összeköttetés a nehéz fegyverek és a puskások között jól meg lett szervezve és megbízhatóan működik. Csakis így juthatnak a nehéz fegyverek könnyűszerrel azon adatok birtokába, melyekre nekik az eredményes tüzelésnél szükségük van.

Bármily ügyes tűzvezető egy gépegységnek a parancsnoka és bármily jól is dolgoznak a kezeik, a gépek tűzhatása sohasem lesz tökéletes, ha ahhoz az alapot a saját megfigyelés adja. Egészen másként alakul a helyzet, ha a puskásszázad szinte tömi a gépeket az ellenségre vonatkozó hírekkel.

Igy például a puskásszázad több ellenséges géppuska és gyalogsági ágyú tüzeben küzd magát előre. A puskásszázadot támogató nehéz fegyverek ezekkel az ellenséges fegyverekkel erős tűzharcot vívnak. A nehéz fegyverek parancsnokai azt azonban már nem tudják, hogy a tüzelő ellenséges gépek közül melyiknek a tüze tartja fel a puskásszázad támadását. Ellenben rögtön megváltozik a helyzet, ha befut a géppuskás szakaszhoz a parancsnok, századparancsnok jelentőfutója az értesítéssel, melyben annak az ellenséges gépnek a pontos helye lesz közölve, melynek leküzdése pillanatnyilag a legsürgetőbb.

Tehát úgy támadásban, mint védelemben a sikeres

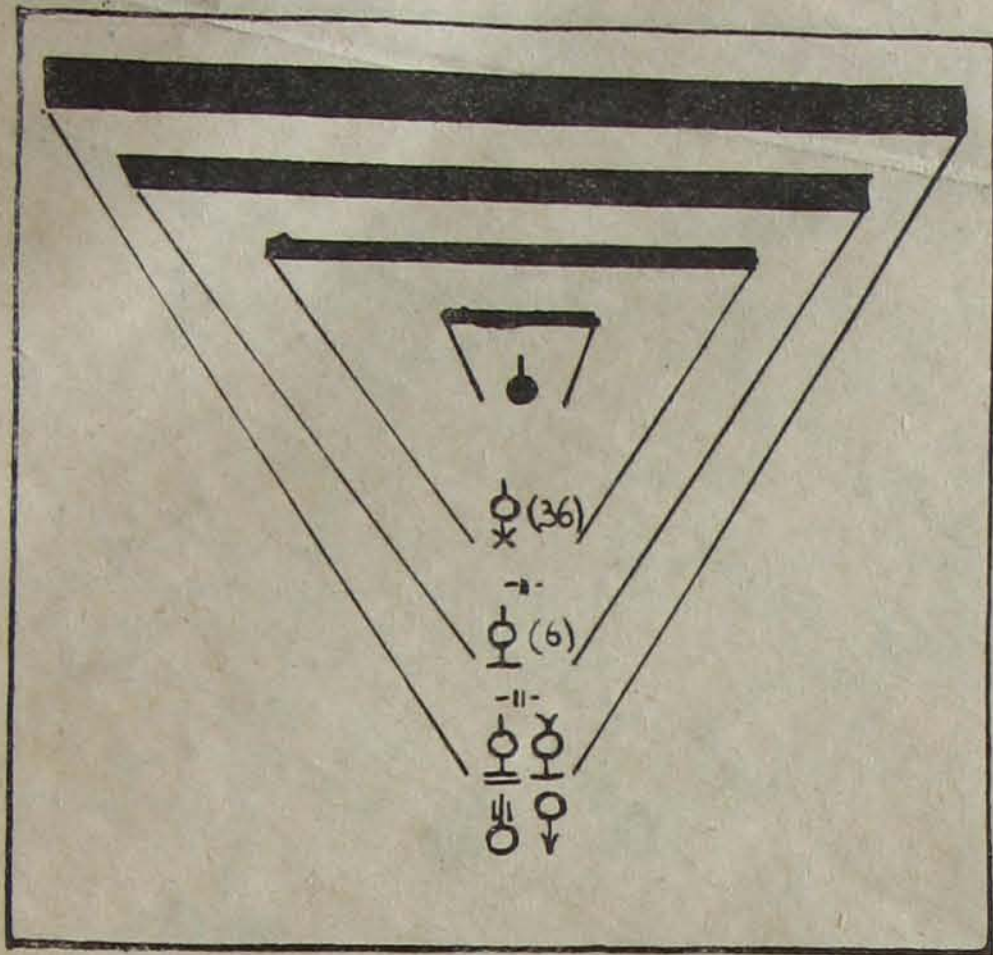
2. ábra.

tűzvezetés attól függ, hogy sikerül-e az ellenséges célokat az előbb említett módon fontosságuk szerint felderíteni és az így felderített célokra a saját nehéz fegyvereink tüzt ráfektetni.

Az itt említett eljárás azonban csak az esetben lesz eredményes, ha a mutatkozó ellenséges célokat azok jelleménél fogva a századnak alárendelt géppuskás szakasz le tudja küzdeni. Egy erősen befészkelte géppuskás szakasz megsemmisítése, egy nagy távolságról tüzelő gyalogsági ágyú elűzése, vagy egy fedett tüzelő állásból tüzelő aknavető leküzdése már meghaladja ennek a géppuskás szakasznak a teljesítőképességét. Ilyen esetben már a tűzigénylést a zászlóaljparancsnokhoz kell eljuttatni, ki a rendelkezésére álló nehéz fegyverek közül az előbb említett célokra azon nehéz fegyverek tüzt irányítja, melyek erre hivatva vannak. A zászlóaljparancsnoknak már módjában fog állani a gyalogsági ágyú- és aknavetőszakasznak parancsot adni ezen célok megsemmisítésére.

Ebből látjuk, hogy a tűztámogatásnak fokozatai vannak. Ezek közül, a pillanatnyi helyzet szerint, a legalkalmasabbnak a kiválasztása mindig a helyzet gyors felismerését kívánja. Egyaránt hiba lenne az ellenség legkisebb ellenálásának a megtörésére az összes nehéz fegyverek közbelépését sürgetni, vagy pedig az ellenség felismert túlsúlya dacára a saját rendelkezésére álló fegyverekkel megkísérelni az eredménytelen tűzharcot.

A 3. ábrából látjuk ennek a tűztámogatásnak erősségben, tartós hatáskifejtésben folyton növekvő fokozatait.

3. ábra.

Ezeknek helyes alkalmazása rengeteg időt, vért és löszert takarít meg s alapját képezi az egyedül helyes tűzvezetésnek. A már előbb említett nehéz fegyverek a zászlóaljparancsnoknak vannak alárendelve, vagyis ezeknek a tüze a zászlóalj összes puskásszázadainak támogatását végzi.

Hogy melyik század mily mérvben szorul rá erre a támogatásra, a zászlóaljparancsnok a hozzá érkező jelentések, a figyelések adatai és az ő helyzetmegítélése alapján állapítja meg. Előfordul, hogy az egyik puskásszázad támadásban saját fegyvereivel is tért tud nyerni, ugyanakkor egy másik század támadásának előrelendítéséhez az összes nehézfegyverek tüzeire szükség van.

Ha a zászlóaljparancsnok a támogatás mérvét illetően elhatározásra jutott, akkor a parancsát a nehéz fegyverekhez juttatja el a híradó eszközök segítségével. A parancsot átvevő nehézfegyverparancsnok azután a neki kiutalt tűzfeladatot megoldja. Különböző tényezők (ellenséges tűz, távolságok — látóviszonyok — összeköttetés működése stb.) befolyásának nagysága szerint a tűztámogatás sohasem indulhat meg pillanatok leforgása alatt. Amíg a célfelderítés eredménye eljut a nehéz fegyverek parancsnokaihoz, ahhoz időre van szükség.

Az eddig elmondottakból kitűnik, hogy a tűzvezetés a végrehajtás minden vonatkozásában gyors munkát kíván. Ennek elősegítésére különböző módszereink és eszközeink vannak. Így pl. a terep jellegzetesebb pontjai, az úgynevezett *vonatkozási pontok*, számokkal lesznek ellátva s vázlaton felrajzolva. Ezt a vázlatot az összes nehéz fegyverek parancsnokai megkapják. Hogy ennek mily nagy hasznát veszik, kiviláglik az alábbi példából. Az egyik puskásszázad erős oldalozó tüzet kap egy bokorcsoporthól. A zászlóaljparancsnok erre a pontra két géppuskának tüzeit akarja összpontosítani s ugyanoda akar lövetni a gyalogsági ágyú egyik rajával is. Mivel ez a bokorcsoport jellegzetes helyet foglal el a terepen, egyúttal mint 3. sz. vonatkozási pont is meg lett jelölve, a zászlóaljparancsnoknak tevékenysége tehát mindössze abból áll, hogy a rendelkezésére álló módon (fényjel, zászlójel, távheszélő) leadja gépeinek a parancsot: „tűzősszpontosítás a 3. vonatkozási pontra”. Mennyi időbe kerülne, ha ennek

az eljárásnak mellőzésével a gépeknek részletesen kellene megmagyarázni, hogy hová is tüzeljenek!

Ugyancsak ezt a célt szolgálják a küzdők első vonalába beosztott segédfigyelői a nehéz fegyvereknek. Ezek észleleteiket pillanatok alatt eljuttatják a tüzelőállásba.

A tűzvezetés gyorsasága és megbízhatósága természetesen mindig a harc helyzettől függ. Egy elszórt és elhamarkodott támadás e tekintetben sok nehézséget támaszt.

Különösen sokat kell engednünk a követelményekből, ha az ellenség gázt alkalmaz.

A tűznemek, mint a Harcászati Szabályzat mondja, a tapasztalat alapján alakultak ki a tűzigénylés és a parancsadás egyszerűsítésére. A különböző tűznemek közül minket elsősorban a *megsemmisítő tűz* érdekel, mivel a harcban velünk szemben álló élő erők leküzdésére ezt alkalmazzuk.

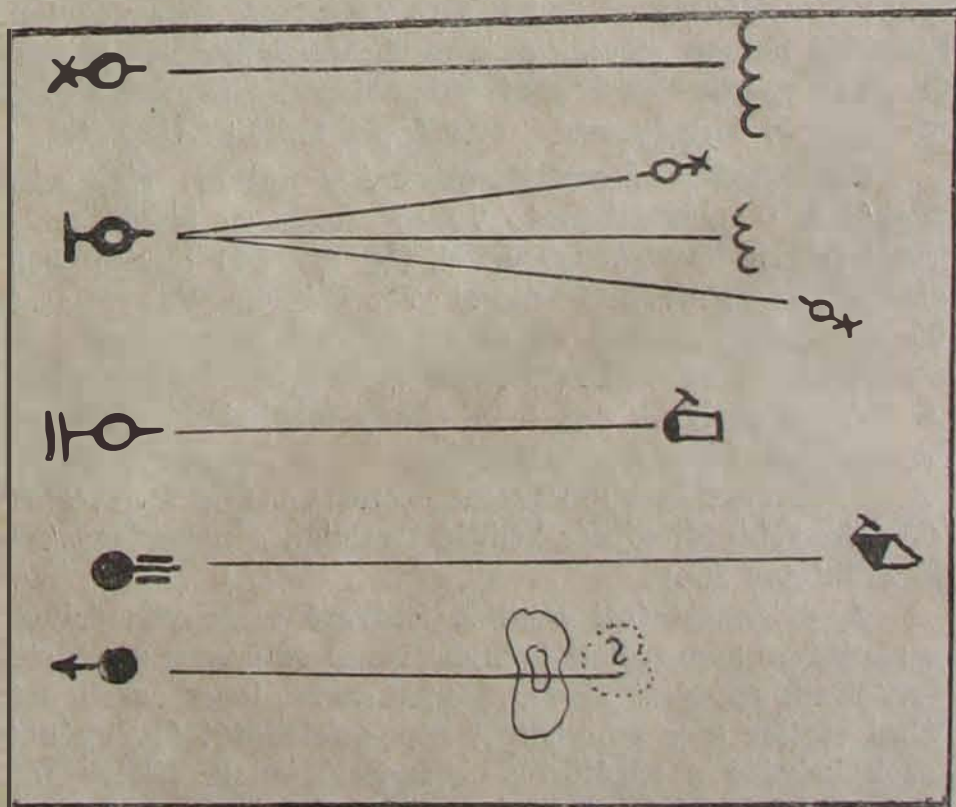
Mint a neve is mutatja, ennek a tűznemnek az ellenség megsemmisítése a célja.

A megsemmisítő tűzben a gyalogság összes könnyű és nehéz fegyverei is résztvesznek. Hogy melyik mily mérvben, az mindig a leküzdendő cél fajától, nagyságától, távolságától és a terepen efoglalt helyzetétől függ. A mozgékony tűzvezetés ezzel a tűznemmel uralja a harmezőt és ott bénítja meg az ellenség erejét, ahol éppen a pillanatnyi helyzet kívánja.

A megsemmisítő tűznek néhány jellegzetes esetét mutatja a 4. ábra. A golyószóró egy támadásban levő ellenséges rajt vett tűz alá, a géppuskásszakasz két golyószórót semmisít meg, a gyalogsági ágyú egy harcokcsira, a nehéz géppuska pedig egy páncél gépkocsira tüzel, az aknavető pedig a terep egy be nem látott ama pontjára, ahová az ellenség gyülekezik.

Az ábrából még azt is látjuk, hogy a gyalogsági ágyú mindig oly célok ellen fog hatni, melyek ellen a gyalogság többi nehéz fegyverei a csekély találati valószínűség és a gyenge átütőképesség miatt nem eléggé hatásosak. Míg az aknavető megsemmisítő tüze a terep ama részére irányul, ahová a lapos röppályájú fegyverek nem eléggé hatásosak és belőni nem tudnak.

A megsemmisítő tűz mindent elsőpró tömeghatása megrendíti az ellenséget. Tapasztalatból tudjuk, hogy harcban a tűz élénksége hol gyengül, hol erősödik. Ez az erősödés néha hatalmas hangzavarrá fokozódik, melyben az összes fegyverek résztvesznek. Egy ellentámadás előkészítése, egy betörés visszautasítása stb. fogja kiváltani a megsemmisítő tűznek ezt a hatalmas hatását.

4. ábra.

A zárótűz.

A megsemmisítő tűz a tűzvezető kezében egy rugalmas és mozgékony tűz, mellyel a harcmező veszélyeztetett pontjait árasztja el. Kiváltása a tűzigénylések alapján történik, igénybevéve a tűzvezetés bonyolult berendezését.

Ezzel szemben a zárótűz teljesen merev, amit úgy kell értelmeznünk, hogy minden egyes fegyvernél meg lesz állapítva, hogy hová kell tüzelnie és mily nagy területet kell uralnia. A zárótűznek oly erősnek kell lenni, hogy az ellenség átlépni ne tudja.

A zárótűznek előre megállapított jele van, melynek a leadása (rakétajel) elegendő ahhoz, hogy az összes fegyverek a nekik kiutalt sávot vagy területet tűzfalval lezárják. Ez a zárótűz annál hatásosabb, minél több fegyver vesz részt benne és minél kisebb területet kell uralni a zárótűzvonalból az egyes fegyvereknek.

A zárótűz szempontjából nagyon fontos, hogy a lapos röppályájú gépek (géppuska, golyószóró) egy része oldalozó tüzelő állásban legyen, mivel ezáltal a pásztázott tér megnövekedése következtében a zárótűz vonalából nagyobb darabot foghatnak le.

Az alábbi táblázat számadatai mutatják, hogy az egyes fegyverek zárótűz esetén mily nagy terület tudnak uralni.

A fegyver megjelölése	Arctűz	Oldalozó tűz
	m é t e r	
Golyószóró	30—50	50—100
Géppuska	70—120	100—200
Aknavető és gyalogsági ágyú	50	50

Ezek a számok természetesen csak hozzávetőleges értékkel bírnak, mivel a kiszámítás egyéni felfogás alapján történt. Arra mindenesetre alkalmasak, hogy a képzelőtehetséget szűkebb korlátok közé szorítsák, nehogy valaki például úgy képzelje, hogy egy géppuskaszakas 800 méteres vagy éppen 30 méteres terepszakaszra tud zárótűzet leadni.

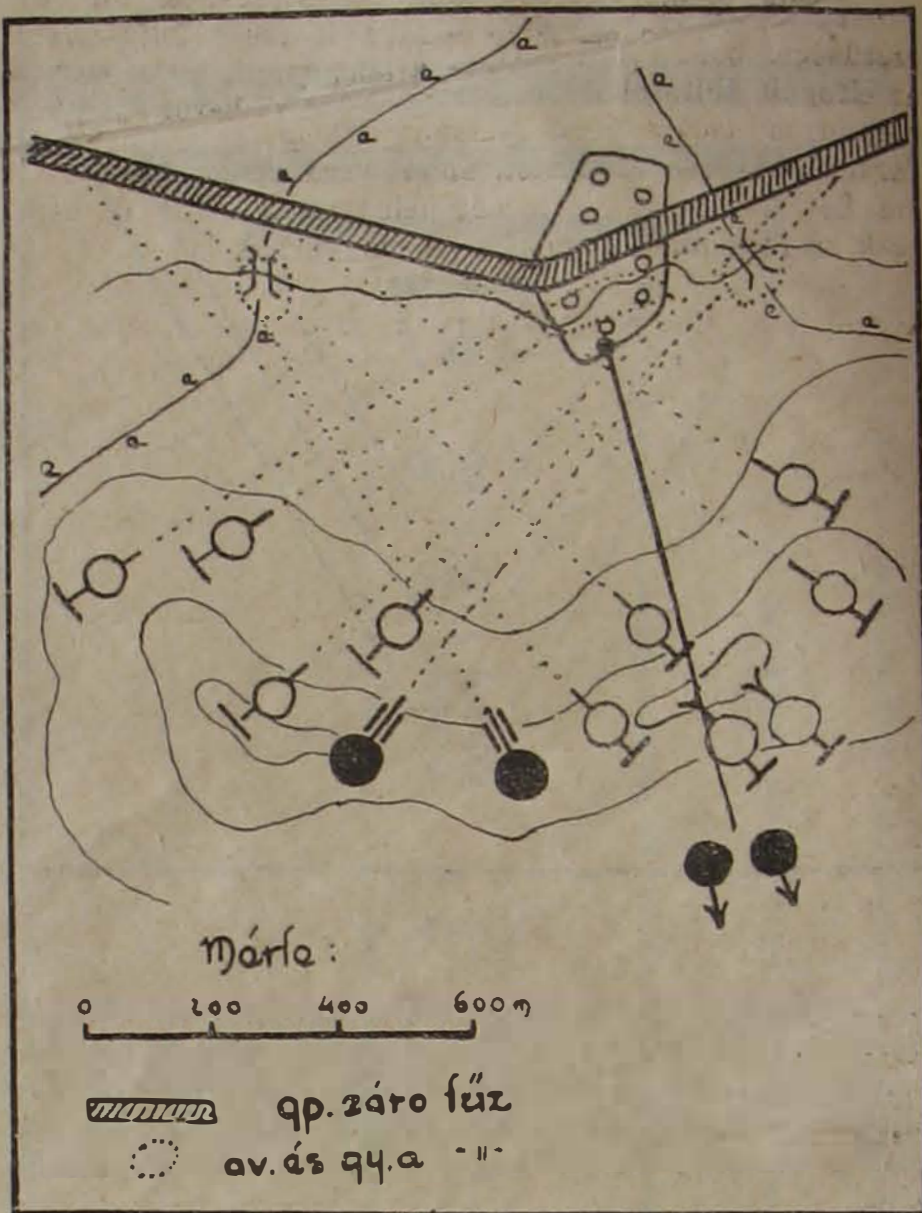
Így például az automatafegyvereknél számolni kell azzal, hogy arctűznél egyik lövés a másiktól kb. fél méterre fekszik s hogy a zárótűz az éppen lefektetett ellenségre kb. 30—40 másodperc múlva újra vissza kell, hogy térjen. Ily módon tényleg elérjük az ellenség megállítását. Kézenfekvő, hogy mit sem ér a zárótűz akkor, ha az csak percek múlva söpri újra tüzével a már éppen lödözött területet.

Rövid számolás alakjában ez így néz ki: Egy géppuskának a zárótűzkörlete 70 m. A 70 m leszórásához szabályszerű lövedéksűrűséggel ($\frac{1}{2}$ m) 140 töltény kell, ami időben kifejezve 18 mp-et vesz igénybe. Vagyis a cél bármely része csupán 18 mp-ig nincsen géppuskatűzben.

A zárótűzfal sohasem lehet egy vékony képzelt vonal. Annak oly mélynek kell lenni, hogy meghaladja egy erős szökelésnek (40 m) a hosszát.

A zárótűz egy jellegzetes esetét mutatja az 5. ábra. (A könnyebb áttekintés kedvéért csupán a nehézfegyvereket tüntetve fel.)

A példa szerinti esetben kedvező viszonyok folytán a zárótűzre nem kellett igénybe venni az összes géppuskákat. Ezek egyrészt készen vannak arra, hogy az ellenség által esetleg megsemmisített gépek feladatát átvegyék és azok helyébe a zárótűzbe bekapcsolódjanak. Illetve még arra is felhasználjuk őket, hogy a zárótűzbe be nem került ellenséges részeket megsemmisítő tűz alá vegyék.

5. ábra.

(Folytatjuk.)

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

„Kevesett láto! ollyant...”

E sorok írója keveset látott ollyant, aki tökéletesen tudott helyesen írni. Mert bizony nemcsak azok vétenek az anyanyelv helyesírása ellen, akik szegénység vagy más súlyos ok miatt nem szerezhették meg a kellő műveltséget, hanem olyanok is, akik érettségi bizonyítvánnyal, sőt — Uram bocsá! — főiskolai oklevéllel büszkélkednek.

Sokan azt mondják, hogy a magyar nyelv szerkezete bonyolult, megtanulása nehéz, stb. Vagyis egy véleményen vannak A. Meillet francia tanár-tudóssal, aki legutóbb „A világ nyelvei” című munkájában „tudományos tárgylagossággal” (?) megállapította, hogy „az erőszakkal fenntartott és terjesztett magyar nyelv nem rejt magában eredeti civilizációt”, ezzel szemben — persze — a cseheknek, románoknak nagymultú, zengzetes és „fölkötebb fejlett irodalmi nyelvük” van...

Pedig a magyar helyesírás egyszerűsége, törvényszerűsége, pontos szabályozottsága is megcáfolja ezeket az elfogult állításokat. Bátran kijelentem, hogy a magyar helyesírás megtanulása semmivel sem kerül nagyobb fáradságba, mint a német, angol vagy éppen a — francia. Sőt. Csakhogy éppen meg kell tanulni ezt is. És nemcsak az idegének, hanem a — magyarnak is.

A címben idézett példa hibáit pl. igen könnyen elkerülhetjük, ha megjegyezzük a következő szabályt: A magyarban a tárgyragot mindig egy *t*-vel jelöljük (*házat, embert, keveset*). Ezzel szemben a múlt idő jele: *-t* vagy *-tt*. Egy *-t* mássalhangzó, két *-tt* pedig magánhangzó után (*elment, látott*). .

Mi ebben a nehéz? Mégis lépten-nyomon beleütközünk (egyes csendőrök fogalmazványaiban is) az ilyen hibákba: *szolgáltatott teljesítet, a balesetett jelentete, nem kapot jó helyett*, stb. (Helyesen: *szolgáltatott teljesített, a balesetet jelentette, nem kapott jó helyet*.)

Az is gyakori hiba — főként a népi kiejtést utánzóknál —, hogy fölöslegesen kettőztetnek egyes mássalhangzókat, pl. *ollyan, eggyet, kissebb, lessz, utánna, rólam*. Igen, ezeket a szavakat így ejtjük ki, azonban *egyszerűsítve* írjuk (olyan, egyet, kisebb, lesz, rólam), mert a szóelemzés szerint mi sem indokolja a kettőztetést.

Szintén elemi hiba, ha az igekötőt (meg-, le-, fel-, ki-, be-, stb.) egybeírják a segédigével, pl. *elfogja intézni*. Az *el*- igekötő ebben az esetben elválik ugyan a saját igéjétől (intéz, elintéz), de annyira mégsem lesz hűtlen hozzá, hogy más igével, hozzá még „alacsonyabb rangúval” összeálljon, tehát helyesen így írjuk: *el fogja intézni*. Hasonló hibák: *beakart menni, elkellett adni*, — helyesen: *be akart menni, el kellett adni*.

Az igekötő írásánál mindig azt kell kérdeznünk: melyik igéhez tartozik? A saját igéjével egybeírjuk (be-megy, elad), de — a hangsúly következtében — közbeékelődött más vagy segédigével nem. (Természetesen ez az egybeírás csakis a szó elejére vonatkozik, pl. *elmegyek*, de a végére nem, pl. *nem megyek el*.)

Valamivel nehezebb már a *meg*- igekötő megkülönböztetése, ha a *van* ige vagy ennek más alakja (volt, lesz) van jelen, pl. *meg van írva*. Ebben az esetben külön írjuk, mert a *meg*- igekötő az *írva* alakhoz tartozik. Ellenben: *megvan a pénzem* (= nem veszett el), itt egybeírjuk, mert a *megvan* külön ígéről van szó. Hasonló példa: *megvolt ijedve*, — helyesen: *meg volt ijedve*; ellenben: *megvolt a nagy ijedtség*.

Végeredményben tehát: *megvan* és *meglesz* a haszna, ha megtanuljuk anyanyelviünk helyesírását, mert *meg* lehet tanulni, csak *legyen meg* az akarat hozzá.

Végül ideírom a mai keltezését és lakásom címét:

Budapest, 1930. december 23-án.

I. Fehérvári-út 88. szám.

Nem azért, mintha egyébként nem vállalnám a felelőséget az írásomért, hanem inkább arra akarok rámutatni, hogy milyen hibákat szoktak elkövetni ennek az írásában. Tehát: az évszám után pontot teszünk, mert sorszámot jelöl. A 23-án kifejezésben azonban nem kell pont, csak kötőjel. Hasonlóképpen járunk el egyéb továbbképzésben is: 23-ára, 23-át, stb. Ha ellenben az -án, -én rag elmarad, akkor kell a pont: december 23.

Az utcák, terek nevénél mindig kötőjelet használunk: *Kossuth Lajos-utca, József-körút, Kálvin-tér*. A helységneveket mindig egybeírjuk, akármilyen hosszúak is, pl. *Balassagyarmat, Sátoraljaújhely, Komáromújváros*.

vitész Rózsás József ny. szds.,
a Ludovika Akadémia tanára.

CSENDŐR LEKSZIKON.

1. Kérdés: Ha két gépkocsi az országúton összeütközik és megrongálódik, anélkül, hogy a bentülők testi sérülést szenvednének, feljelentés tárgya lehet-e az eset s ha igen, mily címen? Mi az eljárás, ha az egyik gépkocsi vezetője katonai egyén volt?

Válasz: Ha két jármű az országúton egymásnak megy s vagyronrongálás következik be, nyilvánvaló, hogy legalább is a járóművek vezetőjének egyike közlekedésrendészeti szabálytalanságot követett el. A csendőrnek tehát meg kell indítani a nyomozást és a tényállást ki kell derítenie, kiindulva abból a gyanúból, hogy a járműveket szabályellenesen, gondatlanul és mások testi épségét veszélyeztető módon vezessék, ami a központi és közlekedésügyi rendszabályok 118. c) pontjába ütköző kihágás. Ilyen szabálytalanság lehet a kocsi rosszfékszerkezetével való elindulás, a helytelen irány, a nagy sebesség stb.

A nyomozás eredményét jelentésbe kel foglalni s az illetékes rendőrhatalomhoz kell beterjeszteni akkor is, ha a gépjármű egyik vezetője katonai egyén volt.

2. Kérdés: Valamely gazdaság belső területén használatban levő traktor vezetője csak olyan egyén lehet-e, akinek gépjármű vezetőjére szabályszerű jogosítványa van?

Válasz: Ha a traktort a gazdaságon kívül szállításokra nem használják s közutakra legfeljebb csak akkor kerül, ha betakarítás vagy vasúthoz való szállítás esete forog fenn, gépjármű vezetőjére jogosító igazolvány a traktor kezelőjétől nem követelhető.

3. Kérdés: Az egyházi hatóságok által kivetett adókat minden feltétel nélkül, közadók módjára kell-e behajtani?

Válasz: Az 1927. évi V. törvénycikk úgy rendelkezik, hogy ha az egyházi hatóság az általa kivethető szolgáltatás mérvét oly nagy összegben állapítja meg, hogy az veszélyezteti az adózók fizetőképességét, a pénzügyminiszternek jogában áll az egyházi adó fizetési feltételeit akkor is, ha kivetése jogerős, megváltoztatni s a fizetendő összeget több évre elosztani, vagy pedig egyenesen megtilthatja a pénzügyminiszter, hogy az illető egyházi adót közadók módjára hajtásák be. Ez esetben az egyházi hatóság kénytelen lenne az adózó ellen polgári pert indítani.

Aránytalanul nagy összegűnek általában az olyan egyházi adót kell tekinteni, mely meghaladja az illető adózóra kirótt állami adók 10%-át.

4. Kérdés: Ha a gépkocsi megáll, mihál lehet következtetni arra, hány kilométeres sebességgel közlekedett?

Válasz: A megálló gépkocsi sebességére következtetés vonható a fékezés után következett csúszás nyomából. Mennyi hosszabb a csúszás nyoma, annál nagyobb sebességgel közlekedett a gépkocsi. Ez egyébként szakértő által eldöntendő kérdés, a nyomozó csendőrnek fontos kötelessége e tekintethen csak az, hogy tüzetes helyszíni vizsgálattal ezt a csúszási nyomot hitelesen megállapítsa.

5. Kérdés: A járőr házkutatást akar tartani egy, a lakott helyektől távolos tanúán. A járőr a gyanúsított egyik családtagját a legközelebbi, bár szintén távolos tanúhoz küldi, hogy két bizalmi egyént hozzon magával. A családtag azonban azzal jön vissza, hogy senki sem hajlandó bizalmi egyénként megjelenni. Mit kell a járőrnek ilyen esetben tennie?

Válasz: Bizalmi egyének alkalmazása a csendőr eljárásához nem olyan szabály, amely a csendőri eljárás érvényességéhez szükséges, hanem azért helyez rá súlyt a Szut., hogy a csendőrséget egyrészt eleve felvértesse az érdekelt gyanúsított hazugságai és alaptalan vádaskodásai ellen, másrészt az igazságszolgáltatás különleges érdekeire tekintettel a csendőrségi eljárás adatainak kíván a tanúk révén nagyobb hite-

lességet adni. Ebből tehát az következik, hogy ahol bizalmi egyéneket alkalmazni lehetetlenség, ettől el lehet tekinteni. Minthogy azonban a Szut. mégis főszabályként ragaszkodik a bizalmi egyének alkalmazásához, a csendőrnek eleve gondoskodnia kell bizalmi egyénekről, ha olyan helyen kell valamely nyomozó cselekményt végeznie, ahol előreláthatólag bizalmi egyén nem lesz kéznél.

Azt is szem előtt kell tartania a járőrnek, hogy bizalmi egyén szerepére senki sem köteles vállalkozni, tehát bizalmi egyének szerepeltetése a csendőr magatartásához, tekintélyéhez is kapcsolódik, mert a bizalmi egyén csak a járőr felkérésére, önként végzi tisztét. Helytelen dolog tehát, ha a csendőr másokkal üzen bizalmi egyénekért, még helytelenebb, ha az üzenetet valamely nyomozásban érdekelttel vagy hozzátartozójával küldi.

Nincs elvi akadály annak, hogy ilyen esetben a két tagból álló járőr bizalmi egyén felkérése végett egymástól elváljon. Ezt a Szut. 268. pontja megengedi és a járőrvezetőnek kell az adott körülmények alapján elbírálnia, hogy az elválás megokolt és helyénvaló-e.

6. Kérdés: A közúti forgalomban részt nem vevő gépkocsira köteles-e tulajdonosa rendszám-táblát alkalmazni?

Válasz: A közúti forgalomban csak oly gépkocsi vehet részt, amelyre nézve forgalmi engedélyt adott ki az illetékes hatóság a közlekedésügyi rendelet 62. §-a értelmében. Rendszámtáblája más gépkocsinak nem is lehet, mert a rendszámtáblát a forgalmi engedéllyel együtt adják ki. Arra a gépkocsira pedig, amely forgalmi engedéllyel el van ugyan látva, de közúti forgalmat nem bonyolít le, rendszámtáblát alkalmazni nem szükséges, mert mint nem a közforgalom céljára szolgáló utakon használt közlekedő eszköz, nem esik hatósági ellenőrzés alá.

7. Kérdés: Valamely urasági birtokon levő cselédlakásokba behatolhat-e bármikor a földbirtokos kutatás végett, vagy erre irányuló kívánsága szabályszerűvé teszi-e a csendőr házkutatását, ha a birtokon lopás történt?

Válasz: A törvényes házkutatás esetét a Szut. 437. pontja sorolja fel. A d) alpont szerint jogos a házkutatás akkor, ha a házzal vagy helyiséggel rendelkező kívánja, de csak akkor, ha a házban vagy helyiségben lakókat az illető a lakásban elkövetett bűncselekménnyel vádolja. A földbirtokosnak nincs meg az a joga, hogy büntetendő cselekmény gyanúja nélkül cselédeinek lakásába behatoljon s ott kutatást tartasson vagy tartathasson. Ha tehát a földbirtokos a csendőr elé ilyen kívánságot terjeszt, a csendőrnek meg kell kérdeznie, hogy az illető cseléd ellen lopás vagy orgazdaság miatt feljelentést tesz-e, illetve magánindítványt terjeszt-e elő, mert különben a csendőr a lakásba csak akkor hatolhatna be kutatás végett, ha az illető cseléd ezt maga is kívánja.

8. Kérdés: Ha valamely büntetendő cselekmény elkövetése után a régibb törvényes rendelkezést módosító újabb törvény lépett életbe, melyik törvény szerint kell a bűncselekményt elbírálni?

Válasz: Általában senki sem büntethető más büntetéssel, mint amelyet a bűncselekménye elkövetése előtt megállapított a törvény. Ha azonban a cselekmény elkövetésétől az új ítélethez ítélt életbelépett újabb törvény enyhébb, mint a régi, az enyhébb törvényt kell alkalmazni. Ezt másként úgy szokták kifejezni, hogy a büntetőjogban visszaható ereje csak az enyhébb törvénynek van. Lehetséges azonban, hogy az újabb törvény maga kimondja a visszaható erőt, jöllehet, súlyosabb rendelkezéseket léptet életbe, mint a korábbi jogszabályok. Ez a kivételesség egyszer fordult elő a magyar büntető igazságszolgáltatásban, amikor az 1915:XIX. t.-c. lépett életbe a hadviselés érdekei ellen, különösen a hadiszállítások körül elkövetett visszaélések megtorlása végett.

9. Kérdés: A járőrnek tudomására jut, hogy valakinek címére a postahivatalba bolsevista irányú sajtóterméket tartalmazó csomag érkezett. A járőr erről a királyi ügyészséget táviratilag értesíti. Nem ütközik-e a Szut. 74. pontjában foglalt szolgálati titoktartás kötelezettségébe, ha a járőr erről a postahivatal vezetőjét is értesíti?

Válasz: Nemcsak hogy nem ütközik a járőrnek a postahivatal vezetőjéhez intézett bizalmas közlése a szolgálati titoktartás kötelezettségébe, hanem ilyen esetben egyenesen kötelessége hasonló bizalmas közlést tenni, mert ezzel az eljárásával csak biztosítja annak lehetőségét, hogy a bűncselekményt tartalmazó sajtótermékek valóban lefoglalhatók legyenek. A járőr ezzel az eljárásával egyúttal hivatali felelősséget is

rótt az illető postai közegre, aki szintén közhivatalnok s hivatali kötelességéhez tartozik a hatósági intézkedések elősegítése és támogatása. A postahivatalnoknak egyébként módjában van ilyen esetben felettes hatósága utasítását kikérni és aszerint eljárni, ha netán aggályai lennének a kifogásolt postai csomag visszatartása miatt a vizsgálóbíró intézkedéséig.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyilkosság kiderítése.

Nyomozták: Illés Ferenc th., öpk, Holczer József törm., Bazsika Vince és Komocsár László örm. (Csákvár). Segédkeztek: Papp József th., Csányi Imre törm. és Kiss Károly örm. (Budapesti nyomozó alosztály).

Írta: CSÁNYI IMRE törzsőrmester.

1930 október 9-én a budapesti nyomozóalosztály bűnügyi nyilvántartójában dolgoztam, midőn a csákvári őrsparancsnokságtól a következő távmondattal érkezett:

„F hó 8-án 17 óra tájban Csákvár község mellett, a káposztáskerti dűlőben, egy fűzfa alatt, Major Margit* csákvári lakos, 17 éves leány holtan találtatott. A hulla majdnem kinyújtózott állapotban, hanyatt fekszik. A nyakára kétrét hajtott, ceruzvastagságú zsineg van hurkolva. Jobb fülében kifolyt alvadt vér. A hulla helyzetéből és más körülményekből ítélve bűncselekmény látszik fennforogni. A hullának a talált helyzetben megőrzéséről gondoskodtam. A székesfehérvári kir. ügyészségnek és a moóri szakasziparancsnoknak a jelentést megtettem. A kir. ügyész úr azt a választ adta, hogy ma délután vagy holnap a helyszínére ki fog szállni. Nyomozók kirendelését egyelőre nem kérem.”

Az alosztályparancsnok úr a távmondattal alapján elrendelte a helyszínelő csoport kiszállását. (Ez állott két polgári ruhás nyomozóból és egy fényképészből, aki utóbbi kiképzett daktyloskopus is.)

A parancs vétele után a szükséges helyszínelő felszerelést magunkhoz vettük és azonnal útbaindultunk, de az előnytelen közlekedési viszonyok miatt Csákvár községbe csak 9-én 17 órakor érkeztünk meg. Ezalatt a Székesfehérvárról kiszállott bizottság a hullát a helyszínről boncolás végett beszállította a hullaházba. Odasiettünk, de már csak a boncolás végére érkeztünk meg.

A helyi őrs nyomozójárőrével és a vizsgálóbíró úrral feltűnés nélkül érintkezésbe léptünk és megtudtuk, hogy a boncolóbizottság nem tudta kétséget kizárólag eldönteni, hogy öngyilkosság vagy gyilkosság forog-e fenn. A törvényszéki orvos megállapítása a következőképpen hangzott:

„Sértett halálát a nyakán talált zsinegnek hirtelen, nagy erővel, a géjétől balról jobbfelé történt erős rántása, vagy húzása okozta. A halál szinte pillanat alatt

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

beállt. A halál ezelőtt kb. 21 órára, tehát 7-én este 20 óra tájban következett be. Sértett valószínűleg gyilkosság áldozata, de lehetett öngyilkos is."

A boncolás alkalmával a hullában 6 hónapos méhmagzatot találtak.

A nyomozás három főkérdése közül (mi történt? hogyan? és ki a tettes?) így még a legelsővel sem voltunk tisztában, ennek kétséget kizáró megállapítása volt tehát első feladatunk.

Megnehezítette munkánkat, hogy a helyszínt nem láthattuk eredeti állapotában. A boncolás végével már erősen sötétedni kezdett, ezért a szabadban fekvő helyszín megtekintését másnapra kellett halasztanunk, de fényképészünk még az est folyamán csinált róla, magnéziumfény mellett, több oldalról felvételt. 10-én reggel utólagos helyszíni szemlét tartottunk. A hulla persze már nem volt ott, de igyekeztünk az eredeti állapotot és helyzetet a nyert pontos felvilágosítások alapján képzeletben helyreállítani.

Munkánk eredménye a következő volt:

A helyszín: A község dényugati szélén terül el az 50—60 holdnyi területű „Káposztáskert-dűlő". Kenderföldek és kaszáló. Ezt derékszögben keresztül metszi egy gyalogút, mely a község két távolabbi részét köti össze egymással. Az ösvény közepetáján van egy nagyobb, 7—8 méter magas fűzfabokor, melynek a tövétől elálló galyai majdnem a földet érintik. Ez alatt a bokor alatt feküdt a hulla, fejjel a bokor töve felé, — délkeleti irányban, — az ösvénnyel párhuzamosan.

A hullát hanyattfekvő állapotban, majdnem teljesen kinyújtózva találták. Mindkét karja könyökben, derékszög alatt be volt hajlítva. Kezek kissé behajlított ujjakkal. Balláb térdben kissé behajlítva és kissé oldalt terpesztve. Jobbláb egyenes irányban kinyújtva. Az arc féljobbra volt fordítva. A jobb fülkagyló alvadt vért tartalmazott, a fül körül a haj egy ezüst ötpengős nagyságú területen véres volt. A jobb váll felett a nyakon két búzaszemalakú és nagyságú alvadt vérnyom, melyek merőlegesen a váll felé húzódtak. A boncjegyzőkönyv szerint a vérzés, a hurok teljes megszorulása alkalmával, az agy egyik véredényének megrepedése következtében keletkezett. A hulla nyakára egy 4 milliméter vastag és 268 cm. hosszú zsineg kétréthajtva volt ráhurkolva. A hurok a hulla nyakán vízszintesen állt. A hurok a gégtől 4 cm-re jobbra félcentiméter mélyen a nyakba mélyedt. A zsineg egyik vége a hulla fejétől 80 cm. magasságban, a fűzfa tövétől vízszintes irányban a hulla fölé hajló 4 cm. vastag galyra fel volt dobva, a másik vége a balkar mellett, a földön hevert. A zsineg mindkét ágán a huroktól a végéig felé vérfoltok voltak láthatók, melyek véres, nagy kéztől eredhettek. A hurok alatt a bőrön barna színeződés volt látható, mely akasztás vagy zsinegelés nyomán keletkezett. A hulla egyéb testrészein vagy ruházatán más nyomok, elváltozások nem voltak láthatók.

A hulla mellett és a környékén dulakodási nyomok nem voltak. A hulla alatt a föld le volt döntve. Az eltört vagy lenyomott fűszálak hegyei mind a fatörzs irányába dőltek. Fölötte a fűzfagalyakon sehol semmiféle nyom, vagy olyan elváltozás, melyről arra lehetett volna következtetni, hogy a zsineg a fára, vagy galyainak valamelyikére fel lett volna kötve, nem volt. A zsineg a nyakon teljesen vízszintes barázdát mutatott. A hulláról semmi sem hiányzott.

A helyszíni szemle vázolt eredményeinek birtokában az örs hozzákezdett a nyomozáshoz, amelyhez mi is fel-

ajánlottuk a segítségünket. Elsősorban a „Mi történt?" kérdést igyekeztünk a helyszíni adatok, valamint az elhalt személyes viszonyai után megejtett puhatolásaink alapján tisztázni.

Két feltevésből indultunk ki: öngyilkosság vagy gyilkosság. A halál más oka a helyzet összes körülményeit figyelembe véve, nem volt elképzelhető. Elsősorban az öngyilkosságra vonatkozó feltevésünket helyeztük az eddig megállapított tények középpontjába, vizsgálva, hogy nem mutatkoznak-e ezzel a feltevessel szemben ellentmondások.

Az a 4 cm. vastag ág, melyre a zsineg egyik vége fel volt lökve, csupán 80 cm. magasságban volt a talaj felett s olyan gyenge és hajlékony volt, hogy egy könnyen ráhelyezett kéz súlya is egészen a talajig lenyomta. Erre tehát még fekvő helyzetben sem tudta volna magát az elhalt felakasztani. A fűzfagalyak héja, nedvűs volta miatt, igen könnyen sérül meg. A kérdéses ágon a kötélnak legkisebb nyoma sem volt felfedezhető. A zsineg teljesen vízszintes barázdát hagyott a nyakon, ez rendszerint zsinegelésnél szokott előfordulni, bár az akasztás lehetőségét nem zárja ki. Feltételezve azonban, hogy mégis akasztás történt, az csak fekvő helyzetben történhetett. Orvosi megállapítás szerint a vérzés a zsineg teljes összeszorulása pillanatában következett be. Az elhalt azonban ebben a pillanatban állott, nem feküdt, mert a nyakon talált vércseppek nem a nyakon hátrafelé, hanem merőlegesen a váll felé folytak. A zsineg végei — láthatóan nagyobb kéz fogásától — véresek. Az elhalt keze kicsiny és nem véres. A lenyomott fűszálak fekvése, a fatörzs irányába történt vonszolásra mutat.

Mindezeket az adatokat mérlegelve, az öngyilkosság feltevése megdőltnek volt tekinthető. Az elhalt személyre vonatkozó puhatolásaink eredménye szintén valószínűtlenné tette az öngyilkosságot. Major Margit vígkedélyű teremtes volt, sohasem tett olyan kijelentéseket, amelyekből életuntságra vagy öngyilkossági szándékre lehetett volna következtetni. Egy Gábor György nevű csákvári legénnyel folytatott szerelmi viszonyt, kitől volt már egy 11 hónapos gyermeke és a méhmagzat is tőle származott. A leányt ez nem bántotta, a gyermeket szerette és újabb anyaságának is már előre örvendett. Így az öngyilkossághoz szükséges lelki indító ok is hiányzott. Első feltevésünk elejtése után tehát már csak egy lehetőség maradt hátra: a gyilkosság.

A nyomozás következő kérdésre: hogyan történt a bűncselekmény, a helyszín adataiból következtetni lehet. Valaki a helyszínen zsineget hurkolt az álló helyzetben volt leány nyakára, azt nagy erővel összeszorította, úgy hogy az agyban egy ér elpattant és vérzés következett be. A vér a jobb fülön ömlött ki és bevértezte a zsineget tartó tettes kezét. Cselekménye elkövetése után a tettes véres kezeivel a hullát — a zsineg két végénél fogva — bevonszolta a fűzfa alá és hogy öngyilkosság látszatát keltse, a zsineg egyik végét feldobta a fa egyik ágára. A második kérdés nagy vonalakban való tisztázása után most már a legfontosabbat kellett tisztáznunk, hogy ki gyanúsítható ennek a bűncselekménynek elkövetésével. Ennek érdekében meg kellett állapítani, hogy mi képezhette a cselekmény indító okát?

Rablási szándék? Nem valószínű, mert az elhaltnak nem volt a rajtavalón kívül semmije. Bosszú? Nem volt haragosa. Veszekedő természetű nem volt s különben is a kis, alacsonytermetű, áldott állapotban lévő sovány nőt egy gyenge ütéssel is eszméletlen állapotba tudta

volna ejteni még egy hozzá hasonló testalkatú nő is. Más érdek vezethette tehát a tettest.

Ezirányban is bevezettük tehát a nyomozást, melynek során a következőket sikerült megállapítanunk:

Major Margit három éven keresztül szerelmi viszonyt folytatott Gábor György csákvári lakos fazekassegéddel, aki neki házasságot ígért. A viszonyból ezelőtt 11 hónappal fiúgyermek született. A fiú özvegy édesanyja ellenezte a házasságot, ezért a fiú azt napról napra halogatta. A gyermek megszületése után néhány hónapra Gábor kijelentette a leány szülei előtt, hogy nem veszi el a leányt. Erre a szülők a leány ellenére — ki továbbra is jóviszonyban maradt Gáborral —, Székesfehérváron gyermektartás címén beperelték. A fiú az édesanyja tanácsára a leány szüleivel 1200 P végkielégítésben megegyezett. Ezt azért tette, mert időközben a leány ismét terhes állapotba jutott s ő így akart tőle megszabadulni, annál inkább is, mert már elhidegült tőle.

Amde a leány szülei tudomást szereztek arról, hogy a leány Gábortól ismét terhes állapotba jutott, felutaztak Székesfehérvárra az ügyvédhez és a kiegyezés fejében magasabb összeget követeltek. E célból dr. Hauer székesfehérvári ügyvéd a leányt és annak atyját, valamint a fiút és annak édesanyját október 8-án délelőtt 9 órára irodájába bekérte. Az ügyvéd levelét Gábor október 7-én kapta kézhez.

A fiú a levél vétele után — édesanyja állítása szerint — állandóan gondolatokba volt merülve, majd még ugyanaznap este 18 óra előtt pár perccel elkéredzett a templomba, de ruhát nem váltott, ami az anyjának fel is tűnt.

Gábor nem ment a templomba, hanem — a további megállapítás szerint — elment a sértett lakásához és ott lesbeállt, várta, míg sértett megjelenik. Rövid idő múlva Major Margit kilépett a házból, mire Gábor megszólította: „Kaptam Székesfehérvárról idézést, elmegyek és kiegyezek az ügyvéddel. Ti nem jösztek?” „Nem megyünk!” felelte a leány és ezzel beszaladt a szülei házába. Gábor ottmaradt az udvaron vagy elment; a leány szülei nem tudják.

Ekkor este 19 óra lehetett. A leány szülei csak arra lettek figyelmesek, hogy az ezelőtt 10 perccel dalolva kimenő leányuk izgatottan beszaladt. Haja le volt engedve, a ruhája össze volt kuszálva. Izgatottan az édesatyjához fordult, ki már lefeküdt és azt mondta neki: „Látja édesapám, hiába mondtam magának, hogy ne egyezzek ki Györggyel, most itt volt, azt mondta, hogy megy Székesfehérvárra, kiegyezik az ügyvéddel, kifizeti az 1200 pengőt és engem itthagyt. De én nem egyezem bele, elmegyek és keresek kocsit.” Ezzel magára kapott egy télikendőt és el akart menni kocsit keresni. Az ajtóból visszafordult s csaknem sírva kérte az atyját, hogy menjen vele, mert ő fél. Hogy mitől, azt nem mondta meg. Mivel atyja elutasította kérését, egyedül indult el a 270 lépés távolságra lakó Kalmár Imre csákvári lakos fuvaroshoz, ki nekik fuvarozni szokott. Azóta nem tért vissza. Kalmár Imre előadta, hogy a leány volt nála kocsit keresni, de mivel ő nemleges választ adott, a leány eltávozott. Megjegyezte, hogy valakivel és pedig férfivel beszélhetett a leány az utcán, mert ő közvetlenül a leány távozása után férfihangot hallott a kapu felől.

Előkerült még négy tanu, kik egybehangzóan előadták, hogy Gábor Györgynek voltak különböző időközökben fuvarozni, mikor is gyakran szóba jött a leány közöttük; Gábor arra a kérdésükre, hogy mikor veszi el a leányt, azt válaszolta, „Csak nem gondolják, hogy felesé-

gül veszem, hiszen mindig a nyomomban jár, de egyszer agyonütöm.”

A fenti adatok alapján Gábort, mint tanut, ki kellett kérdezni. Azért is, mert fenyegetődött s azért is, mert tanuk állítása szerint egyike volt azoknak, kik legutóljára beszéltek az elhalttal.

Gábor Györgyöt Illés Ferenc tiszthelyettes, csákvári őrsparancsnok a községházán kikérdezte. Kikérdezése alkalmával nagyon nyugtalanul, ijedten, majd nagyon dacosan felelt, úgy hogy kikérdezését háromszor meg kellett ismételni. Mindháromszor egymástól lényegesen eltérő vallomást adott elő. Előbb azt mondta, hogy a leány eltűnésének estéjén nem találkozott a leánnyal, mert a templomba ment. Későbbi kikérdezése alkalmával azt mondta, hogy nem ment a templomba, csak a kiskapujokba s ott mintegy 10 percnyi nézelődés után bement anyja lakására és lefeküdt. A kiskapuban történt nézelődése közben még látta Kiss Márta csákvári lakost is, amint a templomból hazament, de nem szólt hozzá. Az őrsparancsnok úr kikérdezte Kiss Mártát, hogy volt-e tényleg a templomban s merre ment haza. Meg akart győződni arról, hogy tényleg láthatta-e őt Gábor? Kiss Márta a következőket adta elő:

„Október hó 7-én (sértett halálának estéjén) a templomban voltam. Kb. 19 óra 10 perc lehetett, mikor találkoztam a Cigány-utcában Major Margittal. Még ő köszönt először. Mintegy 10 percig kedélyesen beszélgettünk, mikor megkérdeztem, hogy hol jár? Erre azt felelte, hogy kocsit keres, mert Székesfehérvárra akar menni a gyermektartási ügyben. El akar menni az ügyvédhez és megmondja neki, hogy nem fog kiegyezni Gábor Györggyel, csak ha feleségül veszi. Elmegy, ha gyalog kell is mennie. Eddig még nem kapott kocsit, de felkeresi még a káposztáskerteken (helyszínen) túl lakó Dobozi Miklós bácsit, hátha az elviszi Székesfehérvárra. Beszéd közben láttam, hogy 7—8 lépésnyire a hátunk mögött egy férfi áll, a fához húzódva. A férfire mutatva azt kérdeztem Major Margittól, hogy: „Ki az?” Mire ő azt mondta, hogy: „Gábor György. Nem tudom, mit akar tőlem, nem hágy békén, mindig utánam szaladgál.” Erre elköszöntem tőle és hazafelé mentem, de még láttam, hogy Gábor Major Margithoz csatlakozott és a káposztáskert felé kísért. Nem tulajdonítottam a dolognak semmit, mert tudtam, hogy jóban vannak. Csak azután kezdtem el gyanakodni, hogy nem a Gábor keze van-e a dologban, mikor másnap a Margit halálhírét hallottam.”

E tanu előadása sokat ért. Több hitelt adtunk a romlatlan, tisztességes leány vallomásának, mint Gábornak, ki már egy ízben, verekezés közben ejtett késszúrások miatt két hónapra volt büntetve. Kiss Márta előadása szerint Gábornak kellett legutóljára beszélnie az elhalttal.

Gábor erre azt adta elő, hogy október 7-én este tényleg beszélt 19 óra tájban az elhalttal, de csak távolról s midőn az beszaladt a szülei lakására, ő is eljött haza és lefeküdt.

Erre úgy gondolkoztunk, hogy ha az első két vallomása nem igaz, a harmadik sem felel meg a valóságnak. Gáborban véltük, eddigi megállapításaink alapján, a gyanúsítható személyt felfedezni. Neki érdeke volt a leány halála. Ő volt az utolsó, akivel az elhaltat együtt látták. További, lehetőleg tárgyi bizonyítékok beszerzésére kellett tehát törekednünk. A boncolás és a helyszínelés egybevetett adatai arra mutattak, hogy a tettes bevérezte magát. Gyanúsítottunk harmadik kikérdezése után őt alapos vizsgálat alá vettük, mely a következő eredménnyel járt:

Bal kezefején, a hüvelykujj felett, elmosódott, száraz vérnyomot találtunk, mintegy kétpengős nagyságban.

Kabátja alsó jobb sarkának belső oldalán 4—5 borsó- és babszem nagyságú beszáradt vérfolt volt. A mellénye alatt, az ing elülső részén, a legalsó gomb alatt, búza- és barnagyságú beszáradt vérfoltokat találtunk.

A vérfoltokra vonatkozóan azt adta elő, hogy október 5-én eleredt az orra vére és attól lett véres a ruhája. Midőn állítását megdöntöttük azzal, hogy — tanuk állítása szerint — nem az a ruha volt rajta, midőn az orra vérzett, azt válaszolta, hogy nyúlver.

Midőn azt kérdeztük, hogy mikor, hogyan, milyen alkalommal került a nyúlver kezére és ruhájára, örjögő rohamban tört ki, az egész teste megrázkódott, közben a két kezével a hajához kapott, majd két kezefejét harapdálva, magánkívül kiáltotta: „Vér! Juj! Vér! Vér!” Ez pillanatok alatt játszódt le. Az örs járőre a gyanúsított kezeit megragadta és lefogta, míg megnyugszik, hogy magában vagy másban kárt ne tegyen.

E mozzanat alatt gyanúsítottnak arcjátéka a vértől való irtózatnak százféle változatát mutatta. A kitörés annyira megrázta, hogy szótlannul, magába mélyedve ült több órahosszat a részére kijelölt széken. Annyira megváltozott, hogy a még néhány órával ezelőtt minden kérdésre cinikusan mosolygó és hetykén válaszoló legényre nem lehetett ráismerni. Láttuk rajta, hogy mélyen gondolkodik s hagytuk, hogy megtörjék.

Pár óra múlva csendesen hallgatta, midőn az örsparancsnok úr elébe tárta összes bizonyítékainkat. Nem szólt közbe. A végén csendesen felemelkedett és szólásra kért engedélyt. A következőket mondta:

„Látom, el vagyok veszve, nem tagadhatok tovább, mert az urak mindent tudnak. Elmondom, hogyan követtem el a cselekményt. Legjobb lett volna, ha magamat is felakasztom utána, de nem volt annyi lelki erőm.” Ezután a következőket mondta még el:

Három éve udvarolt már Major Margitnak. Szeretők egymást. A gyermek születése után elhatározta, hogy feleségül veszi a leányt, de anyja nem engedte, anélkül pedig nem merte elvenni. Az idő telt. A leány szülei is szemére lobbantották, hogy nem akarja a leányt elvenni, a falu szája sem akart neki békét hagyni és a leány többször is szemrehányást tett neki, hogy csak hitegeti. Egyébként a leány ezelőtt hat hónappal ismét teherbe esett, amit ezelőtt három hónapja közölt vele. Erre megijedt, elment vele a plébánoshoz és bejelentette a nősülési szándékát. Ezt azért tette, mert a leány szülei — a leány beleegyezése nélkül — pár hónappal ezelőtt gyermektartás címén perbe fogták s a bíróság havi 20 P. vagy egyszer és mindenkorra 1200 P készpénz lefizetésére kötelezte.

A leány halála előtt két nappal, ittas állapotban, a leány szülei lakására ment s ott tartózkodott egész nap. Hazulról elindulva, a kamrából levett a szegről egy istrángot és azt a zsebébe tette. Aznap a leánnyal letárgyalták az eddigi életüket és arra az eredményre jutottak, hogy nem érdemes élniük. Úgy elkeseredtek, hogy a padláson fel akarták magukat akasztani, de szándékukban megzavarták őket s így ezt máskorra halasztották. Az öngyilkosságot közösen határozták el.

Október 7-én este kapta kézhez az ügyvéd levelét, mely Székesfehérvárra szólítja a gyermektartási ügyben. Elhatározta, hogy nem veszi el a leányt, hanem az anyjától kapott pénzzel kifizeti és így megszabadul tőle.

Elment a leányhoz és közölte ezt vele, de a leány nem egyezett bele, azzal, hogy ő is elmegy az ügyvédhez és az egész ügyet megsemmisíti. Megy is rögtön kocsit keresni, mely Székesfehérvárra viszi. Ezzel — mivel csöit keresni, mely Székesfehérvárra viszi. Ezzel — mivel kint beszélgettek az udvaron — beszaladt a házba

Ő megállt és hallgatódzott. Hallotta, hogy a leány veszekszik az atyjával s azután kijött. Az utcán találkoztak. Nem beszélgethettek sokáig, mert jött a leány barátnője: Kiss Márta és feltartotta mennyasszonyát, de őt nemigen láthatta, mert egy fa mögé húzódott. Kiss Márta távozása után ismét együtt folytatták az utat Kalmár Imre házáig. Az elhalt Kalmártól nem kapott kocsit s azt mondta, hogy a káposztáskerteken keresztül elmegy még Dobozi Miklóshoz, hátha ő elvinné Székesfehérvárra, így az útjokat a káposztáskert felé vették.

A helyszín felé vezető gyalogösvényen haladva észrevette, hogy a két nappal ezelőtt zsebébe tett istráng (kötél) még mindig nála van. Ismét felemlítette a két nappal ezelőtt megkísérelt öngyilkosságot és sirva, zokogva fogadalmat tettek egymásnak, hogy öngyilkosok lesznek. Ő azt ajánlotta a leánynak, hogy mivel gyengébb és féltékenyebb, először vele végezzenek. azután majd ő végez magával.

Erre a leány a fűzfa alatt kivette köténye zsebéből az ismeretlen módon odakerült zsineget, azt a saját nyakába akasztotta és azt mondta neki, hogy húzza. Ő megfogta a zsineget és egy hirtelen rántással úgy megrántotta, hogy a leány pár pillanat múlva előrebukott. Megnézte, él-e még, azután a zsinegnél fogva behúzta a bokor alá. Hogy a keze hogyan lett véres, azt nem tudja. Ezután benyúlt a zsebébe és elő akarta venni a magával hozott istrángot, hogy magamagát is felakassza, de a közeli nádasban zörejt hallott és elfutott. Hazaérve megmosta a kezét és lefeküdt.

Tekintettel arra, hogy az egész bűncselekmény négy szemközt játszódt le, szinte kézenfekvő volt, hogy a gyanúsított a közösen elhatározott öngyilkosság meséjével fog előállni, arra számítva, hogy így lényegesen enyhébb büntetést fog kapni. Ez a védekezés az ilyen szerelmi háttérű gyilkosságoknál igen gyakori. Ezt meg kellett tehát cáfolnunk.

A gyanúsított által mutatott istrángon, amelyet ő az elhatározott öngyilkosság véghezvitelére végett állítása szerint két napig a zsebében hordott, vérnyom nem volt látható, az össze sem volt gyűrve, a kamrában lógott egy szegen s ujjnyi vastag por fedte. Ha a kötél nála, a zsebében lett volna, — amint állítja, — akkor a por ledörzsölődött volna róla és gyűrődés nyomait is kellett volna rajta látni. A házkutatásnál azonban előkerültek azok a zsinegdarabok, amelyekből a gyanúsított azt a zsineget vágta, melyet a hulla nyakán találtunk. Így tehát nem az istrángot, hanem a hulla nyakán talált zsineget hordozta magával napokon keresztül, míg alkalom kínálkozott a cselekmény véghezvitelére. Vagyis nem volt igaz az sem, hogy a zsineget a leány vette elő a köténye zsebéből. Ebből és a tanuk előadásából megállapítást nyert, hogy cselekményét előre fontolta meg. A gyilkosság után a helyszínt úgy állította be, hogy öngyilkosságnak tűnjön fel. Ha ő is öngyilkos akart volna lenni, elég ideje és alkalmá lett volna arra, hogy szándékát az örízetbeviteléig végrehajtsa.

Végül nem tudott válaszolni arra a kérdésre sem, hogy ha már ügyis elhatározták, hogy öngyilkosok lesznek és nem élnek tovább, miért készültek az ügyvédhez egyezkedésre, miért határozta el október 7-én este (vagyis, amikor a kötelet az öngyilkosság elkövetése végett már a zsebében hordta), hogy a leányt 1200 pengővel kifizeti és főleg, miért készült olyan nagyon a sértett Székesfehérvárra, hogy akár gyalog is kész lett volna elmenni, ha az öngyilkosság már elhatározott dolog volt?

Az örs a tényvázlatot ilyen értelemben vette fel, felel-

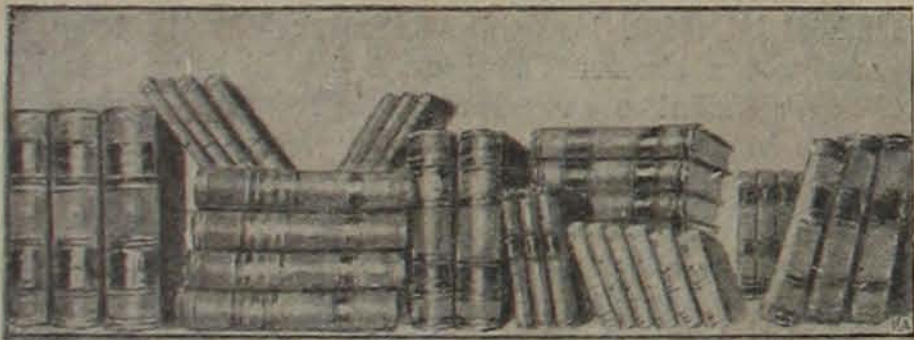
jen majd a gyanúsított ezekre a kérdésekre a bíróság előtt, ahogy tud.

Sokan azt gondolják, hogy a törvényszéki orvos minden esetben képes a hullaszemle és boncolás szolgáltatott adatokból kétséget kizáróan eldönteni azt, hogy a halált öngyilkosság, vagy pedig második személy szándékos cselekménye idézte-e elő. A valóság ezzel szemben az, hogy az ilyen határozott eset a ritkaságok közé tartozik. Rendes körülmények között csak a törvényszéki orvosi megállapítások és a nyomozás egyéb adatainak összevetése teszik lehetővé ennek a kérdésnek az eldöntését. Ezt igazolja ez az eset is.

Igen fontos a nyomozásnál a „Miért” kérdésének az eldöntése, vagyis annak tisztázása, hogy a tettest milyen indítók vezérelte cselekménye elkövetésénél. Az indítók ismerete — hacsak nem olyan általános, mint pl. a haszonlesés — megkönnyíti a tettes kilétének megállapítását. Az indítók megismerését viszont rendszert a sértett személyes viszonyainak, múltjának tanulmányozása segíti elő. Ez történt itt is. Sok esetben ez az egyedüli eszköz.

Igen helyesen jártak el a nyomozó járőrök akkor, midőn későn érkezve, a helyszíni szemlét utólag mégis megtartották és az eredeti helyzetet másoktól kért tájékoztatások alapján igyekeztek helyreállítani. Buzgóságuknak sok értékes következtetést köszönhettek.

Az egész nyomozás dicséretes volt. A nyomozók alaposan, leleményesen és körültekintően jártak el a Szut. 66. §-ának rendelkezéseit is mintaszerűen alkalmazták.

KÖNYVISMERTETÉS.

Amienstől — Aleppóig

A világháború fergetege sok katonát sodort el hazájától, messze vidékekre, melyeknek talán létezéséről sem tudtak. A mi fiaink is ott voltak Odesszától az Északi-tengerig, végigjárták a belgiumi, francia harctereket, hogy azután Mesopotámiaig csavarogjanak sisakjaikkal vagy a Dardanellákat védjék. Láttam én magyar cigányt tüzér uniformisban teveháton is — nagybőgővel.

A németeknek is kijutott alaposan a kóborlásokból. Nemrég egy német orvos számolt be* élményeiről. Sorsa Amienstől Aleppóig sodorta.

A szerző a nyugati harctéren kezdi megismerni a háború valódi arcát. Leírja első benyomását Cambrai-ban, tehát már ellenséges területen. Élénk színekkel ecseteli a belga lakosság ellenséges érzületét, a nők állítólagos és valódi kegyetlenségét.

Nagyon érdekes az út leírása, melyet mint foglyok tettek meg Peronne-től Baselig. Mindenütt a lakosság féktelen gyűlölete vette körül őket, mely néha annyira fokozódott, hogy botokkal támadtak rájuk. Párisban még jól öltözött hölgyek és cilinderes urak is eksztázisban rontottak nekik egy gyalogmenetelésük alkalmával, melyet a lakosságnak rendeztek, a városban körüljártatva őket.

Mint orvos, Franciaországból csereakcióval rövidesen hazajutott, majd pár napos szabadság után Törökországba ment.

Érdekes a megfigyelése a német-török viszonyról; szó sem

* *Amiens—Aleppo. Ein Beitrag zur Seelenkunde des grossen Krieges. Aus dem Tagebuch eines Arztes von Theo Malade. J. F. Lehmanns Verlag, München. Ar. 3.80 M., kötte 5 M.*

volt a sokat emlegetett kölcsönös barátságról, amely, szerinte, tisztán a törökök magatartásán múltott és ami még szomorúbb: háborús lelkesedésről és bajtársiasságról beszélni sem lehetett. Megfigyelése szerint a török a németben nem a segítőt látta, hanem magát, mint önzetlen szövetségest tekintette, akinek a németek hálával tartoztak.*

Rövid pihenés után innen Aleppo — végcél — felé vezet útja. Igen sok nehézséget kell leküzdenie a jóakarát hiánya, a gyér vasuti hálózat és az utak járhatatlansága miatt.

Ezután jön a nagy visszavonulás egészen Konstantinápolyig.

Innen a Dardanella-frontra kerül. Érdekes a megfigyelése a török civilhatóságok lelkiismeretlen pénzkezelését, illetőleg és azoknak a lehetetlen állapotoknak a kiszínezése, hogy csak „baksis”-ért, de azért mindenre kaphatók. Nem a legkedvezőbb képet festi Liman von Sanders pasáról, a Dardanellák híres védőjéről, valamint a csapatok állapotáról.

Ismét más kép. Mezopotámia Haidar-Paschából egyenesen Aleppo-ba. Szomorúan megkapó fejezet ez is; leírja az úton szembe jövő hadifoglyok helyzetét. Borzalmas képet fest az örömeinek sorsáról is a török kegyetlenkedés miatt.

Végül a visszavonulás szomorú fejezete következik, az angolok előretörése, míg 1918 január 7-én, ő maga is beteg, indul vissza Konstantinápolyból hazájába.

Az író ezzel a művével igazán értékes háborús leírással gazdagította az irodalmat, amelyet érdemes elolvasni, mert, bár sok helyen erős ítéletet és kritikát mond, de másrészt úgy érezzük, hogy feltétlen igazságot ír le. És éppen mert orvos írja, aki nemcsak mint katona, hanem mint ember is látta a dolgokat, a mű nem a sablonos, célzatos háborús irodalmat szolgálja, hanem érző, melegszívű, művelt ember benyomásait örökíti meg.

Suhay Imre.

Vogel Ákos ny. ezredes: „A jogos védelem és a tiszt fegyverhasználati joga.” Vogel Ákos ny. ezredes, az 1922. évben megjelent és tisztikarunkban közkézen forgó „A tiszt fegyverhasználati joga a becsületbeli önvédelem terén” című kézikönyv szerzője. az új katonai büntetőtörvénykönyv életbelépése alkalmából újabb, az előbbinél részletesebb tanulmányt adott ki a jogos védelemről általában és a tisztek fegyverhasználati jogáról különösképpen.

Az új katonai büntetőtörvénykönyv alapgondolata — mint ismeretes — az, hogy a nem katonai bűncselekmények tekintetében a katonai egyéneket is a polgári büntetőtörvénynek kell alárendelni s hogy az úgynevezett közönséges bűncselekmények külön szabályozásának a katonai büntetőjogban csak akkor lehet helye, ha különleges katonai érdekek szükségessé teszik.

A törvény ilyen intenciója és rendelkezése következtében életbelépése után a „jogos védelem” tekintetében katonai egyénekre is a polgári büntetőtörvény 79. §-a, a tisztek becsületvédelmi fegyverhasználatára vonatkozóan pedig a katonai büntetőtörvény 38. §. 3. bekezdése lesz mértékadó.

Szerző igen alapos és mind gyakorlati, mind pedig jogászai szempontból nagyon értékes munkájával — amelyet egyébként az 1930. évi 25. számú Honvédségi Közlönyben a honvédelmi miniszter úr a tisztikar figyelmébe ajánlott — nagyon jó szolgálatot tett elsősorban a tisztikarnak, mert rendkívül megkönnyíti számára, hogy a rövidesen előálló új jogi helyzetet minden vonatkozásában és minden oldaláról azonnal megismerhesse s abba magát beleélhesse. A tiszt állásbecsület ellen intézett jogtalan támadások önhatalmú elhárításának kérdése igen kényes és annyi megszorító feltételhez kötött jog, hogy sokszor még az esetek utólagos elbírálása is terjedelmes jogi vitákat eredményez. Mennivel inkább kell tehát tisztában lennie ennek a jognak lényegével és határaival annak a tisztnek, akinek sokszor nem is nyugodt lelkiállapotban és úgyszólván pillanatok alatt kell döntenie, hogy az éppen adott esetben mit kell tennie, hogy amit tesz túlsok, de túlkevés se legyen.

A kérdés azonban csak látszólag ennyire komplikált. Aki a Vogel ny. ezredes könyvét figyelmesen végigolvassa, az ha nem jogász is — elsősorban nem jogászok számára is készült — azzal a biztos érzéssel teszi le, hogy a kérdés lényegével és alapelveivel annyira feltétlenül tisztába jött, hogy adott esetben súlyos hibákat nem fog elkövetni. Ez pedig tökéletesen elég, mert természetes, hogy minden egyes esetben külön-külön

* Tudjuk, hogy a világháború végefelé ez a gyűlölet, melyet sokszor a németek kiméletlensége is előidézett, nyílt összecsapásokban robbant ki.

előzetes tanácsot vagy útmutatást nem lehet adni. A szerző mégis, hogy elvont fejtegetéseit még gyakorlatibbakká és világosabbakká tegye, könyvét nagyon helyesen, majdnem kétszáz, az életből vett példával, megtörtént esetekkel illusztrálta, ami a tanulmány értékét rendkívül emeli.

A könyv beszerzését melegen ajánljuk a tisztikar figyelmébe. Ahhoz az anyaghoz, amit a szerző számos forrás-munka áttanulmányozása és az idevágó tanulságos eseteknek éveken át történt gyűjtése révén e könyvével nyújt, vajmi kevés tisztnek lenne ideje és alkalmá más úton hozzájutni. A tiszti fegyverhasználatok, igen helyesen, nem tartoznak a mindennapi esetek közé, de éppen, mert ritkán adódnak s mert ebben a tekintetben személyes tapasztalatokkal csak nagyon kevesen rendelkezhetnek, elengedhetetlenül szükséges, hogy a kérdést legalább elméletileg minden tiszt alaposan ismerje. Ha csak egy esetben fog is útbaigazítást nyújtani a könyvecske, máris nélkülözhetetlen.

A könyv ára 2 pengő 20 fillér, megrendelhető a szerzőnél, Vogel Ákos ny. ezredesnél Szeged, Rudolf-tér 13. sz. Az összeget nem előre, hanem csak a könyv átvétele után, az ahhoz mellékelt csekklap felhasználásával, utólag kell beküldeni.

Új katonai iránytan. December végén jelent meg a Stádium Sajtóvállalat nyomdájában *vitéz Rozsás József* ny. százados, a Ludovika Akadémia tanára és lapunk munkatársa **MAGYAROSAN, KATONÁSAN** c. munkájának II. része „*Katonai írásmód, ügyvitel és szónoklat*” címmel. Ez az új katonai iránytan a jelenleg érvényben levő szabályzatoknak, valamint a gyakorlatban kialakult felfogásnak megfelelően tárgyalja a katonai írásbeli érintkezés és szolgálatkezelés minden mozzanatát, ezenkívül mintakul felhasználható szónoki beszédek is ad. Az elméleti részt 115 pontos minta világítja meg. A minden tekintetben kifogástalan kiállítású, kb. 200 oldalra terjedő munka ára 4 (négy) pengő, amelyhez 50 fillér posta- (bélyeg-) és kezelési költség járul. Megrendelhető a szerzőtől (Budapest, Ludovika Akadémia). Tartalma a következő:

Szövegrész:

1. §. A katonai írásmódról általában.

I. Fejezet. *Katonai magánlevelek.*

2. §. Általában. 3. §. A katonai magánlevelek fajtái. (Kölcsönös viszonyokat ápoló, kérő, közlő levelek. Válaszok. Parancsnoki magánlevél.)

II. Fejezet. *Szolgálati ügyiratok.*

4. §. Általában. 5. §. Szolgálati levelek. (Közlések, jelentések. Kérelmek, folyamodványok. Szolgálati jegyek. Átiratok.) 6. §. Parancsok és rendeletek. 7. §. Táviratok. 8. §. Tényvázlat. 9. §. Okmányok. (Szolgálati, személyi okmányok. Jegyzőkönyvek.) 10. §. Hadszerű írásművek.

III. Fejezet. *Irodai ügyvitel.*

11. §. Általában. 12. §. Az ügymenet tagozása. (Iktatás, vettemezés, gyűjtés. Folytatólagos, hátrati elintézés; átjáró és visszavárt, -kért ügyiratok. Az ügydarabok elküldése, kézbesítése. Mutatózás, irattározás.) 13. §. A távbeszélő használata. 14. §. Az ügyvitelt szolgáló előjegyzések. (Általában. Az alosztálynál és osztálynál vezetett előjegyzések.)

IV. Fejezet. *Katonai szónoklat.*

15. §. A szónoki művek célja és felosztása. 16. §. A szónoki beszéd szerkezete, nyelve és előadása.

Mintapéldák (1:2 aránylagos nagyságban megszerkesztve):

I. Csoport. *Katonai magánlevelek.*

1. Szerencsekíváló levél. 2. Köszönő levél. 3. Bemutatózó levél. 4. Kimentő levél. 5. Közlő (válasz-) levél. 6—8. Parancsnoki magánlevelek. 9. Résztvényilvánító levél. 10—15. Boríték-címzések.

II. Csoport. *Szolgálati ügyiratok.*

16—17. A hivatalos boríték címzése. 18. Katonai személytől kiinduló jelentés. 19. Betegjelentés. 20. Parancsnokságtól kiinduló jelentés. 21. Feljelentés folytatólagos elintézéssel. 22. Kísérő jelentés. 23. Táblázatos jelentés. 24—25. Katonai személytől kiinduló kérvény a szolgálati úton. 26—28. Felsőfolyamodvány szövege, külzete, fedéllapja. 29—30. Tudakozó-ív. 31—35. Szolgálati jegyek. 36—38. Átiratok. 39. Parancsirat folytatólagos elintézéssel. 40. Ezred-napiparancs. 41. Tiszti parancs. 42—45. Táviratok. 46—47. Tényvázlatok. 48. Felhatalparancs. 49. Nyugta. 50. Ellennyugta. 51. Beszolgáltató Jegyzet. 52. Beszolgáltató ellenjegyzés. 53. Végrerendelet. 54. Kötelező. 55. Bizonyítvány. 56—60. Bizottsági, kihallgatási, tényálladási,

sommás és megintési jegyzőkönyv. 61. Járőrjelentés. 62—63. Helyzetközlés jelentőlapon. 64. Harcjelentés. 65. Lőszerjelentés. 66. Tábornyerő kiadványok és távmondatok előjegyzése. 67. Tábornyerő iktató. 68. Napló.

III. Csoport. *Ügyviteli segédeszközök.*

69—70. Előadó-ívek. 71. Határidő napló. 72. Távmondatkönyv. 73. Távbeszélő könyv. 74. Gyengélkedők könyve. 75. Kihallgatási könyv. 76—77. Vezénylő lajstromok. 78—79. Levelezőkönyv betűsoros tárgymutatóval. 80. Iktatókönyv. 81—83. Kézbesítőkönyvek. 84. Postanapló. 85. Posta-feladókönyv. 86. Leltár a titkos segédletekről. 87. Foglalkozási napló. 88—89. Büntetési jegyzőkönyv és kivonat. 90—91. Beadványok előjegyzése. 92. Előjegyzés az ideiglenes szabadságokról. 93. Átalitypénzek előjegyzése. 94. Szolgálati könyvek leltára. 95. Tiszti szabadságolási nyilvántartó. 96. Előjegyzés a szabadságolási igazolványokról. 97. Előjegyzés a fontosabb parancsokról és rendeletekről.

IV. Csoport. *Katonai szónoki művek (időrendben).*

98. Zrínyi Miklós gróf „Török áfium” c. röpirata. 99. II. Rákóczi Ferenc beszéde a gyömrei táborban. 100. Kossuth Lajos kiáltványa a tavaszi hadjárat megkezdése előtt. 101. I. Ferenc József kiáltványa a világháború kitörésekor. 102. IV. Károly hadsereg- és hajóhadparancsa. 103. Hadffy altb. h. o. parancsa. 104. József kir. herceg, ltbk. hadibeszéde a 3. isonzoí csatában. 105. Szurmay altb. csoportparancsa. 106. Horthy Miklós ellentengernagy hajóhadparancsnoksági parancsa. 107. Nagy Pál altb. búcsúparancsa a 40. h. o.-hoz. 108. Magyarország kormányzójának 1926. évi vitézavató beszéde. 109. Vitéz Révy Kálmán altb. hősiemlék-koszorúzó beszéde. 100. Vitéz Szinay Béla ezds. zászlóavató beszéde. 111. Vitéz Sipos Árpád tbk. ünnepi beszéde a Magyar Tisztek Emlékművének leleplezésén. 112. Vitéz Jánky Kocsárd ltbk. főparancsnoki búcsúparancsa. 113. Ünnepi beszéd március 15-ére. 114. Felköszöntő a legfőbb hadúr születés- (neve-) napján.

NEMES SZÁNYI ÁRPÁD ny. ezredes.

Debrecenben, 1930. december 21-én meghalt *nemes Szányi Árpád* ny. csendőrezredes, a debreceni csendőrkerület volt parancsnoka. December 23-án temették el a debreceni Szent Anna-utcai temetőben, kiterjedt rokonságának és a debreceni csendőrbajtársaknak végtiszteletadása kíséretében.

Eredetileg a mérnöki pályára készült s a műegyetemről — ahol 2 évet végzett — 1880. október 1-én bevonult a volt cs. és kir. 32. tábori vadászzászlóaljhoz s ott az önkéntesi évét leszolgálta. A csendőrséghez 1885. június 17-én lépett be próbaszolgálatra, majd 1886—1887-ben a Ludovika Akadémián tisztképző tanfolyamot végzett. Hadnaggyá 1888. november 1-én, századossá 1898. november 1-én, ezredessé 1914. november 1-én lépett elő.

Hosszú csendőrségi pályafutása során szakasz- és szárnyparancsnokként, majd beosztott törzstiszti és kerületi parancsnokhelyettesi minőségben teljesített szolgálatot Nagyváradon, Zilahon, Veszprémben, Sopronban, Nagykárolyban, Beregszászon, Budapesten, Kecskeméten, Brassóban, Székesfehérvárra, Kassán és Szegeden. azután a kolozsvári, majd a debreceni csendőrkerületet vezette.

Debreceni csendőrkerületi parancsnoki beosztásából men nyugállományba 1918. január 1-én.

Szolgálati érdemeinek elismeréseképpen a Ferenc József-rend hadidíszítményes tiszti keresztjét viselte.

—o—

Kormányzó Úr Öfőméltósága megtekintette a Mücsarnok jubiláris kiállítását. Kormányzó Úr Öfőméltósága a főméltóságu asszony és Bercsenyi László százados szárnysegéd kíséretében december 20-án délben meglátogatta a Mücsarnok jubiláris kiállítását. A magas vendégeket a Képzőművészeti Társulat elnöksége az előcsarnokban fogadta, ahol a kiállított hódmezővásárhelyi majolikatárgyakat tekintették meg először. Majd Komáromi-Katz Endre és Vastagh György kalauzolása mellett Öfőméltósága végigjárta a kiállítási termeket és a végén rendkívüli meglepetésének adott kifejezést.

A honvédelmi miniszter úr diszpolgársága. Gömbös Gyula honvédelmi miniszter urat közéleti működésének elismerésül Belsőbücs, borsodvármegyei nagyközség képviselőtestülete egyhangúlag diszpolgárává választotta.

Kitüntetések a rendőrségnél. A Kormányzó Úr Öfőméltósága *Bezegh-Huszágh Miklós* rendőrfőkapitánynak a rendőrség budapesti főkapitányságának élén teljesített buzgó és eredményes szolgálataért a 11. osztályú magyar érdemkeresztet adományozta; egyúttal megengedte, hogy dr. *Hetényi Imre* rendőrfőkapitányhelyettesnek az államrendészeti szolgálat terén kiváló buzgalommal teljesített értékes szolgálataért, dr. *Török János* budapesti állami rendőrségi rendőrpáncsnoknak súlyos viszonyok között kiváló eredménnyel teljesített szolgálataért, továbbá a székelyvárosi közbiztonságának és rendjének fenntartása érdekében tanúsított példás kotelességteljesítéséért dr. *Kiss István* és *Szűcs György* rendőrfőtanácsosoknak, *Kollár Elemér* rendőrfőfelügyelőnek, *Barcs Tibor*, *vitéz Magassy Antal*, *Nagy Károly*, *Cserszky Elemér* és *Pilzmayer Oszkár* rendőrfelügyelőknek, végül a közbiztonsági megelőző szolgálat terén kifejtett példás tevékenységükért *Murmdesz Odon* államrendőrségi detektívfelügyelőnek és *Wayand Tibor* rendőrségi detektívnek elismerését tudtul adják. — Néhai *Gutacsai József* volt rendőrnök szolgálata mindhalálig való önfeláldozó és kotelességű teljesítéseért az V. osztályú magyar érdemkeresztet adományozta; a székelyfőváros közbiztonságának és rendjének fenntartása érdekében tanúsított példás kotelességteljesítésükért dr. *Peregriny Géza* rendőrfőtanácsosi címmel felruházott rendőrtanácsosnak a III. osztályú magyar érdemkeresztet, dr. *Schweinitzer József* rendőrtanácsosi címmel felruházott rendőrkapitánynak, dr. *Pintér Arnold*, dr. *Miskolczi Ernő* rendőrkapitányoknak, *Strausz László* rendőrfőfelügyelőnek, *Zdeborszky Oszkár* detektívfelügyelőnek, *Hain Péter* és dr. *Hivessy Jenő* detektívfelügyelőknek a IV. osztályú magyar érdemkeresztet, *Schneider Lajos* III. osztályú rendőrfelügyelő helyettesnek és *Csek Pál* rendőrmesternek az V. osztályú magyar érdemkeresztet, *Nyisztor József* III. osztályú rendőrfelügyelőhelyettesnek, *Ludányi Márton*, *Tamási Vince* és *Máté György* rendőrfőtörzsőrmestereknek, *Varga 20. István* és *Szűcs András* rendőrtörzsőrmestereknek, *Pécsi István*, *Horváth 3. Gyula*, *Biró Balázs*, *Szalai 14. József*, *Kaszás Ferenc*, *Pántya László* és *Kiss 29. József* rendőrmestereknek, valamint *Czirák József* rendőrnök a magyar ezüst érdemérmét, végül *Szabó 5. Sándornak* és *Kozma Flórián* rendőrfőtörzsőrmestereknek, *Csitári János*, *Alsódi Lajos*, *Reszler József* és *Szalai László* rendőrtörzsőrmestereknek, *Pálfi Bálint*, *Odor Sándor*, *Ozsgyán Mihály*, *Horváth 24. János*, *Erdei József* és *Robotka János* rendőrmestereknek, valamint *Hollós 3. Sándor* és *Tollas István* rendőröknek a magyar bronz érdemérmét adományozta.

Soltész Elemér tábori püspök látogatása a Böszörményi-úti csendőrlaktanyában. Mult év december 20-án délelőtt a Budapesti állomásos csendőr tisztikar protestáns vallású tagjai a Böszörményi-úti csendőr tiszti társalgó nagytermében gyülekeztek össze, ahol megjelent körükben *Soltész Elemér*, a protestáns katonai egyházi szervezet tábori püspöke, *vitéz pávai Mátyás Sándor* ny. altábornagy, a budapesti protestáns katonai egyházközség felügyelőjének, továbbá *Paál Dénes* tábori alesperes és *Szabó Gábor* tábori főlelkész kíséretében. A protestáns főpásztori látogatás célja a tisztikar protestáns tagjainak személyes megismerése és ezzel kapcsolatos karácsony előtti és általános lelki konferencia, valamint a protestáns katonai egyház ügyeinek megbeszélése volt. Az imával kezdett és imával végzett konferencia formájában és tartalmában közvetlen lefolyása a protestáns hittestvéri érzés ápolásának és erősítésének jó szolgálatot tett.

Eljegyzés. *Köszegi Mayer László* szegedi kerületbeli főhadnagy eljegyezte *Cziffer Klárka* úrlányt Makón.

Dicséretetek. A m. kir. debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka okirattal megdicsérte: *Papp László*, *Viznyiczki János* th. és *Sütő Sándor* gazdasági tiszthelyettes hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt úgy a közbiztonsági, mint az irodai szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Szabó Benjamin* és *Kardos András* th.-t hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén, valamint alárendeltjeiknek nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Lázár Manó* th. és *Kelemen András* törzsőrm.-t Hajdu, Bihar, Szabolcs és Szatmár vármegyékben elkövetett többrendbeli betöréses lopás tetteseinek kiderítése és elfogása körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Kurta János* törm.-t hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Berényi Ferenc* örm.-t egy tüzeset alkalmával tanúsított kötelességtudó magatartásáért, valamint az élet- és vagyonmentés érdekében teljesített lelkiismeretes szolgálataiért. — Nyilvánosan megdicsérte: *Hegyesi Ferenc*, *Hegyesi István*, *Jávor András*, *Komáromi Sándor* és *Létai János* törm.-eket a hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó tevékenységükért; *Gura Miklós* örm.-t egy tüzeset alkalmával tanúsított kötelességtudó magatartásáért, valamint az élet- és vagyonmentés terén teljesített lelkiismeretes tevékenységéért és járőrvezetője hathatós támogatásáért; *Szanyi Pál* törm.-t Hajdu, Bihar, Szabolcs és Szatmár vármegyékben elkövetett többrendbeli betöréses lopás tetteseinek kiderítése és elfogása körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Pető Boldizsár*, *Dabóczi László*, *Kun András*, *Nagy Zsigmond*, *Csató József* örm.-t, *Tarjányi József*, *Budaházi Antal*, *Major Gáspár*, *Varju István* és *Gnandt István* csendőröket, mert a miniszterelnök úr személyének biztosításával járó szolgálatot az átlagot felülhaladó buzgalommal teljesítették.

Örsparancsnokká kinevezettek: a pécsi IV. kerületben *Istenes János*, *Papp András*, *Kriszbai András* és *Czinka János* tiszthelyettesek.

A csendőrség ötvenéves jubileuma. Az 1881. évi III. törvénycikkkel felállított m. kir. csendőrség a 101. 1931. évben ünnepli fennállásának ötvenéves jubileumát. A jövő, 1932. év január 1-én lesz 50 esztendeje annak, hogy az erdélyi részen kívül elsőként felállított szegedi II. számú csendőrkerület a működését megkezdte. Illetékes helyen felhatalmaztak minket annak közlésére, hogy az ötvenéves jubileum megünneplésére felsőbb helyről egységes intézkedés fog történni s az évfordulóként megünneplendő napot is meg fogják állapítani; mindaddig tehát, amíg erre intézkedés nem történik, az évfordulóra előkészületeket tenni vagy intézkedéseket kiadni nem kell.

A beregszászi és máramarosszigeti menekült szárnyak irattárait óhajtja felkutatni és *Kovács Sándor* volt beregszászi szárnybeli csendőrmestert keresi *Jonas I. Lajos* csendőrg. tiszthelyettes (Budapest, IX., Mátyás-utca 13. sz., I. em. 15. ajtó, hátsó lépcső) s kéri azokat, akik ezeknek az irattáraknak a sorsáról, illetve *Kovács Sándor* volt őrmester hollétéről tudnak valamit, közöljék azt vele levélben.

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe! A pécsi IV. honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítőtanfolyamain — ahol egy évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség, vámőrség, folyamőrség és csendőrség tagjainak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkozzam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelező oktatásban részesítem úgy, hogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja. Csúpan a vizsgák előtt kell 3—4 hétig nálam tartózkodni, ahol akkor a tanulók délelőtt és délután is oktatásban részesülnek. Erre a célra a szabadságot lehet igénybevenni. A személyes oktatás tartama alatt a magántanulók elhelyezéséről és ételmezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálamtartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az örsön.

Az oktatás legalább egyhavi előkészítési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgázni lehet az év júniusában, kivételesen szeptemberben is. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek.

Ha valakinek a négy középiskolája már megvan és érettségét szeretne tenni, úgy reál-, reálgimnáziumi, gimnáziumi

vagy kereskedelmi magánvizsgára is előkészítem. Az első polgári letevéséhez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, vámörség és csendőrség igen sok tagját előkészítettem már, szép eredménnyel. Voltak, akik a négy polgári osztályt 18 hónap alatt végezték el.

Minden levélben való érdeklődésre készséggel adok felvilágosítást, kettős válaszbélyeg ellenében. *Ihr. Stimáczy Dömjén* Pécs, Szigeti országút 11. szám.

Az amerikai lovasmérkőzéseken sikeresen szerepelt lovas-tisztok kitüntetése. Malanotti Lajos huszáralezredes, Schaurek Ottmár huszárfőhadnagy és Endrődy Agoston tüzérfőhadnagy, az amerikai lovasmérkőzéseken nagy sikerrel szerepelt magyar lovas-tisztok, december 21-én érkeztek haza. Az érkezőket a keleti pályaudvaron a magyar társadalmi és sportélet számos előkelősége *vitész Horthy István* lovassági tábornokkal az élén fogadta és üdvözölte. Kormányzó Úr Öföméltósága 22-én délelőtt kihallgatáson fogadta a lovas-tisztokat, mely alkalommal legmagasabb elismerését fejezte ki s Malanotti Lajos alezredest a III. oszt. magyar érdemkereszttel, Schaurek Ottmár és Endrődy Ágoston főhadnagyokat pedig a Signum Laudis-szal tüntette ki.

Felülbélyegzik a régi bélyegeket és új bélyegeket bocsátanak ki. A levélportó díjainak megdrágulása a régi három, nyolc, tizenhat és huszonöt filléres postabélyegeknél, valamint az öt, tizenhat és harminckét filléres portójegyeknek felülbélyegzését és új húszfilléres portójegyeknek, továbbá tíz filléres levelezőlapoknak kibocsátását tette szükségessé. A kereskedelemügyi miniszter most rendeletben közli, hogy világos okkersárgaszínű ötvenfilléres postabélyeg kerül forgalomba, harminc, ötven és hetven filléres postabélyegeknél egypengős helyett való fölhasználását beszüntetik, a három, nyolc, tizenhat, huszonöt filléres postabélyegeket, valamint az öt, tizenhat és harminckét filléres portójegyeket kettő, hat, tíz és húsz fillér, illetve a portójegyét négy, tíz és húsz fillér értékfelnyomással látják el és bocsátják forgalomba. A tizenhat filléres bélyegkészletnek csak egy részét látják el felnyomással, mert ez a bélyeg továbbra is forgalomban marad. Forgalomba kerülnek: húsz filléres portójegy, hat, tíz filléres értékjelzésű egyszerű, tíz-tíz filléres válaszos levelezőlapok, tíz filléres postai megbízási lap és húsz filléres zárt levelezőlap. A hat filléres levelezőlap bélyegének színe zöld, a tíz filléresé barna, a megbízási lapon sötétzöld, a húsz filléres zárt levelezőlapé piros. Az eddig forgalomban volt ilyen értékű cikkeket megfelelő bélyegkiegészítéssel továbbra is fölhasználhatják. A három, nyolc, negyvenhat filléres postabélyegeket, az egy, három, öt, tizenhat, harminckét filléres portójegyeket, a négy, nyolc, nyolc-nyolc filléres levelezőlapokat, a nyolc filléres postai megbízási lapot és a tizenhat filléres zárt levelezőlap gyártása megszűnik.

Modern gyalogság. Az Egyesült-Államok gyalogságának átszervezése most van folyamatban. Az átszervezés befejezése után egy gyalogezred 3 zászlóaljból, 1 géppuskaszázadból, 1 löveg századból és 1 utánpótló századból fog állni. A zászlóalj 3 lövészs századra, 1 géppuskás századra és 1 törzsszázadra tagozódik. Az ezred összes tüzereje 4 géppuska, 324 golyószóró, 8 gyalogsági ágyú és 8 aknavető lesz.

Új fasiszta milícia alakulatok Olaszországban. A fasiszta nagytanács új milícia zászlóaljok felállítását engedélyezte 10 évi, önként vállalt szolgálati kötelezettséggel. Elhatározta továbbá egy új harci szervezet, a „Fasci giovanili di combattimento” felállítását, melybe a 18—21 éves ifjakat tömörítik. Az új szervezet létszáma pár éven belül 300.000 főt fog kitenni. 1932. évben a fasiszta milícia alakulatok ereje, az új szervezetet is beleértve, el fogja érni a 600.000 főt. A hadsereg létszáma 250.000 fő.

A volt 1. tüzérezred emlékünnepe. A volt cs. és kir. 1. lovas tüzérezred tisztikara december 20-án gyászistentisztelettel egybekötött ezredünnepet rendezett. Délelőtt 11 órakor az elesett bajtársak lelkiüdvéért gyászistentisztelet volt a Pázmány Péter-Tudományegyetem templomában, ugyanaznap este 8 órakor pedig vacsorával egybekötött bajtársi összejövetel a Bem József 1. honvéd lovas tüzérosztály tiszti étkezdéjében; ez alkalommal leleplezték az ezred utolsó parancsnokának arcképét is.

Ujjnyomat-nyilvántartás a katonai büntetőbíráskodásban. A honvédelmi, igazságügyi és belügyi kormányzat közös rendeletet adott ki, amely az ujjnyomat-nyilvántartás rendszere-
sítéséről intézkedik a katonai büntetőbíráskodásban. Tudva-
levően 1931. február 1-én lép életbe az új katonai büntető-
törvénykönyv és ezt egészíti ki most az ujjnyomat-nyilván-
tartásról szóló rendelet. A rendelet részletesen felsorolja azo-

kal a bűncselekményeket, amelyeknek esetében a honvéd törvényszék ujjnyomatot vesz fel a gyanúsítottakról. Tisztekről csak jogerős elítélés esetében és csak lefokozás után szabad ujjlenyomat-lapot felvenni.

Megvan a láthatatlan torpedó. Az Egyesült-Államok tengerészetének hosszas kísérletezés után sikerült olyan villamos torpedót készíteni, amelynek az a nagy előnye, hogy a víz alatt való haladása közben nem ver habot a víz felszínén. A háborúban több száz hajó éppen azért menekült meg, hogy észrevéve a víz színén húzódó sávot, amely elárulta a torpedó közeledtét, még idejében gyorsan megváltoztatta irányát és ezzel kitért a torpedó útjából. A skagerraki ütközetben is így sikerült több angol hajónak gyors irányváltoztatással kitérni a torpedók útjából. Közvetlenül a fegyverszünet megkötése előtt sikerült Németországban is egy nagyjából használható „láthatatlan” torpedót készíteni. Angliában abbahagyták a kísérletezéseket és így Amerikának sikerült először ilyen torpedót készíteni.

Kína is leszerel. A nankingi kormány törvényhozó tanácsa elhatározta a kínai flotta kiegészítését. Az 1933. évig megvalósítandó építési programm két 12.000 tonnás sorhajó, két 4800 tonnás könnyű cirkáló, három romboló, két tengeralattjáró, két anyahajó, két aknahajó és két nagy szállítóhajó építését irányozta elő. A flotta átszervezését angol tengerészeti bizottság végzi.

A jövő légiháborúja. A világháború alatt német légijárművek Anglia területére összesen kb. 300 tonna súlyú bombát dobtak le. A bombázások következtében 1917. és 1918. évben 1413 angol halt meg. A sebesült polgári egyének száma 3408-at tett ki. A háború óta a légijárművek hordképessége, működési sugara megnagyobbodott, a modern (békeszerződések által meg nem bénított) hadseregek légijárműinek száma pedig oly mértékben emelkedett, hogy 300 tonna bombát, sőt ennél többet is a jövő háborújában az első 24 óra alatt le fognak dobni ellenséges területre és az ilyen támadásokat akár minden nap megismételhetik. A jövőben a hadviselő államok területének nem lesz egyetlen olyan biztos zuga sem, melyet az ellenség légierije el nem tud érni.

Tanulmányút Spanyolország — Tangerbe. A *Párisi Magyar Diákegyesület Utazási Osztálya*, mely a *MEFHOSZ* tanulmányútjait rendezi és az elmúlt szezónban 23 tanulmányutat indított 1050 résztvevővel, 1931. évi március hó 16-án tanulmányutat rendez Spanyolországba. Útvonal: Budapest—Wien—Genf—Barcelona—Valencia—Granada—Cadix—Algeciras—Tanger—Sevilla—Cordoba—Madrid—Toledo—Escorial—San Sebastian—Biarritz— Lourdes—Marseille—Nizza—Monte Carlo—Genova—Milano—Veleńce—Budapest. Részvételi díj: 863 P. Rendez továbbá tanulmányutat a tavasz folyamán Északafrikába, Egyiptomba, Konstantinápolyba, Olaszországba, Párisba és a Francia Rívierára. Az erre vonatkozó prospektusunkat az érdeklődőknek legnagyobb készséggel küldi meg a Párisi Magyar Diákegyesület Utazási Osztálya Budapest, IX., Ferenc-körút 38., fsz. 2. Telefon: Automata 872—74. (Hivatalos órák hétköznapiokon délután 4—6-ig.)

Harcok Cyrenaicában. Olaszország északafrikai gyarmatában, Cyrenaicában az olasz gyarmati haderók harcban állanak a lázadó szenuszi törzsekkel, kiknek Omar el Muktar a vezére. Wadi Latrusnál és El Gazonál voltak harcok, melyekben a felkelők súlyos vereséget szenvedtek.

Elöléptek. A szombathelyi III. kerületben törzsőrmesterré: Molnár István I., Somogyi Sándor, Tóth Sándor I., Farkas István, Kovács Kálmán I., Lőrincz László, Hujber Károly és Komlós József őrmesterek. — Őrmesterré: Czódli Gergely, Kenesey Ferenc, Zsigrai Ferenc és Nagy Károly II. csendőrök. A pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: Havas Mihály, Kozák László, Lakatos Károly, Juhász István, Orbán Gábor, Soós Ferenc, Vince Simon, Takács József I., Horgos György, Németh Ferenc IV., Radics István, Molnár István IV. és Schádl Adám őrmesterek. Őrmesterré: Szigeti Antal, Benedek Pál, Hrivnák Pál és Tompos Mihály csendőrök. — A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Laticza József őrmester. Őrmesterré: Czebe Gyula csendőr. — A debreceni VI. kerületben g. tiszthelyettessé Boros Miklós törzsőrmester, törzsőrmesterré: Csomós Zsigmond, vitéz Fenyves Imre, Fekete Márton, Jenei Antal, Olyk István, Oláh István, Csépké György, Karácsony Tódor, Kalla József és Marton Árpád őrmesterek. — A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: Reznák Pál, Balogh István, Balogh János II., Urfi Pál, Kerek Mátyás, Nagy István I., Vajás Sándor és Pléh László őrmesterek. Őrmesterré: Zámboori János, Berei Sándor, Dobó József, Kiss Ferenc, Makó István, V. Varga Lajos és Tamás János csendőrök.

Házasságot kötöttek. A m. kir. székesfehérvári II. kerületben *Ambrus Géza* törzsőrmester *Szöke Krisztinával* Adándon; a szombathelyi III. kerületben *Andó István* őrmester *Mészáros Irmával* Jánosházán; Gergye Károly törzsőrmester *Szentgyörgyi Margittal* Zalabéren; Nagy Sándor I. őrmester *Horváth Erzsébettel* Bükkön; a debreceni VI. kerületben *Kiss Lajos I.* törzsőrmester *Végh Máriával* Hajdúszoboszlón; a miskolci VII. kerületben *Majoros András* törzsőrmester *Helli Irén-Máriával* Egerszalókon; *Roskó István* törzsőrmester *Keresztes Erzsébet* Cserépfalun.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyegyet tehát feleslegesen beküldeni. Jeligéül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr lekszion” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekkszámjára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörményi-út 21. szám.”

Minden bajtársunknak boldog újévet kívánunk!

F. J. törm., Szilasbálhás. Tekintettel arra, hogy valószínűleg számosan vannak ugyanebben a helyzetben, a háborús emlékérem-ügyének kivételesen utánajártunk és megállapítottuk, hogy az ön igényjogosultságát igazoló adatok az odaítélésre illetékes helyre nem érkeztek be. Örskihallgatáson újból jelentse be az igényjogosultságát s kérje, hogy az ügy szolgálati úton felterjesztessék. Ezt kell tenniük mindazoknak, akik a háborús emlékérmét még nem kapták meg, ha annak idején az igényjogosultságukat igazoló adatokat késedelem nélkül bejelentették.

N. S. alhdgy., Szeged. A jutalmat nem nekünk, hanem önmagának köszönheti. Használja jó egészséggel sokáig.

Fehér. A Szut. 63. pontja alapján kérheti irodai szolgálatra való alkalmazását, illetve beosztását. Az erre vonatkozó kérelmét örskihallgatáson adja elő s ügye szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz kerül döntésre. Az örsparancsnok-

ság jelentéséhez csatolni lehet a kezelőorvos bizonyítványát. Ha kérelmét az előjárók kedvezően véleményezik s a kerületi parancsnokság is indokoltnak találja, akkor a Szut. említett pontjában tárgyalt bizottság dönt az irodai beosztás tekintetében. Írása külalak és fogalmazás szempontjából megfelelő volna. Az üdvözlést köszönjük, mielőbbi gyógyulást kívánunk!

J. J. cs., Pocsaj. Örvendünk, hogy örömet okozott a nyeménnyártargyunk. Szívesen adtuk, megérdemelte.

V. J. törm., Nyiregyháza. 1. Magánlevélben senkinek sem adunk ebbe a rovatba való választ. A leveléhez csatolt bélyeges borítékban csekklapot küldöttünk, az előfizetés díját kérjük azzal beküldeni. 2. Nősülési kérvényeket még nem lehet benyújtani, nem tudjuk, hogy a tilalmat mikor oldják fel.

Hegymög. Székesfehérvár, Távirida-utca 17. sz.

Zöld remény. 1. Nem szükséges, hogy az arának ingatlan vagyona legyen. A lényeg az, ami levele szerint ebben az esetben megvan: a házasság a csendőr anyagi helyzetét ne rontsa, hanem javítsa, szilárdná tegye. De ennél is fontosabb az, hogy erkölcsiekben méltó legyen az ara a csendőraltiszti állásához, társadalmi helyzetéhez. 2. Olvassa el lapunk 1930. évi 14. számában „Orgonanyílás” jelígre küldött üzenetünk 2. pontját.

Kérdés 10. 1. Sebesülési érem odaítélésének nem lehet alapja az, ha valaki tartalékban, fegyvertisztogatás közben az egyik bajtárs gondatlansága, de részben a saját elővigyázatlansága miatt is, átlövi a saját tenyerét. Ez kellemetlen dolog, de nem azonos az ellenséggel vívott harcban, az ellenség fegyvereitől, vagy azok hatása következtében szerzett sebesüléssel. Nem okvetlenül szükséges a sebesülési érem elnyeréséhez, hogy az ellenséges fegyver közvetlen behatása okozott legyen sebesülést, elegendő pl. egy kődarabokozta seb egy gránátrobbanás nyomán, vagy beomlott fedezékben kapott sebesülés is, de az, amit ön leír, a sebesülési érem odaítélése szempontjából vett harctéri sebesülésnek nem tekinthető. 2. A volt cs. és kir. 48. gyalogezred irattárát a kaposvári alispáni hivatalban őrzik. Ha kutat valami okmány után, közvetlen levéllel is fordulhat oda.

Remény. Ha a nős csendőraltiszti gyermekkel, özvegyen marad, az árvára való tekintettel soronkívül nősülhet. Ha gyermek nincs, a soronkívülség nem illeti meg. Ha csendőraltiszti felesége marad özvegyen és újból csendőrhöz akar feleségül menni, azt a csendőrt azon az alapon, hogy csendőr özvegyét veszi nőül, a soronkívüli nősülés kedvezménye nem illeti meg. Abban igaza van, hogy az állami nyugdíjat élvezők állami tisztviselőhöz, csendőrhöz (közalkalmazotthoz) való férjhez menetele a kincstárnak előnyt jelent, de a soronkívüli nősülés lehetőségének a kiterjesztése nem használna a szolgálatnak, már pedig ennek a kincstár anyagi érdekeit is meg kell előznie a lehetőség határáig.

3333. 1. Szolgálatban történt sérülés esetén kórházi ápolásának költségeit teljes mértékben a kincstár fedezi. Ha tehát azon a címen levontak öntől valamit, szolgálati úton kérje a gazdasági hivataltól a levont összeg visszatérítését. Azt, hogy a sérülés valóban szolgálatban keletkezett-e, kivizsgálás útján kell megállapítani. 2. Kórházi gyógykezelésével kapcsolatban kérje a fogászati kezeltesét is, kilőtt fogainak a pótlása is kincstári költségen kell, hogy történjek, mert ez is kapcsolatos a szolgálatban történt megsebesülésével. 3. Annnyi nyugdíjat fog kapni, mintha a nyugellátáshoz általában szükséges 10 évet (9 év, 6 hó, 1 nap) kiszolgált volna. Ha az egyik szeme teljesen ép marad, más téren munkát is végezhet, csak egyébként nyerve vissza a teljes egészségét. Sorsáról később is szívesen vesszük értesítéseit. Ha bármikor támogatásra lesz szüksége, forduljon bizalommal hozzánk, mindig szívesen leszünk segítségére. Ha kénytelen lesz is sérülése miatt a testülettől megválni, akkor is bajtársak maradunk. 4. A lapot küldjük, csekket mai számunkhoz mellékelünk.

Á. P. őrm., Osztopán. Egy tengeri csomó = 1852 m.

O. J. I. őrm., Ostffiasszonyfa. Előfizetése a Senyeházáról beküldött 3 P beszámításával 1930. év végén lejárt.

Szut. 126. Sem ügynöknek, sem pedig házalónak nem szabad megengedni, hogy árusítás, illetve megrendelés-gyűjtés céljából a laktanyába belépjenek. Ez a tilalom minden nevelő nevezendő házalóra és ügynökre vonatkozik, bármit árusítson, illetve bármilyen árura gyűjtsön is megrendeléseket. Mivel pedig ezt a tilalmat az utasítás mondotta ki, senkinek sem áll jogában, hogy a tilalom alól kivételeket engedélyezzen, vagyis, hogy egyeseknek a laktanyába való belépést megengedje. Ha valamelyik ügynök mégis ilyen engedélyre hivatkoznék, úgy nem mond igazat, ha pedig írásbeli engedélyt mutat fel, azt tőle őrizetbe kell venni és az előjáró parancsnoksághoz fel kell terjeszteni, mert csak hamisítvány lehet. A csendőrsökök

megforduló vagy ezt megkísérő ügynökök legnagyobb része volt tisztnek adja ki magát, gondolván, hogy így inkább tud megrendeléseket szerezni, de a kérdés lényege szempontjából ez mellékes. Ügynököknek a laktanyába való bejárását nemcsak azért tiltotta meg az utasítás, mert a csendőröket hiábavaló vásárlásokra beszélik rá és mert rendszerint silány minőségű árut drágán árusítanak, hanem azért is, mert a folyton laktanyákban kóborló ügynökök között sok a kém.

Tél. Mi is tudjuk, hogy az illető hol van, hiszen az az üzenetünk — amelyet ön félreértett — éppen neki szólt. Készséges jelentkezése és figyelmessége azonban így is dicséretes dolog.

Munkács. Rossz vers.

Szut. 43. §. vitéz Fodor Alajos ny. százados címe: Országos vitézi szék, Budapest.

Tanács. Annak idején kellett volna jelentést tenni szolgálati úton, akkor könnyen lehetett volna segíteni a dolgon. A másik esetben az volt a hiba, hogy nem becsülték akkor, amikor az illető az örsre jött s a becsléshez élőirt hat hét már lelt. Ebben az esetben a különbség egyébként alig lehet számottevő, mert 2 hét nagyobb eltolódásokat nem igen okozhatott. A dologhoz egészen pontosan mi nem szólhatunk hozzá, mert nem ismerjük a részleteket. Szolgálati úton kell tisztázni a kérdést.

Malomrét. Ismeretlen.

V. J. törm., Rakamaz. Ismeretlen.

Téves értelmezés. A folyó évi 24. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 79.566/VI. b. 1930. sz. B M. körrendelet az irányadó a vezénylési pótdíjak kiszabata tekintetében. A vezénylési pótdíjak legújabb szabályozásánál a törzsörmesteri rendfokozatra csak egy kiszabatot állapítottak meg, ezzel a törzsörmesternek két fokozatba való sorolása ilyen szempontból megszűnt. Nem tartjuk azonban lehetetlennek, hogy a pénzügyi viszonyok javultával a törzsörmestereknek a vezénylési pótdíj szempontjából való két fokozatba sorolását esetleg újból tárgyalás alá veszik.

B. J. törm., Mgencs. Olyan esetben, ha az apa a háborús emlékéremre igényjogosultságot szerzett, de meghalt s az anya sem él, a háborús emlékéremre való igényjogosultságot a legidősebb fiú szerzi meg. Ha azonban az apa vagy az anya él, a legidősebb fiú a háborús emlékérmét az apa nevében nem kérheti és nem is viselheti. Az apa, illetve az anya igényjogosultságát az illetékes eljárásnak kell bejelenteni, ha pedig a fentiek szerint a legidősebb fiú az igényjogosult és a csendőrség tagja, akkor ezt szolgálati úton kell bejelenteni.

KÉZIRATOK:

P. F. alhdgy., Veszprém. A nyomozó járőr a feladatát igen leleményesen oldotta meg, az esetet mégsem állíthatjuk tanulságosként az olvasóink elé, mert az alkalmazott eljárás ellentétben áll a Szut. 432. pontjában foglaltakkal. A nyomozó járőr ugyanis az eredményt a gyanúsított ámtásával érte el, ez pedig tiltva van.

K. J. th., Szombathely. „Egy családirtó apa körülményes elfogása.” Nem közölhetjük, mert nyomozás szempontjából nem tartalmaz semmiféle tanulságot. A járőrvezető a szolgálati felépésnél tagadhatatlanul erélyesen és körültekintően járt el, megőrizte hidegvérét és lélekjelenlétét, de ezek mind alapvető követelmények.

K. L. törm., Nagykatá. A helyszíni szemle eredményét még most sem ismerteti tüzetesen. Olvassa el a karácsonyi számunkban közölt tanulságos nyomozást, abban mintát talál arra, hogyan kell egy helyszínelést leírni. Ön például csak annyit ír, hogy a helyszínelő a vértócsából azt következtette, hogy az nem fekvő, hanem álló embertől eredt. Miből következtette ezt? Ez a fontos s ezt úgy kell leírni, hogy a következtetés helyességét az olvasó is el tudja bírálni. Tehát például, hogy milyen volt a vértócsa mérete, helyzete, alakja stb., stb. Mindezt tüzetesen le kellett volna írni. Nem közölhető.

B. A. th., Budapest. „A nyomravezető óra.” Nem felel meg a követelményeknek, mert, mint történet érdekes ugyan, de valami különös tanulságot nem lehet levonni belőle. Az csak természetes, hogy lopás esetén a bűnjelek leírását is közölni kell a nyomozó hatóságokkal és csendőrösekkel s az sem ritka dolog, hogy bűnjelek vezetnek a tettes leleplezésére és elfogására. „A besúgó fontossága.” Nem közölhetjük, mert a nyomozásnak ezt a módját és módszereit nem tartjuk célszerűnek nyilvánosan tárgyalni. Az eredmény elérésében egyébként a véletlennek is nagy szerepe volt, ebből pedig nehéz tanulságot levonni. „Gyujtogatási esetek kiderítése.” Jönni fog. „Egy megrögzött csaló elfogása” szintén jönni fog.

R. S. törm., Budapest. Közölni fogjuk, de csak később, mert nagyon el vagyunk halmozva kéziratokkal.

Thymus. Jönni fog.

Alföldi. „Szemelvények a nyomozás köréből.” Jönni fog, csak egy kis türelmet kérünk, mert sok a kéziratunk.

Cs. J. th., Budapest. Közölni fogjuk.

K. S. G. örm., Bicske 1. „Egy elvetemült bűnös.” Az a fiú valóban igen elvetemült volt, de ez egymagában nem szolgáltat elég indokot arra, hogy az esetet mint tanulságosat közöljük. Minket csak a nyomozás szempontjából hasznosítható tanulságok érdekelnek, már pedig az ön által leírt esetben tulajdonképpen nem is kellett nyomozni, csak a gyanúsítottat elfogni. 2. Ha nagyon sok helyünk lenne, talán közölnénk a nemzetközi hadijogról írt cikksorozatot is, így azonban, hogy még a szorosán vett szakközleményeinket is alig tudjuk lapunk terjedelmébe beszorítani, ilyen általános tárgyú közleményt nem közölhetünk. Levelet nem írunk, a küldött 20 fillér bélyeget lapunk javára bevételeztük.

6428. Közöljük.

K. 10. L. rfh., Budapest. Csúnya eset, nem közölhetjük, kár lenne megörökíteni.

S. Gy. tűzér szkv., Budapest. Részvétellel vagyunk ön iránt, de gondoljuk, még elég fiatal és erőteljes ahhoz, hogy testi fogyatkozása dacára is új életet kezdjen. Csak nem szabad elkeseredni. A verset nem közölhetjük, mert nem sikerült.

J. örm., „Nagymagyarországért.” Nagyon rosszul sikerült.

Debrecen. A tényvázlatminta túlságosan hosszú ahhoz, hogy lekölzhetnők, de különben is a „Tanulságos nyomozások” rovatában az előfordult eseteknek csak a nyomozását közöljük, az eredeti feljelentéseket nem. Tényvázlatok szözszerinti közlése egyébként a sajtótörvénybe is ütközik.

Háború a tengeren.

írta: **B. BRAUN-VIMMER GYÖZÖ** folyamőr-főkapitány.

(1)

I.

A Csendőrségi Lapok mult évfolyamában a rendelkezésemre állott helyhez mérten néhány, csak általános körvonallakkal megrajzolt kép segítségével igyekeztem a tengerészélet apróságaiival az olvasót megismertetni. Sajnos, az ilyen vázlatoknak — kevés kivétellel — az a hibájuk, hogy felületesek, tehát csak elmosódott képet mutatnak, amelyet a rosszul beállított vetítőlencse ad a vásznon. Ennek dacára nemcsak a csendőrség kezében, hanem azon kívül is nem várt érdeklődés nyilvánult meg közleményeim iránt, ami arról győzött meg, hogy az igyekezetem talán mégsem volt egészen hiábavaló. Ha ez a tapasztalt érdeklődés nagyon bátorító is, mégis sokkal nehezebb feladat előtt állok most, amikor a Csendőrségi Lapok szerkesztősége azzal bízott meg, hogy a hadihajó és gyakorlati részét, valamint a vízhaderők szerepét a tengeren és egyes harceszközeinek alkalmazását a háborúban szakszerűbben is ismertessem. A feladat főbb nehézségei közé tartozik elsősorban, hogy ennek — a Csendőrségi Lapok jellegére és céljaira való tekintettel — szemléltető rajzok nélkül kell történnie, de azért is, mert az igen terjedelmes anyagot ezúttal is dióhéjba kell szorítanom.

Annak, ki a mult évben figyelmesebben lapozgatta az újságokat, feltűnhetett, hogy a napilapok majdnem állandó rovatokat szenteltek a tengeri leszerelés állandóan napirenden lévő kérdésének. Az áruhába öltözött békeangyalok a természetes arcvonásokat gondosan rejtőgató álarcok mögött igyekeznek minden kérdésben, úgy ebben is, a közérdekű világbeke szállóigéjének hangoztatásával a saját malmukra hajtani a vizet. A világbékével bizony nagyon rosszul állunk mindaddig, amíg annak templomát az igazságtalanság ingoványos tala-

jára próbálják felépíteni. Nyilvánvaló az örök béke felé való törekvés azoknak az államoknak részéről, amelyek a mai világrenddel érthető okokból meg vannak elégedve, mert ezáltal lenne legkönnyebben mindenkorra biztosítható a tulajdon jelenlegi elosztásának állapota. Másrészt éppen olyan természetes, hogy a térdre kényszerített, védtelen és kifosztott államok, amelyek már több, mint egy évtizede fájdalmasan érzik, hogy az ideális nemzetközi jogfelfogásokkal mennyire össze nem egyeztethető sérelem érte őket, minden lehetőséget elkövetnek a jelenlegi helyzet megrögzítése ellen. A szabadság klasszikus hazájában, Amerikában, madártávlatból is felismerték azt az erőszakot, amelyet a békeszerződések ejtettek az igazságon és bár a világbékítés eszméje eredetileg onnan indult ki, Amerika a békekötések előtt mégis visszavonult a színről, mert ezekkel az erőszakos, minden logikát nélkülöző és újabb konflagrációk csíráit magukban rejtő szerződésekkel nem volt hajlandó magát azonosítani. A fentiekben kiemelt és az eddig használt eszközökkel kiegyenlíthetetlen ellentét akadályozza meg az Európában katasztrófális, de időközben már az Újvilágban is szintén erősen kifejlődött gazdasági krízis mindenki által áhított enyhülését is. Az ántant-hatalmaknak a négyéves háborút eldöntő Pyrrhus-győzelmét, mint láttuk, az az időszak követte, amelyben a győzők és legyőzöttek anyagi ereje egyaránt a legerősebb próbának volt kitéve. A súlyos nyomás alatt itt is, ott is recseg-ropog a végromlás ellen emelt védgát túlerőltetett gerendázata. A világgazdaság halálosan komoly kórtünetei, valamint az ezekkel járó munka-

zásának zavartalan fenntartására törekszik; az a tenger mentén fekvő ország pedig, amely értékesebb távoli birtokokkal nem rendelkezik, partjainak ellenséges támadások ellen való védelmére fordítja fő gondját, de azért minden erővel azon lesz, hogy háborúban vesztegzár által ne zárattassék el a világtól, hanem az útja szabadon maradjon akkor is a tengerre.

A flotta nagyságát tonnatartalom szerint mindenkire egyformán kötelezően meghatározni az éppen említett okokból nehéz, de épp olyan nehéz az egyes egységtípusok számát általános elvek alapján kötelezően elfogadtatni, mert minden állam létérdekének védelmét a saját számításai szerint összeállított hajóegységekkel kívánja biztosítani. Teljesen meddő próbálkozás azonban szerintem a kisebb és kevésbé tehetős államokat arra rábírni, hogy a víz alatt járó naszádjaikban rendelkezésükre álló igen hathatós védelemre, mint támadásra egyaránt kitűnően bevált harceszköztől lemondjanak. Ezzel ellentétben az sem kétes, hogy a szabad transzocéáni hajózásban elsősorban érdekelt tengeri nagyhatalmak az ellenséges tengeralattjáró egységeket igen keserű tapasztalatok alapján legszívesebben végeredményesen leszereltetnék.

Ami a jelenlegi politikai viszonyok következtében hozzánk legközelebb álló Olaszországot illeti, úgy az a kis tengeri hatalmakhoz számítja magát, földrajzi helyzeténél fogva azonban igen közelről érdeklik a felvetett kérdések. Egy kis tengeri hatalom részére a tengeri felszerelés a védelem problémája, mondja Mussolini. Igen kiterjedt és védelem tengerpartja van az olasz félszigetnek, amely két oldalról támadható. Azonkívül szétszórtan Afrika északi partján, a Földközi-tenger keleti felében, de távolabb az Indiai óceán nyugati partján is vannak nem régi keletű gyarmatai. Mindezek mellett igen fontos az is, hogy tízmillión felül van a Délamerikában élő olaszok száma, a hozzájuk vezető legrövidebb út pedig a gibraltári szoroson át vezet; tehát életkérdés az anvaország számára, hogy ez az út szabadon maradjon. Mivel nagy flotta-fenntartását anvaeri eszközei lehetővé nem teszik, úgy céljaira lehetőleg sok kisebb egység a legjobban fog megfelelni. Tény az, hogy Itália az utolsó 7 évben egy csatahajót sem épített.

A tengeri leszereléssel kapcsolatosan rendszeren ötféle egységtípust szoktak emlegetni és pedig: csatahajókat, cirkálókat, torpedóármműveket, vízalattjáró naszádokat és végül a repülő anvahajókat; az elsőket, valamint az utolsóknak említett járműveket az olaszokat kevésbé érdeklik, mert elsősorban közönnyel a nagyságra van szükségük. Olaszország számára tehát az a megoldás látszik leghelyesebbnek, hogy a tonnatartalom nagyságára hajóhálózatának összességére állapítsák meg, az így megadott határok keretén belül pedig az egyes hajótípusok számát maga választhassa szabadon. Az így összeállított és a szükségnek megfelelően felszerelve tartott hajóhad feladata

Flotta menetben.

nélküliség és ennek nyomában a nyomor minden szent önzés és hatalomra való törekvés mellett arra késztet itt is, ott is, hogy a kölcsönös bizalmatlanság folyán túlhajtott hadifelszerelés már-már elbírhatatlan költségei észszerű határok közé szoríttassanak vissza. Érthető tehát, hogy a szárazföldi leszerelés eszméjének felvetésével a tengeri felkészültség korlátozásának gondolata is felszínre került.

A nagyhatalmak szárazföldi katonai haderejének igen fontos, de épp olyan költséges kiegészítő részét tengeri flottájuk képezi. Mi sem természetesebb azonban, mint hogy a vízhaderő sem mindenütt egyenlő mértékben fontos tényezője az államhatalomnak, mert azt mindenütt más és más szempontok módosítják. Ez a kijelentésem érthetőbb lesz, ha rámutatok, hogy minden állam földrajzi és ezzel stratégiai helyzete más és más feladatot ír elő tengeri hadereje számára. Éppen ez a körülmény nehezíti meg a leszerelési tárgyalásokon a különféle érdekek egy nevezőre való hozását. Láttuk, hogy az eddigi próbálkozások utoljára 1921-ben Washingtonban teljes csődöt mondtak, sőt fokozott bizalmatlanságot keltettek, a kilátásban levők pedig előre láthatólag szintén kevés eredménnyel kecsegtetnek.

Mi ennek az oka?

Anglia, mint szigetállam és az egész világon szétszórt óriási kiterjedésű gyarmatok birtokosa egészen más helyzetben van, mint a Földközi-tengeren erősen érdekelt Franciaország; Olaszország megint egész más érdekek képviselője és védelmére hivatott, mint az előbb említett két nagyhatalom. Ha a teljesség kedvéért még az Egyesült-Államok és Japán tengeri szerepét is tekintetbe vesszük, azt látjuk, hogy azok egymásközött is feltűnő érdekellentétben állanak, de másrészt az előbb említett európai hatalmakétól is lényegesen eltérő szempontok figyelembevételére kényszerülnek. A tengerentúli gyarmatok birtokosa a gyarmataihoz vezető szabad út feltétlen biztosítását tartja legfontosabb feladatának, tehát kereskedelmi hajó-

Régi fregatta.

már most az, hogy komoly esetben a szabad mozgás nélkülözhetetlen minimumát minden körülmények között biztosítsa magának. Igen messzire vezetne egyenként a többi államok helyzetét is ilyen módon részletezni. Feladatomat ezúttal inkább abban látom, hogy általánosabb szakkérdésekkel foglalkozzam.

II.

Az ember már a legendás,ős időkben elődeitől örökölt vágyakozással tekintett ki a hullámverte tengerpartokról mérhetetlennek látszó vizek felett a ködben elvesző láthatár felé. A birtokravágyás ösztönével lelkeben kísérte tekintetével nyugvó helyére a napot, mert abban az irányban, ahol az izzó napkorong alámerült, új föld létezését sejtette és ahol új kalandokat, új harcokat, győzelmeket és diadalokat remélt a még elérhetetlen messzeségben. Az őserdők ledöntött faóriásaiából kezdetleges tudással faragott magának járműveket s azokban a tenger szeszélyére bízva magát, próbálgatta mindig több és több merészseggel leküzdeni az elemek ellenállását. És ime: egy nap útrakél a vikingek hajója, hogy új hazát keressen, — útrakeinek a toniciaiak, az egyiptomiak, a görögök hajói, hogy árukat vigyenek és kincseket hozzanak ismeretlen meseországokból. Útrakelnek a rómaiak pajzsokkal vértezett evezős gályái, hogy északi barbarok megrikezésére legiokat szállítanak az óriási birodalom távoli határait; útrakelnek máskor azért, hogy a hatalmukra féltékeny césárok seregeit a felvirágzó Carthago elpusztítására vigyék. Az aranyéhség ördöge szállja meg a lelkeket, új világrészek tárulnak föl a kutató szemek előtt, Európa olthatatlan kincsszomja azonban mérhetetlenül nagy véráldozatnak és szenvedésnek lesz az okozója és végül egy egész emberfaj kipusztulására vezet. A hatalomra és befolyásra való törekvés, hódításra és terjeszkedésre készíti a nemzeteket. Egymásután ismerik fel a tenger fontosságát céljaik eléréséhez; vitorlás flottákat építenek és ezekkel járják be a vizeket, ahol pedig érdekeik keresztezik egymást, birokra kelnek az elsőbbségért. Az angolok, franciák spanyolok, hollandiaiak lobogói nyugaton, a török félholdas lobogó keleten uralkodik váltakozó szerencsével a tengereken és partjainkon. A jelenkort megelőző három évszázadon keresztül a dicsőségre törekvő nemzeteknek tengernagyjai fényes tengeri győzelmeikkel örökbecsű példákat adva, szolgálják hazájuk érdekeit és irányítják a történelem folyását. Don Juan d'Austria, de Ruyter, Jean-Bart, Duguay-Trouin és legelől Horatio Nelson a trafalgari hős, mind ragyogó nevek a tengeri hadtörténelem lapjain. Az utókor szobrokat emelt emléküknél; a tradíciók hű gondozója, Anglia azonban nagy fiának emlékét a legeredetibb módon azáltal örököltette meg, hogy gondosan megővta a győzelmes tengernagyi hajót az enyészettől. Portsmouth kikötőjében most is ott áll kikötve eredeti formájában a majdnem 170 éves „Victory”; a kegyeletes látogatók tömege lepi el időközönként megtekinteni azt a helyet, ahol egyszerű márványlapon ez a rövid mondat áll: „Itt halt meg Nelson.”

(Folyt. köv.)

Megfejtés.

A múlt évi 34. számunkban közölt nyomozási feladatot leghelyesebben *Porpácsi Gyula* szombathelyi nyomozó osztálybeli tiszthelyettes fejtette meg. Megfejtését alább szösz szerint közöljük.

Különösen jó megfejtést küldöttek be: *Czinka András* th. (Szeged) és *Vázsonyi László* cs. (Verseg), akiknek munkáját külön kiemelve, dícséretben részesítjük.

Általában helyesen fejtették meg a feladatot: *Siffer Jenő* örm. Szombathely, *Dani József* örm. Baglyasalja, *Farkas István* törm. Fertőrákos, *Lakatos István* törm. Szombathely, *Dóczy István* örm. Szombathely, *Erdélyi Béla* örm. Szombathely, *Barna István* törm. Szombathely, *Gömzsik János* örm. Szombathely, *Fülek József* alhdgy. Toponár, *Balogh János* örm. Toponár, *Herbók Imre* cs. Szatmárcseke, *Szilvka József* cs. Hatvan, *Kepócs Antal* örm. Dombrád, *Ladányi Tamas* törm. Szombathely, *Komlós József* örm. Szombathely, *Nagy Lajos* örm. Szombathely, *Sándor István* törm. Szombathely, *Juhász József* cs., *Pocsaj, Németh János* VII. örm. és *Kéri András* törm. Hajdusámson.

A többi megfejtők megfejtéseiben lényegbevágó hibák voltak, emiatt nem vehettük azokat figyelembe.

Az ezüst csendőrségi zsebórát *Porpácsi Gyula* tiszthelyettes címére Szombathelyre egyidejűen elküldöttük.

*

Porpácsi Gyula tiszthelyettes nyertes pályázata a következő:

Minden nyomozás az adatok összegyűjtésével kezdődik. Az adatok összegyűjtése hozza napvilágra a bűncselekmény eredményének nyomait, néma tanuit. Ezért elsősorban az adatok összegyűjtésével, csoportosításával kell foglalkoznunk.

I.

Adatok összegyűjtése.

1. Az őr arról értesült, hogy *Balogh István* 72 éves, jó módú, évek óta betegeskedő egyént tegnap reggel lakásán halva találták.
2. Úgy hallatszott, hogy végelgyengülésben halt el.
3. Az őrparancsnok az elhalálozást gyanússá keltő körülményről is hallott süttogni.
4. Az őrparancsnok járőrt vezényelt a helyszínre.
5. A járőr zavarban találta a családtagokat, kik elmondják, hogy atyjuk nem a régi gyógyíthatatlan betegségben halt meg, hanem e miatt öngyilkosságot követett el.
6. Előadásuk szerint atyjuk már két hét óta ágyban fekvő beteg.
7. Reggel az ablakfára kötött kötélen felakasztva találták meg.
8. Az elhalt egy 3 nappal előbb keltezett, írógéppel írt —

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfuvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, ó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által feljantott külföldön készült utánzatoktól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Árjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán). Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég. a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati Intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar orokozási
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van rakítáron, tollforrózókkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS
KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ
ALAPÍTVA: 1895.
KOLOZSVAR
BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN. KLOTILD PALOTA

de sajátkezüleg aláírt — levelet hagyott hátra, mely szerint betegsége miatt kereste a halált.

9. A közvetlen helyszínrre vonatkozólag a család azt közölte a járőrrel, hogy a halott öltöztetői a helyszínen már mindent megváltoztattak.

10. A járőr a helyszínen a következőket találta:

11. A hulla az elhalálózása melletti szomszédszobában, teljesen felöltöztetve, már ravatalon van.

12. Az elhalt nyakán a gégeporccsont körül voltak kevésbé kifejlődött és pergamentszerűen beszáradt bőrelszíneződések láthatók.

13. Az elhalt fejét felemelve, a nyak hátsó részén kúlerőszak nyomai nem láthatók.

14. A hulla szájában, de különösen orrában megalvadt vérrészecskék voltak.

15. Az elhalt ágyán levő felső vánkoston több kisebb-nagyobb vércsepp és vérelkenés, továbbá egy tenyérszerű nagyságú, erősen beszívódott és már beszáradt vérfolt látható.

16. Vércseppek voltak az alsó vánkoston, a felső lepedőn és az ágyban összegyűrődött ujságon is.

17. Az elhalt ágyában az alsó vánkoss alatt talált zseb-kendő nem véres.

18. Ugyancsak nem volt véres a mosdótálban talált víz és a mosdó akasztóján levő törülköző sem.

19. A helyszínelés során a járőr az elhalt ágya alatt egy összegyűrt papírt talált, melyen 3 tollvonás és az elhalt által visszahagyott levélen levő névaláíráshoz hasonló névaláírás volt.

20. Az összegyűrt papír egyébként tiszta, látszólag egy régebbi levél üresen maradt lapja, melyet nem levágtak, hanem letéptek.

21. Az elhalt éjjeliszekrénye mellett csengő, mellyel az elhalt fájdalmait fellépésekor inasát éjszakánként többször is becsengette, épségben volt.

22. Az inas szerint az elhalt a halálát megelőző éjjel nem csengetett.

23. Az ablakfán, melyre az elhalt magát felakasztotta, a festék több helyen lehorzsolódott. A horzsolások felső felülete poros.

24. Az elhalt nyitott ajtó, csukott ablak mellett egyedül aludt, külön hálószobájában.

25. Az elhalt szobájától jobbra fürdőszoba, balra nejének hálószobája.

26. Neje elutazott.

27. Az éjjel az elhalt leánya, annak férje volt odahaza, kik a ház hátsó részén, lakásukon aludtak.

28. A család személyzete egy szakácsnő, egy szobalány és egy vadőr, ki egyben az inasi teendőket is végezte.

29. A kérdéses éjjel a személyzet szobáiban aludt, csend-zavarást nem hallott.

30. Az elhalt vagyontárgyaiból nem hiányzott semmi.

31. Az éjjeliszekrény a helyéből kissé el volt tolva, a rajta volt gyógyszeres pohár összetörve a földön feküdt.

32. A szobaleány előadása szerint az elhaltat tegnap reggel 9 órakor a belső ablakfán felakasztva találta, lába a földtől fél méterre volt.

33. A hulla mellett egy szék állott.

34. Az ágyban levő vérnyomokra vonatkozólag a két hullalöltöztető asszony azt adta elő, hogy azok már akkor is ott voltak az ágynemükön, mikor ők a fentiek szerint felakasztott holttestet az ágyba visszahelyezték.

II.

Adatok rendezése, feltevések felállítása.

Minden bűncselekménynél a nyomozás kezdetén több feltevésből kell kiindulni. A feltevések számát mindig a bűncselekmény neve, a helyszínen talált adatok, az adott körülmények, az elhalt viszonyai, előélete, története, a cselekmény előtti és utáni állapota határozza meg.

Jelen esetben két feltevésből kell kiindulni. 1. Öngyilkosság. 2. Gyilkosság.

Az összegyűjtött adatok alapján bíráljuk el, mely adatok szólnak öngyilkosság és melyek gyilkosság mellett.

a) Öngyilkosság.

Az öngyilkosság mellett szól az 5, 6, 7, 8, 14, 22, 30, 32. és 33. pontok.

b) Gyilkosság.

A gyilkosság mellett szól a 3, 5, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 30, 31, 32, 33. és 34. pontok.

A többi adatok mint kísérő körülmények egyenként sem az öngyilkosság, sem a gyilkosság mellett nem bizonyítanak. Mindazonáltal ezeket sem hagyhatjuk figyelmen kívül, mert az egyes adatokat lényegesen kiegészíthetjük.

III.

Indokolás:

1. A járőr megjelenése és a halál bekövetkezése utáni érdeklődése nagy zavarba hozta a családtagokat. Már pedig a járőr pusztán megjelenése egy családot minden ok, vagy bűntudat nélkül ezzel nem hozhat zavarba, így ezen izgatottságuk is gyanú, hogy az elhalálózás körül nincs minden rendben.

2. A családtagok előadása szerint atyjuk már 2 hét óta ágyban fekvő beteg volt, de nem ezen betegségben halt meg, hanem e miatt lett öngyilkos. A család izgatottsága és azon igyekezete, hogy a járőr előtt mindenképpen öngyilkosságot igyekezzenek bizonyítani, gyanússá teszi a halálesetet.

3. A hulla gégeporccsontja körüli beszáradt bőrelszíneződés, a száj és az orrban levő alvadt vér, az elhalt ágyában levő vérnyomok, véres ujságpapír, a hulla nyakáról hiányzó kötél nyoma, valamint az ágyban feltalált vérnyomokból, mint megdönthetetlen tárgyi bizonyítékokból ítélve, gyilkosság forog fenn, melyet a 12. és 13. szám alatti adatok igazolása szerint legvalószínűbb kézzel való megfojtás által hajtották végre.

Ennek alapján az öngyilkosság mellett szóló adatok egy-szerre megdőlnék, mert akár az élő ember akasztja fel magát, akár a halott embert akasztják fel mások, a nyakon mindenképpen az akasztásra használt tárgy, jelen esetben a kötél akasztási barázdái maradnak vissza. Ezen barázdák teljesen hiányzanak, tehát akasztás, sem önakasztás nem történhetett.

Tehát mi történt? Erre megfelelnek a gégeporccsont táján észlelt elváltozások, melyek csak fojtogatás folytán keletkezhetek. Elhaltat valaki kézzel, melyben puhább tárgyat tartott (vánkoss stb.) megfojtotta s utána nem akasztotta fel, mert ennek nyomai hiányoznak. Az akasztás tehát csak egy félrevezetés, a tanúk vallomása hamis. Figyelembe véve azon körülményt is, hogy azon ablak alatt — hol állítólag az elhalt felakasztva volt — hiányzik a vérnyom, arra enged következtetni, hogy elhalt ott felakasztva nem is volt. Mert ha az akasztás folytán valamelyes vérzés állt elő, úgy annak csak itt — az akasztás helyén — kellene lenni és nem az ágyban és ágyneműekben. Így az akasztási barázdák hiányán kívül ezen vérnyomok hiánya és a poros ablakfa is azt igazolja, hogy az illető nem lehetett a 7. alatti adat szerint felakasztva.

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Gimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részlettízet- kedvezmény

FINOM ÓRÁK között legolcsóbbak A BRAUSWETTER ÓRÁK!

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN
MAGYARORSZÁG LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRÁSÜZEME

Arjegyzék órákról és ékszerekről.

**A m. kir. csendőrség tagjai
legolcsóbban**

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF
áruházában, Budapest, VI., Király-utca 84.
Kedvező fizetési feltételek. Kerjén költség-
mentes vásárlást, nélkül próbacsomagot!

Kérem
a címre
ügyelni!

4. A hulla szájában és orrában levő alvadt vérrészek pedig valószínűleg onnan keletkeztek, hogy a fojtogatás folytán a hajszálerek megrepedtek s így véromlást idéztek elő. A párnákon és egyéb ágyneműeken levő vérrészek pedig azt igazolják, hogy a megfojtás és ennek következményeként beállott orrvérzés, majd az elhalálozás is az ágyban történt.

5. Nem valószínű, hogy az ágyban felfalált vérrészek halál előtti orrvérzéstől eredtek, mert akkor bizonyára nem az ágyneműre és ujságpapírra torul a vér, hanem a parna alatt levő zsebkendőjébe, esetleg a mosdótálban megmosta volna. Ezzel szemben a víz és a törülköző nem véres.

6. Az elhalt ágya alatt levő papír, melyen három tollvonás és a gépírással levélben levő névaláíráshoz hasonló névaláírás van, bizonyára onnan származik, hogy a tettes a búcsúlevelet előre megírta és mielőtt a géppel írott levelet aláírta volna, előbb a tollat kipróbálta és igyekezett azzal az elhaltéhoz hasonló névaláírást írni. A cselekmény végrehajtásakor ezt a zsebében volt papírt elveszthette.

7. A fentiekből kifolyólag a gépírással levélnek is hamisítványnak kell lenni, amely csak félrevezetésül szolgál. Ezt látszik igazolni az ágy alatt talált darabka levélpapír is, amelyen valaki az elhalt írását utánolta. Ezen írás eredetét azonban csak törvényszéki írásszakértő tudja eldönteni.

8. Az ablakfán levő horzsolás régebbi eredetű, mert az poros. Az ablakfára pedig azóta nem szállhatott por, mert nem söpörtek, ezt bizonyítja az ágy alatt levő levélpapír is.

9. Hogy az áldozat a szekrény mellett levő csengőt nem használta, arra mutat, hogy igen gyorsan érte a támadás, melyre nem volt elkészülve és támadója pedig olyan személy lehetett, kit az elhalt jól ismert, mert ha ismeretlen támadta volna meg vagy ment volna be szobájába, úgy bizonyára, mielőtt ágyához lépett volna, inasát becsengeti. Bár az a körülmény, hogy a szekrény, amely mellett a csengő volt, helyéből el lett mozdítva, a rajta levő orvosságos üveg pedig le volt verve, arra mutat, hogy az áldozat a csengőt használni akarta, de támadója ezt észrevette és ebbeli szándékát megakadályozta. Tehát valószínű, hogy ekkor ragadta torkon és fojtotta meg áldozatát a tettes.

10. Azon körülmény, hogy az elhalt nyitott ajtó és csukott ablak mellett egyedül aludt hálószobájában, mely hálószoba mellett — elutazott neje szobáját kivéve — lakószoba nem volt, igen alkalmas volt a bűncselekmény végrehajtására, mert a tettesnek még az esetleges kisebb zajtól sem kellett tartania. Hiszen a cselédség és az áldozat leánya a férjével távolabb laktak. Így érthető is, ha azok a kérdéses éjszaka csendzavarást nem hallottak.

11. Hogy az elhalt vagyontárgyaiból nem hiányzott semmi, arra mutat, hogy a gyilkosság nem vagyonszerzés miatt történt, hanem más okból pl. bosszú. Ha mégis vagyoni haszonszerzés volt a tett oka, úgy csak az örökösök között kell a tettest keresnünk, aki tudta, hogy az elhalálozás révén úgyszólván a kívánt vagyoni előnyhöz fog jutni.

12. Óvatosnak kell lenni a nyomozásnak, mert a cselédség, illetve hullaöltöztető asszonyok nem mondanak igazat, tanuvallomásuk ellentétben van a tárgyi jellegű adatok alapján tett megállapításokkal. Hogy a hulla felakasztva találták, nem felelhet meg a valóságnak. Tehát valaki hamis vallomásra bírta őket, valószínű, hogy nem is látták a hulla felakasztva, hanem azt csak mástól hallották és ezen hallomásukat úgy adták elő, mintha azt ők személyesen látták volna.

13. A szobaleány azon előadása, hogy a hulla felakasztva találta s az ablak alatt szék volt, már fentebb megdől, mert az elhalt nyakáról hiányzik az akasztási barázda.

IV.

Az elhalálozás legvalószínűbb lefolyása.

A búcsúlevél három nappal előbb lett keltezve, ami arra mutat, hogy már előre készült a tettes a cselekmény végre-

hajtására. Most pedig, midőn az áldozat neje távol volt, alkalom kínálkozott a cselekmény végrehajtására.

Az áldozat bizonyára ujságot olvasott ágyában, mikor egy előtte jól ismert egyén bement hozzá. Előbb valószínűleg beszélgettek, melynek folytán a beteg felingerlődött és az ujságot összegyűrve csengetni akart inasáért. Ezt a tettes bizonyára meg akarta akadályozni és ekkor mozdították el a szekrényt a helyéből és verték le az orvosságos poharat. Midőn pedig a beteg látta, hogy csengetni nem tud, bizonyára jajgatni, kiabálni kezdett. A tettes ekkor ragadhatta torkon áldozatát és kézzel fojtotta meg az ágyban. Miután a tettes a cselekményt végrehajtotta, távozott.

Az alábbiakból kitűnik, hogy a tettes előre megfontolt szándékból ölte meg áldozatát, mert három nappal előbb megírta gépen a levelet, mintha az elhalt a betegsége miatti elkeseredésében követett volna el öngyilkosságot. A levélírás után a névaláírást akarta hamisítani, de nem volt benne biztos, hogy tudja-e azt hamisítani, ezért valószínűleg a zsebében volt levélpapíron — melynek egyik lapja tiszta volt — próbálta azt utánézni. Majd a géppel írt levelet aláírta, a próbáirást pedig a zsebébe téve, azt az áldozat szobájában elvesztette.

V.

A járőr további feladata.

Járőr a Szut. 422. pont alapján a helyszínt biztosítja, hogy ott a hatóság kiszállásáig minden változatlanul maradjon.

Ezután a Nyut. 9. melléklet 28. folyosó b) alpontjában elrendelt helyekre és módon a jelentéseket megteszi.

Addig is, amíg a hatóság és a nyomozó alosztály helyszínelő alcsoportja megérkezik, a cselédséget és a hozzátartozókat kikérdezi. Megállapítja, hogy az áldozat neje hová, mikor és mi célból távozott. A házbeli alibijét igazolja. A szobalányt, valamint a hullaöltöztető asszonyokat egymás távollétében ismételtén kikérdezi. Különösen tisztázni kell, nincs-e részüik a bűncselekmény elkövetésében. Az elhaltat látták-e felakasztott állapotban, vagy azt csak hallomásból tudják, mert utóbbi esetben jóhiszeműen, de hamisan adják elő az esetet, míg ellenkező esetben bűnpártolás terheli őket.

Az áldozat háziiorvosa útján meg kell állapítani, hogy a gyanúsítható személyek közül ki tud gépen írni? Van-e a házban írógép? Honnan származhatott a búcsúlevél papírja? Ki intézkedett a helyszín megváltoztatása iránt és mit változtattak ott meg?

Járőr a hatósági helyszíni szemlénél és a hullaboncolásnál felügyel. Miután a nyomozó alosztály helyszínelő alcsoportja a helyszínt rögzítette, a nyomozó alosztály nyomozóival karöltve a nyomozást lefolytatja.

Szükséges az ágy alatt talált levélpapír hiányzó darabját előkeríteni. A névaláírásnál használt tintát, tollat, itatóspapírt, esetleg a búcsúlevél papírjához hasonló levélpapírt házkutatás vagy személymotosítás útján is előkeríteni.

A helyszínelő alcsoport a véres bűnjelket és a fenti levélírásnál használt szereket és leveleket alkalmas módon becsomagolva a törvényszéki vegyvizsgálat, illetve törvényszéki írásszakértői megvizsgálás végett a kir. ügyészségnek sürgősen előterjeszti.

A helyszínelő alcsoporttal kiszállt daktiloszkóppal a jv. megvizsgáltatja a leveleket, az összetört orvosságos üveget és a fényezett bútorokat, hogy nem maradt-e vissza a tettestől származó ujjnyom. Ha igen, úgy a házbeliokről és gyanúsítható személyekről ujjnyomatlapokat vétet fel. Ezeket összehasonlítja, majd azonosítás végett a csendőrségi összekötő tiszt úr útján az országos bűnügyi nyilvántartó hivatalnak előterjeszti.

Ha a fentieket a járőr foganatosította, úgy a tettes személyének kipuhatolása céljából az indító okot kell kutatni, ami az összegyűjtött adatok alapján nem lesz nehéz. Ha az indító okot megtaláltuk, úgy a tettes személye sem maradhat rejtély.

Csendőrségi
szállító!!

CIPÓ

harisnya, ernyő és
bördíszmúarú vásárolható

készpénzáron, hat havi lefizetésre.

—o—

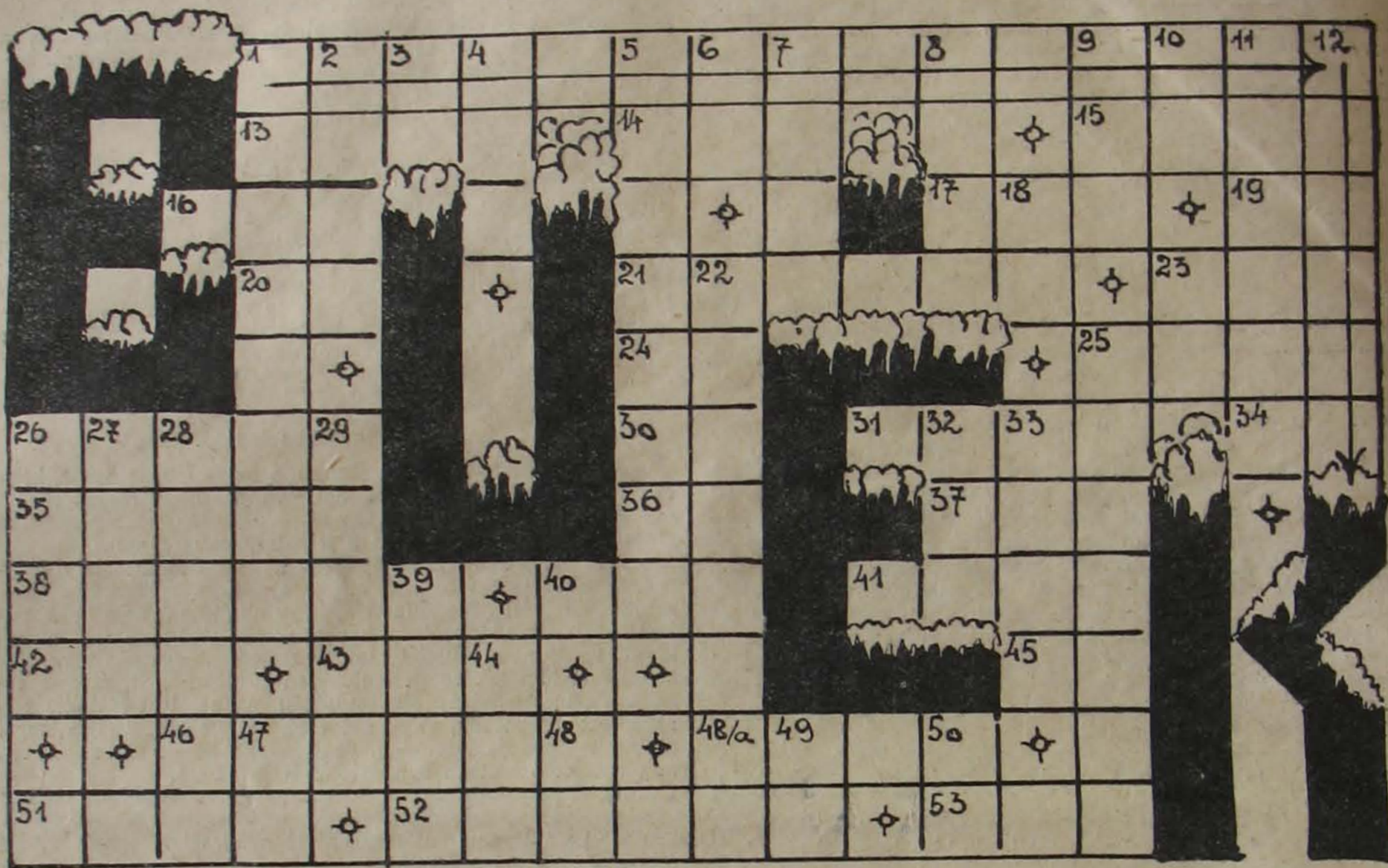
Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800-25.

Kérjen árjegyzéket!

KERESZTREJTVÉNY.

Vízszintes sorok:

1. (Nyíl irányában haladva.) Ezt kívánja a „Csendőrségi Lapok” szerkesztősége minden hűséges olvasójának. 13. Szezón — magyarul. 14. Út a kártyajátékban. 15. Lószín. 16. Személyes névmás. 17. Budapesti tornaegylet rövidítése. 19. Ha már nem érdekel valakit valami. 20. Fordítva ellentétes kötőszó. 21. Minden tekintetben szívesen áll rendelkezésedre. 23. Bányavárosunk. 24. Biztatás. 25. Magyar csendőr a világon. 26. Régi hosszsmérték. 30. Nem valódi. 31. Sok bajnak az okozója. 34. Fordítva személyes névmás és közismert rövidítés. 35. Gyerek nem örül, ha ezt kap újévre szüleitől. 36. Nem rossz. 37. A beszédnek is van néha. 38. Éhes csendőr dupláját kapja belőle újesztendőben. 40. Böjti eledel. 41. Kereskedő teszi az áruval. 42. Biztató szócska. 43. Román pénzegység. 45. Kicsinyítő rag. 46. Az új évben minden csendőr munkáján az Isten legyen. 48/a. Egy betűpótlással a végén Zrinyi egyik vezére. 51. Nem korán. 52. Kertben teremlik. 53. = 17.

Függőleges sorok:

1. Minden csendőr házában ez uralkodjék az új évben. 2. Ovidius neve rövidebben. 3. A franciák névelője. 4. Azonos mássalhangzók. 5. Minden földmívelőnek bőségben teremjen az új évben. 6. Jótékony ige. 7. Sok gondot okoz most a kor-

mánynak. 8. Nem előd. 9. Földet túrja. 10. Tagadó szócska. 11. Zsuzsanna becézve. 12. Lásd vízszintes 1. meghatározását. 18. Állóvíz. 22. Jókedvű ember teszi Szilveszter éjszakáján. 23. Állati férőhely. 25. Mindenkinek bőségben legyen újesztendőkor az asztalán. 26. Rossz szalonnára, vajra mondjuk. 27. Újévben egy emberünknek se torzítsa el homlokát. 28. Minden földmívelőnknek bőségesa legyen. 29. Jó volna, ha dupla lenne újévkor. 32. Évszak. 33. Forma, más szóval. 39. Mostanában gyakran hajtogatjuk ezt a csészét. 44. Tengerentúli állam rövidítése. 47. Puskás ember teszi. 48. Rangjelzés. 49. = 3. 50. Olasz folyó.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: január 20. A helyes megfejtők között egy szép bőr szivartárcát sorsolunk ki. Az eredményt február 1-i számunkban közöljük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI., Vilmos császár út 5. (TELEFON: Budafalva 130-96, 132-96)

ÉRTESÍTÉS!

Szíves tudomásá a hozzuk, hogy

árjegyzékünket

szétküldöttük. Amennyiben bármely oknál fogva nem kapta volna kézhez, kérle egy levelezőlapon, vagy telefonon, hogy jóllólag megküldhessük. **Ki kivétel és választásunk van:** Kész női, férfi és gyermek átmeneti és téllkabátokban, szövet-, felyim-, váeron- és divatárakban, stb., stb. Kedvező ártelést foltátolok!

Jutányos órák!

Figyelmős kiszolgálás!

Vidékro postal szótküldés!

1930/31. évi őszi-téli nagy képes tájékoztató